

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ВНЗ УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ЛЬВІВСЬКА ДУХОВНА СЕМІНАРІЯ СВЯТОГО ДУХА**  
**ФІЛОСОФСЬКО-БОГОСЛОВСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ**  
Кафедра церковної історії

Магістерська робота

**РЕЛІГІЙНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ**  
**МОЛОДІЖНОГО ХРИСТІЯНСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ**  
**«УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ – ХРИСТОВІ»: ІСТОРІЯ ТА**  
**СУЧАСНІСТЬ**

Студент 6-го курсу: Мар'ян Цибрівський

Науковий керівник: Олег Беген

кандидат історичних наук

Львів 2018

# ЗМІСТ

<b>СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....</b>	<b>4</b>
<b>ВСТУП.....</b>	<b>5</b>
<b>РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ КАТОЛИЦЬКОГО МИРЯНСЬКОГО РУХУ В ГАЛИЦЬКІЙ МИТРОПОЛІЇ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ..</b>	<b>10</b>
1. Виникнення католицького мирянського руху у світі .....	10
2. Запровадження «Католицької Акції» в Галицькій митрополії.....	12
1) <i>Політична ситуація у Східній Галичині в міжвоєнний період .....</i>	<i>12</i>
2) <i>Діяльність Українського Католицького Союзу .....</i>	<i>16</i>
3) <i>Створення Генерального Інституту Католицької Акції.....</i>	<i>19</i>
3. Свято «Українська молодь – Христові».....	21
1) <i>Організація та труднощі у підготовці до свята.....</i>	<i>21</i>
2) <i>Міське, парафіяльне та шкільне свято «У.М.Х.» .....</i>	<i>24</i>
4. Релігійно-просвітницька діяльність «Орлів», КАУМ і КАУЖМ .....	27
5. Окупаційні режими та спроби відродження католицьких молодіжних товариств за кордоном.....	30
<b>РОЗДІЛ 2. ВІДНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІЖНОГО РУХУ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ.....</b>	<b>35</b>
1. Перший з'їзд після виходу з підпілля .....	35
1) <i>Ідея другого з'їду «Українська молодь – Христові» .....</i>	<i>35</i>
2) <i>«Тиждень християнської культури» у Львові.....</i>	<i>38</i>
3) <i>Перша християнська громадська організація у Львові.....</i>	<i>40</i>
2. «Блаженні ті, що не бачили й увірували» .....	45
3. Видавнича діяльність газети «Вірую» .....	49
4. З'їзд молоді 1996 року у Львові .....	53

---

5.	Участь УМХ в організації церковного співу .....	57
<b>РОЗДІЛ 3. УМХ ЯК СПАДЩИНА МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО .....</b>		<b>61</b>
1.	На зламі тисячоліть .....	61
1)	<i>З'їзд за межами Галичини .....</i>	<i>61</i>
2)	<i>Вишкіл молодих лідерів .....</i>	<i>63</i>
3)	<i>Зустріч УМХ з Папою Іваном Павлом II.....</i>	<i>66</i>
2.	Реєстрація нового Статуту і праця над вдосконаленням нормативної бази товариства.....	69
3.	Духовний провід організації.....	73
4.	Сповідування християнських цінностей у ХХІ столітті .....	76
5.	Табір «Злагода».....	79
6.	Праця в інформаційному просторі.....	82
<b>ВИСНОВКИ .....</b>		<b>86</b>
<b>СПИСОК ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ .....</b>		<b>91</b>
<b>ДОДАТКИ.....</b>		<b>108</b>
<b>ТАБЛИЦІ .....</b>		<b>141</b>
<b>ІЛЮСТРАЦІЇ.....</b>		<b>143</b>

## СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

ГІКА – Генеральний Інститут Католицької Акції.

ГКЦ – Греко-Католицька Церква.

ГУХП – Галицька українська хліборобська партія.

ІЩ – Інститут Історії Церкви

КА – Католицька Акція.

КАУЖМ – Католицька акція української жіночої молоді.

КАУМ – Католицька акція української молоді.

КАУМ «Орли» – Католицька асоціація української молоді «Орли».

КПЗУ – Комуністична партія Західної України.

ЛБА – Львівська Богословська Академія.

ЛМГО «УМХ» – Львівська міська громадська організація «Українська молодь – Христові».

о. – отець.

оо. – отці.

ОУН – Організація українських націоналістів.

РКЦ – Римо-Католицька Церква.

СУМ – Спілка української молоді.

ТУСК «Обнова» – Товариства українських студентів католиків «Обнова».

УАПЦ – Українська Автокефальна Православна Церква.

УВО – Українська військова організація.

УГКЦ – Українська Греко-Католицька Церква.

УКНП – Українська католицька народна партія.

УКС – Український Католицький Союз.

УМХ – Українська молодь – Христові.

УНДО – Українське національно-демократичне об'єднання.

УНС – Український народний союз.

УПЦ КП – Українська Православна Церква Київського Патріархату.

УСДП – Українська соціал-демократична партія.

## ВСТУП

На зламі XIX-XX століть Католицька Церква розвиває і підтримує мирянський католицький рух, метою якого було протистояти масштабним глобальним змінам, що негативно впливали на християнські цінності. Новий рух отримав назву «*Католицька Акція*». Суть його полягала в тому, щоб залучити до провадження нової євангелізації та поширення Слова Божого не тільки духовенство, але й мирян.

За сприяння католицьких єпископів християнський рух набув популярності серед багатьох країн Європи. Католицький рух згодом поширився і в Галицькій митрополії, де завдяки старанням греко-католицького єпископату та української інтелігенції було засновано аполітичні католицькі організації у 30-х роках XX століття. Рух «*Католицька Акція*» дав поштовх активній просвітницькій діяльності українського суспільства. За короткий проміжок часу у Східній Галичині створено християнські молодіжні об'єднання, що діяли здебільшого при парафіях Греко-Католицької Церкви у міжвоєнний період. На жаль, через події Другої світової війни і тиск радянської влади Греко-Католицька Церква перейшла у підпілля, а деякі учасники «*Католицької Акції*» продовжили свою працю в еміграції.

З розпадом Радянського Союзу назріла ідея відновлення християнського молодіжного руху в Україні. Завдяки старанням мирян і духовенства організовано масштабне дійство у Львові, невдовзі після якого, 1990 року, створено першу християнську організацію «*Українська молодь – Христові*». Товариство у перші роки діяльності стало справжньою опорою для Церкви, яка відновлювала свої інституції після виходу з підпілля.

Упродовж наступних років спільнота активно працювала для добра Церкви та українського народу. Члени товариства прагнули об'єднати українську молодь для популяризації християнських цінностей і поширення вчення Католицької Церкви. Завдяки багаторічній діяльності організація здобула чималий досвід, а внаслідок щоденної наполегливої праці у сфері християнського виховання члени

спільноти й сьогодні активно долучаються до формування нового українського суспільства.

Тема роботи є **актуальною**, оскільки товариство постійно розвивається, засновує десятки нових осередків по всій Україні, організовує молодіжні з'їзди, проводить молитовні зустрічі, і у такий спосіб намагається спрямовувати українську молодь на шлях вірності Христові. Окрім цього, умхівці вже декілька років активно досліджують історичну спадщину, щоб перейняти досвід попередників.

**Метою роботи** є комплексний критичний аналіз релігійно-просвітницької діяльності молодіжного християнського об'єднання *«Українська молодь – Христові»*.

Для досягнення мети ми поставили перед собою такі **завдання**:

1. Дослідити причини виникнення католицького мирянського руху в Галицькій митрополії.
2. Охарактеризувати діяльність католицького руху після з'їзду *«Українська молодь – Христові»* 1933 року в Галицькій митрополії та за її межами.
3. З'ясувати причини створення організації *«Українська молодь – Христові»*.
4. Висвітлити наслідки з'їздів *«Українська молодь – Христові»* після проголошення незалежності України.
5. Проаналізувати сучасний етап діяльності спільноти.
6. Узагальнити історичну важливість УМХ для молоді та УГКЦ.

**Об'єктом магістерської роботи** є молодіжне християнське об'єднання *«Українська молодь – Христові»*.

**Предметом магістерської роботи** є внесок молодіжного християнського об'єднання у поширення християнських цінностей серед української молоді.

Для досягнення поставлених завдань ми використаємо такі **методи**: за допомогою **методу дедукції** спробуємо простежити поширення мирянського

руху «*Католицька Акція*» у Східній Галичині у міжвоєнний період і його вплив на створення молодіжного християнського об'єднання у незалежній Україні.

Також застосуємо **комплексний метод**, щоб дослідити різноманітні види діяльності молодіжного об'єднання, за допомогою яких організація служить Богу, Церкві та державі.

Окрім цього, ми користуватимемося **компаративно-історичним методом**, щоб зіставити два *Статуту* та інші внутрішні документи молодіжного об'єднання, а також з'ясувати певні відмінності між ними, що виникли з часом. Застосовуючи **аналіз** як метод дослідження, ми розглянемо духовний провід організації, а використовуючи **синтез**, – висвітлимо основні рубрики газети «*Вірую*».

За допомогою **принципу історизму** ми з'ясуємо причини виникнення цього об'єднання, а також пояснимо наслідки з'їздів УМХ. Окрім цього, застосуємо **метод інтерв'ювання** дійсних членів організації УМХ, щоб зібрати інформацію про важливі події в історії спільноти.

**Хронологічні межі** дослідження охоплюють три етапи діяльності УМХ: 1933-1989, 1990-1999 та 2000-2018 роки. Перший етап – це період виникнення мирянського руху «*Католицька Акція*» у Європі та поширення його у Східній Галичині, де ми змушені вийти за межі нашого дослідження, щоб показати офіційне виникнення КА. Завдяки цьому рухові почали формуватися молодіжні християнські об'єднання на території Галицької митрополії. Але, на жаль, з приходом радянської влади католицький рух продовжив свою діяльність за її межами. Наступний етап – це відновлення молодіжного християнського руху в Західній Україні, а також заснування молодіжної організації «*Українська молодь – Христові*», яка стала справжньою опорою для УГКЦ. На цьому етапі постійно відбуваються з'їзди товариства та друкується газета «*Вірую*». І нарешті, сучасний етап – це визначення чітких напрямів діяльності та створення стратегічного планування УМХ.

Тема дослідження **географічно** охоплює територію Східної Галичини. На сьогодні – це територія, до якої належать Львівська, Тернопільська та Івано-

Франківська області. Варто згадати і про Перемиську землю, яка у ХХ столітті також була частиною єдиної Галицької митрополії, а тепер належить Польщі. Під час дослідження ми змушені вийти за географічні межі, щоб показати світові тенденції поширення КА.

**Огляд джерел і літератури:** у документальному збірнику (1933-1988 рр.) Миколи Грушкевича під назвою *«Українська молодь Христові»* описана діяльність католицьких об'єднань у Галичині та за її межами. Деякі матеріали, зокрема *Статуту* Українського Католицького Союзу та Генерального Інституту Католицької Акції, містяться у Центральному державному історичному архіві України м. Львова. Досить влучною є стаття українського історика Олега Бегена *«Ще раз про свято “Українська Молодь Христові” (1933 р.): Що залишається за лаштунками?»*, яка детально розповідає про перший з'їзд УМХ. Окрім цього, використано періодичні видання 30-х років ХХ століття: *«Мета»*, *«Католицька Акція»*, *«Діло»* та інші. Також взято до уваги матеріали газети *«Вірую»*, за допомогою якої спільнота УМХ вела просвітницьку діяльність серед українського населення. Під час написання роботи став у нагоді приватний архів міського товариства УМХ: *Статуту* та додаткові документи, що регулюють внутрішнє життя спільноти. Через брак наукової літератури для другого і третього розділів здійснено інтерв'ювання членів та учасників організації.

**Структура роботи:** праця складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку джерел і літератури, додатків, таблиць та ілюстрацій.

У **першому розділі** ми представимо діяльність католицького руху у світі, а згодом його поширення у Східній Галичині. Також спробуємо висвітлити релігійно-просвітницьку діяльність католицьких організацій до Другої світової війни у Галицькій митрополії та в еміграції після 1939 року.

У **другому розділі** основну увагу зосередимо на передумовах створення організації *«Українська молодь – Христові»*, а також проаналізуємо її діяльність у перші роки після заснування.



---

У **третьому розділі** висвітлимо внутрішнє життя спільноти, зокрема напрацювання і затвердження нових документів, духовний провід організації, співпрацю з українськими та іноземними організаціями.

# РОЗДІЛ 1

## ФОРМУВАННЯ КАТОЛИЦЬКОГО МИРЯНСЬКОГО РУХУ В ГАЛИЦЬКІЙ МИТРОПОЛІЇ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

### 1. Виникнення католицького мирянського руху у світі

На початку ХХ ст. у світі продовжує активно впроваджуватися соціальна доктрина Католицької Церкви, основна ідея якої полягає у проведенні нової євангелізації. Для її ефективнішого впровадження католицький єпископат залучає до співпраці мирян. Тож у Європі офіційно починає розвиватися мирянський рух «Католицька Акція». За короткий проміжок часу поширюється серед багатьох європейських держав. Митрополит Андрей Шептицький захоплюється ідеями мирянського руху й вирішує разом зі своїми соратниками впровадити КА в Галицькій митрополії.

Після смерті папи Бенедикта XV, 1922 року, було скликано конклав, під час якого обрано нового папу - архієпископа Міланського, кардинала Акілле Ратті<sup>1</sup>. Він вибрав собі ім'я Пій XI (1922–1939). Новий папа, за словами історика Ліліани Гентош, «уособлював розважність і поміркованість [...]. Він намагався слідувати шляхом пристосування Церкви до модерної доби, модерного світу»<sup>2</sup>.

Папа Пій XI значну увагу приділив праці з мирянськими організаціями, що вже існували на той час. У перший рік свого понтифікату він видав енцикліку *Ubi arcano Dei consilio*, у якій закликав до співпраці мирян з Церквою з метою захистити основи віри та моралі<sup>3</sup>. Отже, зародилася інституція під назвою

---

<sup>1</sup> Л. ГЕНТОШ, *Ватикан і виклики модерності. Східноєвропейська політика папи Бенедикта XV та українсько-польський конфлікт у Галичині (1914-1923)*, ред. І. Гирич, Львів: ВНТЛ-Класика 2006, 387.

<sup>2</sup> Л. ГЕНТОШ, *Ватикан і виклики модерності. Східноєвропейська політика папи Бенедикта XV та українсько-польський конфлікт у Галичині (1914-1923)*, 387-388.

<sup>3</sup> Пій XI, Енцикліка, *Ubi Arcano Dei Consilio* [«Де таємний Божий план»], [Дос], Рим, (23 грудня 1922), 9-11.

«Католицька Акція» (далі КА), щоправда назва її була запропонована дещо швидше попередником Пієм Х<sup>4</sup>. Новий рух мав спонукати вірних до більшої активності в релігійних і суспільних сферах<sup>5</sup>. КА мала стати духовним та аполітичним рухом світового масштабу<sup>6</sup>.

Як зазначає дослідник історії КА Олег Беген, «папа підвищив статус мирян у Церкві, надавши їм право брати активну участь в апостольській праці нарівні з ієрархією»<sup>7</sup>.

КА починає швидко ширитися країнами Європи. У цьому папі допомагали єпископи різних держав, які вже наявні католицькі товариства визнавали як структури КА. Католицький рух поширився в Бельгії та Голландії<sup>8</sup>, Чехо-Словаччині, Югославії та інших країнах<sup>9</sup>. Не стала винятком і Друга Річ Посполита, де 1926 року у Варшаві відбувся Католицький з'їзд, на якому засновано Католицьку Лігу. Через два роки після цього створено комісію з єпископату, яка мала опікуватись справою КА на найвищому рівні. До неї ввійшли «Адам Стефан Сапіга, Андрей Шептицький та Станіслав Адамський»<sup>10</sup>. Митрополит Андрей Шептицький, зрозумівши популярність КА в європейських країнах, вирішує разом з ієрархією Греко-Католицької Церкви (далі ГКЦ) щось подібне запровадити й на теренах Східної Галичини.

До такого рішення їх спонукала не тільки популярність КА в Європі, але політична й соціальна ситуація, що склалася у Східній Галичині. Отже, 1929 року у Ватикані було організовано конференцію за участю греко-католицьких єпископів, зокрема митрополита А. Шептицького, єпископів Г. Хомишина та Й. Коциловського. Конференція була присвячена організації та проведенню КА

---

<sup>4</sup> М. ГРУШКЕВИЧ (ред.), *Українська молодь Христові (пам'ятна книга), Документальний збірник 1933-1988*, / мовний ред. проф. Д-р Василь Лев, Видання Української Католицької Єпархії св. свцм. Йосафата в Пармі ЗСА 1991, 22.

<sup>5</sup> О. БЕГЕН, «Католицька акція як мирянський рух в Українській Греко-Католицькій Церкві (1930-1939)» // *Збірник статей з церковної історії*, число V, серія «Ковчег», Львів: Видавництво Місіонер 2007, с. 249.

<sup>6</sup> Ks. M. LESZCZYŃSKI, *Akcja Katolicka w Archidiecezji Lwowskiej obrządku łacińskiego*, Lublin-Pelplin 1996, 35-36.

<sup>7</sup> О. БЕГЕН, «Католицька акція як мирянський рух в Українській Греко-Католицькій Церкві (1930-1939)», с. 249.

<sup>8</sup> Ks. M. LESZCZYŃSKI, *Akcja Katolicka w Archidiecezji Lwowskiej obrządku łacińskiego*, 35.

<sup>9</sup> О. ВЕНЕН, *Akcja katolicka i ukraińskie organizacje katolickie w Małopolsce Wschodniej w okresie międzywojennym*, Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II 2009, 22.

<sup>10</sup> О. ВЕНЕН, *Akcja katolicka i ukraińskie organizacje katolickie w Małopolsce Wschodniej w okresie międzywojennym*, 25.

в Галицькій митрополії. Учасників зустрічі цікавило питання створення керівного органу, який би координував процес поширення Акції<sup>11</sup>.

## 2. Запровадження «Католицької Акції» в Галицькій митрополії

### 1) Політична ситуація у Східній Галичині в міжвоєнний період

Східна Галичина 1921 року згідно з Ризьким договором увійшла до складу Другої Речі Посполитої. Це спричинило значне обурення з боку українського населення, оскільки поляки не завжди приязно ставилися до русинів. Тому в міжвоєнний період у Східній Галичині починає відбуватися пожвавлення національно-політичного та релігійного життя серед українського населення. Воно характеризується виникненням нових партій та організацій. Новоутворені товариства мають на меті сприяти розбудові української ідентичності.

На початку 20-х років викристалізуються три погляди на розбудову національної політики у Східній Галичині: представники першого напряму скеровують свою увагу на східного сусіда, другі намагаються сконсолідуватися з польською владою, ще інші покладають надії на власні сили<sup>12</sup>. Крім цих трьох напрямів, існує й четвертий, представники якого вбачають подальший розвиток національних інтересів у плеканні християнських цінностей.

Після Першої світової війни на теренах Східної Галичини існують політичні партії, що відзначаються прорадянською позицією. Тут варто згадати Українську соціал-демократичну партію (далі УСДП), яка плавно перейшла в нелегальну Комуністичну партію Західної України (далі КПЗУ)<sup>13</sup>. УСДП мала на меті «перевести всі українські землі в одну радянську соціалістичну

<sup>11</sup> І. Андрухів – П. Кам'янський, *Історія релігійного життя в Галичині та на Прикарпатті: історико-правовий аналіз*. Івано-Франківськ: Нова Зоря 2006, 110.

<sup>12</sup> О. Трофимович та ін., *Історія суспільних рухів і політичних партій України (XIX-XX ст.)* / ред. Я. Малик, Львів: Видавничий центр Львів 1998, 124.

<sup>13</sup> П. Мірчук, *Нарис історії ОУН (1920-1939 роки)* / ред. В. Мороз, видання 3 (доповнене), Київ: Українська видавнича спілка 2007, 41.

республіку»<sup>14</sup>. Вона проіснувала недовго, адже 1924 року була заборонена польською владою<sup>15</sup>. Ще одна проросійська партія КПЗУ також не досягла значних успіхів у Східній Галичині. До середини 30-х років у ній налічувалося всього лише 5 тисяч членів<sup>16</sup>. Причиною такого неуспіху було те, що українці, які були під владою сталінської політики, у 30-х роках зазнали насильницької колективізації, розстрілів інтелігенції, геноциду свого народу через голодомор 1932-1933 рр. тощо<sup>17</sup>. Цю інформацію населення Східної Галичини дізнавалося із преси. Тому не дивно, що галицькі українці не мали жодного бажання поширювати комуністичну ідеологію на своїх теренах.

Внаслідок політичних інтриг, у яких задіяні польські державні службовці та українські політики, було утворено ще декілька партій, але вже пропольського спрямування. Серед них варто згадати Галицьку українську хліборобську партію (ГУХП) та Український народний союз (УНС). Вони через пропольські настрої також не змогли залучитися підтримкою українського населення<sup>18</sup>.

У міжвоєнний період існувала ще одна політична партія під назвою Українське національно-демократичне об'єднання (далі УНДО), першим головою якої був Дмитро Левицький. До 30-х років ХХ ст. УНДО сповідувала національні інтереси, але впродовж наступних років поступово змінила свою тактику й дедалі більше почала схилитися до нормалізації українсько-польських взаємин. Врешті-решт дійшло до того, що керівники партії 1935 року уклали угоду з поляками, відповідно до якої українці мали визнати вищість польської держави над українцями, чого не могла прийняти жодна інша політична сила<sup>19</sup>. Така поведінка УНДО призвела до кризи в середині партії. Тодішній голова

<sup>14</sup> М. КУГУТЯК, *Галичина: Сторінки історії: нарис суспільно-політичного руху (XIX ст.-1939 р.)*, Івано-Франківськ: [б. в.] 1993, 175-176.

<sup>15</sup> М. КУГУТЯК, *Галичина: Сторінки історії: нарис суспільно-політичного руху (XIX ст.-1939 р.)*, 175-176.

<sup>16</sup> О. ТРОФИМОВИЧ та ін., *Історія суспільних рухів і політичних партій України (XIX-XX ст.)*, 126.

<sup>17</sup> М. КУГУТЯК, *Галичина: Сторінки історії: нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. - 1939 р.)*, 189.

<sup>18</sup> О. ТРОФИМОВИЧ та ін., *Історія суспільних рухів і політичних партій України (XIX-XX ст.)*, 137.

<sup>19</sup> М. КУГУТЯК, *Галичина: Сторінки історії: нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. - 1939 р.)*, 188-189.

Д. Левицький склав повноваження, а партію очолив В. Мудрий. Невдовзі в партії стався розкол, що призвело до падіння її рейтингу<sup>20</sup>.

Зовсім інший погляд на політичну ситуацію мали радикальні угруповання, що покладалися на власні сили. Тут варто згадати Українську військову організацію (далі УВО), створену 1920 року. До її складу ввійшли переважно старшини корпусів Січових Стрільців<sup>21</sup>. Члени УВО, розуміючи, що їм самим не впоратися в національно-визвольному змаганні, вирішують об'єднатися з іншими організаціями, які поділяють такі самі погляди. Отож на одному з конгресів, що відбувався у Відні 1929 року, вони об'єднуються з празькою групою Української національної молоді, Союзом української націоналістичної молоді (СУНМ) та Легією української молоді й створюють нову організацію. Нею стала Організація українських націоналістів (далі ОУН) на чолі з Є. Коновальцем<sup>22</sup>.

Українська молодь, що все частіше схилялася до відстоювання своїх національних прав у радикальний спосіб, починає масово вступати до ОУН. Представники ОУН і самі були зацікавлені в залученні молоді, тому не дивно, що у празькому «Устрої» було вказано створити «юнацтва» ОУН для української молоді віком від 15 до 21 року<sup>23</sup>. Очільники націоналістичної організації вже невдовзі почали залучати українську молодь до участі в акціях протесту проти польської влади. Радикалізм, що супроводжував ці протести, дуже часто суперечив християнським цінностям. Прикладом може бути літо 1930 року, коли радикально налаштовані представники з націоналістичних кіл організовували саботажі та диверсії, підпалюючи маєтки польських поміщиків і скирти зібраного збіжжя<sup>24</sup>. Відповідь з боку польської влади не забарилася. Цього ж таки року, восени, загони жандармерії були кинуті на українське село,

<sup>20</sup> О. ТРОФИМОВИЧ та ін., *Історія суспільних рухів і політичних партій України (XIX-XX ст.)*, 148.

<sup>21</sup> П. МІРЧУК, *Нарис історії ОУН (1920-1939 роки)*, 18-19.

<sup>22</sup> Р. СКАКУН, *«Паціфікація»: польські репресії 1930 року в Галичині*, Львів: Український Католицький Університет 2012, 21.

<sup>23</sup> Р. СКАКУН, *«Паціфікація»: польські репресії 1930 року в Галичині*, 24.

<sup>24</sup> Л. ГЕНТОШ, *Митрополит Шептицький, 1923-1939: випробування ідеалів* / ред. І. Пачковська, Львів: ВНТЛ-Класика 2015, 70-71.

через що постраждали сотні невинних людей, серед них жінки та діти<sup>25</sup>. Утиски мирного населення вказують на те, що польська каральна акція була спрямована не так проти винуватців саботажів, як проти українського населення. Сам конфлікт в історії отримав назву «*пацифікація*»<sup>26</sup>. Митрополит Андрей Шептицький разом із єпископами ГКЦ в одному зі своїх пастирських листів виступили проти такої поведінки обох сторін<sup>27</sup>.

Варто додати, що до 1930 року церковні діячі ГКЦ сприймали націоналістів як тих, за допомогою яких можна досягнути власної державності, і навіть брали участь у деяких заходах. Гарним прикладом цього може бути спільна молитва духовенства та представників націоналістичних організацій на могилах Січових Стрільців<sup>28</sup>. Після масових акцій саботажу та підпалів стосунки між ГКЦ та націоналістами загострилися.

Екстремізм з боку націоналістів, тиск з боку поляків і наростаюча загроза з боку радянської України спонукали ГКЦ до активної участі в політичному житті. Тому деякі очільники церкви на чолі з єпископом Григорієм Хомишином створили 1930 року Українську католицьку народну партію (далі УКНП)<sup>29</sup>. Митрополит Андрей Шептицький не підтримав такої ініціативи, оскільки вважав, що кориснішим буде створити товариство українських католиків, «яке б мало би метою оборону католицької віри та моралі й підтримку всебічного розвитку українського народу в християнському розумінні»<sup>30</sup>.

Восени 1930 року митрополит скликав нараду з представниками української інтелігенції в Митрополичих палатах, де під час дискусій було погоджено в найближчому майбутньому заснувати організацію Український

<sup>25</sup> Л. ГЕНТОШ, *Митрополит Шептицький, 1923-1939: випробування ідеалів*, 81.

<sup>26</sup> В. МАРЧУК, *Українська Греко-Католицька Церква. Історичний нарис*, Івано-Франківськ: Плай 2001, 100.

<sup>27</sup> А. КРАВЧУК (ред.), «Спільне пастирське послання митр. Андрея Шептицького та ін. єпископів з приводу т. зв. «пацифікації» українського народу польськими цивільними властями. (док. №46) 1930 р.» // *Церква і суспільні питання*, т. II: Книга 1, Львів: Місіонер 1998, 465.

<sup>28</sup> О. ЗАЙЦЕВ – О. БЕГЕН – В. СТЕФАНІВ, *Націоналізм і релігія: Греко – Католицька Церква та український націоналістичний рух у Галичині (1920 – 1930-ті роки)* / за заг. ред. О. Зайцева, Львів: Український Католицький Університет 2011, 233.

<sup>29</sup> М. КУГУТЯК, *Галичина: Сторінки історії: нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. - 1939 р.)*, 185.

<sup>30</sup> В. ДЕЦИКЕВИЧ, «Поклик Головної Ради Українського Католицького Союзу» // *Мета* №1 (15 березня 1931) 1.

Католицький Союз (далі УКС)<sup>31</sup>. Отже, виник четвертий напрям, який свої засади будував на католицьких цінностях.

Підсумовуючи сказане, варто зазначити, що Східна Галичина в міжвоєнний період характеризується виникненням нових політичних партій, що очолюють боротьбу за національні інтереси українців. Їхньою важливою рисою є пошук опори серед чужих сил. Ці партії не отримали широкої підтримки з боку українського населення, а тому не змогли досягнути поставленої мети. Пригноблювальна політика поляків щодо української національної культури, а також інтелігенції, молоді та інших прошарків суспільства спонукала населення до створення нових радикальних організацій, таких, як УВО та ОУН. Вони починають залучати до своїх кіл українську молодь і навчати її ведення терористичних методів боротьби. Це призводить до «*нацифікації*» українського населення, від якого постраждала велика кількість мирного населення. Церковні діячі, бачачи негативні наслідки радикальної боротьби націоналістів, намагаються за допомогою КА впливати на ситуацію у Східній Галичині. Першим кроком у цьому стає ідея створення УКС.

## 2) Діяльність Українського Католицького Союзу

Для того, щоб протистояти різним ідеологічним рухам 30-х років ХХ ст., греко-католицьке духовенство вирішує створити нове товариство. Новостворена організація мала будувати свою програму на християнських засадах і сконсолідувати українське суспільство. Очільники церкви вважали, що товариство значну увагу мусило зосередити на вихованні молоді, яка на той час мала стати головним рушієм національного руху.

З ініціативи митрополита Андрея Шептицького на початку січня 1931 року у стінах Львівської Богословської Академії відбулося зібрання, на якому офіційно засновано УКС. У зібранні взяло участь близько 300 осіб<sup>32</sup>. Головою

<sup>31</sup> «З історії Українського Католицького Союзу» // *Мета* №1 (15 березня 1931) 4.

<sup>32</sup> О. ВЕНЕН, *Akcja katolicka i ukraińskie organizacje katolickie w Małopolsce Wschodniej w okresie międzywojennym*, 78.



УКС обрано В. Децикевича. Варто додати, що до Союзу ввійшли відомі релігійні та культурні діячі, зокрема М. Чубатий, П. Ісаїв, Г. Костельник, В. Кузьмович, М. Гнатишак, З. Лукавецький та інші<sup>33</sup>.

Метою УКС було сконсолідувати всі верстви українського суспільства, зокрема організації та політичні партії у Східній Галичині<sup>34</sup>. Одним із найважливіших завдань Союзу було «дбати про християнське виховання молоді»<sup>35</sup>. Представники УКС мали сприяти створенню нового типу громадянина, який би дбав про духовне зростання ГКЦ, а також плекав любов до батьківщини. Для досягнення поставлених завдань В. Децикевич 1931 року опублікував заклик до української молоді захищати католицьку віру та мораль<sup>36</sup>. Великий акцент робився на сільські парафії, де планувалося створювати місцеві Ради УКС. Управа цих рад мала складатися не менш ніж з 10 осіб<sup>37</sup>. Для ефективної праці було вирішено, що УКС займатиметься одночасно декількома видами діяльності. Ми зупинимось на двох важливих напрямках, а саме: релігійно-педагогічному й загальноосвітньому.

У релігійно-педагогічному напрямі велася така робота:

- вишкіл кадрів, що мали катехизувати в селах;
- відбувалися спільні читання релігійних книг;
- залучали населення до богослужінь;
- налагоджувалася праця з церковними братствами та інше.

Загальноосвітня діяльність полягала у:

- впливі на освітні установи села;
- опіці інститутами культури;
- друкуванні релігійної преси;

---

<sup>33</sup> Т. ДЕРЕЩУК, «Консервативно-клерикальні моделі державотворення українських християнських суспільників Галичини» [PDF], [б. м.] 1994, с.170.

<sup>34</sup> Н. БЛІНДЕР, «Андрей Шептицький і Український Католицький Союз» [PDF], [б. м.] 2000, с. 110.

<sup>35</sup> В. ДАЦИКЕВИЧ, «Чи Український Католицький Союз є політичною партією?» // *Діло* №12 (18 січня 1931) 1.

<sup>36</sup> О. ЗАЙЦЕВ – О. БЕГЕН – В. СТЕФАНІВ, *Націоналізм і релігія: Греко – Католицька Церква та український націоналістичний рух у Галичині (1920 – 1930-ті роки)*, 267.

<sup>37</sup> О. В. ПРИШЛЯК, «План праці Українського Католицького Союзу на парохіях» // *Мета* №14 (15 квітня 1934) 6.

- популяризації доброї преси та інше<sup>38</sup>.

Як втілювалися ці напрями в життя, можна побачити вже з перших років праці УКС. Члени Союзу 1931 року розпочали активно видавати газету «*Мета*», журнали «*Христос – наша сила*», «*Поступ*» та інші<sup>39</sup>. Крім видавничої діяльності, УКС організовував конференції, з'їзди, концерти, вистави культурно-просвітницького характеру, а також дбав про заснування бібліотек, публічних читалень та книгарень<sup>40</sup>.

Станом на 1932 рік Союз мав у своєму розпорядженні 460 організаційних комітетів та 261 гурток<sup>41</sup>.

Як зазначає дослідник історії Василь Марчук, «Український Союз через свій вплив на національне життя попав під критику з боку польської влади, а згодом й націоналістів»<sup>42</sup>. Поляки на шпальтах газети «*Sprawy narodowciowe*» висловили думку, що УКС є католицькою партією, а не організацією<sup>43</sup>. Націоналісти ж взагалі звинуватили УКС у співпраці з польською владою<sup>44</sup>. Незважаючи на різні закиди, Союз і надалі продовжував свою культурно-просвітницьку діяльність, а згодом став організатором наймасштабнішого українського молодіжного святкування за всю історію Східної Галичини. Цим святом був з'їзд української молоді 1933 року під назвою «*Українська молодь – Христові*».

Підсумовуючи, варто зазначити, що у 30-х рр. з ініціативи митрополита Андрея Шептицького було створено УКС. Він став початком впровадження КА в Галицькій митрополії. Метою новоствореної організації було сконсолідувати всі верстви українського суспільства. Представники Союзу мали дбати про виховання нового типу громадянина з української молоді. Такий громадянин мав би захищати католицьку віру та мораль. Для досягнення поставленої мети представники Союзу займалися видавничою діяльністю. Крім видавництва

<sup>38</sup> о. В. ПРИШЛЯК, «План праці Українського Католицького Союзу в парохіях» // *Мета* №16 (29 квітня 1934) 5.

<sup>39</sup> Н. БЛІНДЕР, «Андрей Шептицький і Український Католицький Союз», 110. (Див. Ілюстрація 1)

<sup>40</sup> ЦДІАЛ, ф. 358, оп. 3, спр. 288, арк. 92.

<sup>41</sup> Н. БЛІНДЕР, «Андрей Шептицький і Український Католицький Союз», 110.

<sup>42</sup> В. МАРЧУК, *Українська Греко-Католицька Церква*, 99.

<sup>43</sup> «*Zycie polityczne. U.N.D.O. – U.K.S.*» // *Sprawy narodowciowe* №1 (styczen-kwiecien 1931) 101.

<sup>44</sup> «Чому У.К.С. вважається політичною партією?» // *Наш клич* №3 (2 квітня 1933) 2.

періодики, УКС організував концерти, вистави культурно-просвітницького характеру, з'їзди та багато іншої культурно-просвітницької роботи. Найбільшим досягненням УКС стало проведення свята «Українська молодь – Христові».

### 3) Створення Генерального Інституту Католицької Акції

Консолідуючись зі світовим рухом КА, владики ГКЦ створили важливий керівний орган з центром у Львові. Ним став Генеральний Інститут Католицької Акції (далі ГІКА). Його заснування припало на 3 січня 1931 року. У цей час було затверджено новостворений статут ГІКА. Єпископи ГКЦ обрали доктора Маркіяна Дзеровича президентом інституту<sup>45</sup>. До складу ГІКА також увійшли Юрій Редько, Роман Гайдук, професор Іван Бабій, Йосип Назарук та інші<sup>46</sup>.

Перед інститутом поставлено такі завдання:

1. Поширювати Католицьку Акцію серед населення;
2. вишколювати молодь у католицьких товариствах;
3. організувати та проводити з'їзди, лекції, конференції для мирян;
4. сприяти поширенню католицького світогляду;
5. підтримувати видавництво книжок, газет, часописів та інше<sup>47</sup>.

Згідно зі статутом ГІКА так, як і УКС, був неполітичною організацією. Також у ньому йшлося, що головним покровителем організації є св. Йосафат<sup>48</sup>. ГІКА був підвладним Комісії греко-католицького єпископату згідно з Конституційним статутом (арт. 5 пункт 1)<sup>49</sup>. Тобто звідси випливає, що контроль над інститутом був повністю в руках церкви.

На всю потужність ГІКА почав працювати під час підготування до свята «У.М.Х.» 1933 року. Через рік після свята представники інституту запропонували акцію «Місяць доброї преси», що мала посприяти збільшенню кількості передплатників католицької преси<sup>50</sup>. 1934 року почали видавати журнал

<sup>45</sup> «Конституційний статут Католицької Акції гр.- кат. Галицької провінції» // *Католицька Акція* №1 (червень 1934) 16.

<sup>46</sup> О. ВЕНЕН, *Akcja katolicka i ukraińskie organizacje katolickie w Małopolsce Wschodniej w okresie międzywojennym*, 101-102.

<sup>47</sup> Ю. РЕДЬКО, «Наше вчора сьогодні завтра» // *Католицька Акція* №2 (3) (квітень 1935) 15-16.

<sup>48</sup> єп. І. БУЧКО, «Католицька Акція і політика» // *Католицька Акція* №1 (2) (січень 1935) 4.

<sup>49</sup> М. ГРУШКЕВИЧ (ред.), *Українська молодь Христові (пам'ятна книга), Документальний збірник 1933-1988*, 26.

<sup>50</sup> Ю. РЕДЬКО, «Наше вчора сьогодні завтра» 16.

«Католицька Акція», який функціонував аж до 1939 року. Основним завданням часопису було подати читачам мету КА в Галицькій митрополії. Статті католицького часопису зазвичай стосувалися не тільки релігійного світогляду, але й цілей поширення КА на теренах Галицької митрополії. Журнал був цілком доступним за ціною для пересічних громадян, оскільки його річна передплата становила всього 2 злотих<sup>51</sup>.

За весь період видавництва «Католицької Акції» було зібрано унікальні книгозбірки різними європейськими мовами, у яких містилися важливі твори про діяльність КА. Представники ГКА на численні прохання парохів ГКЦ подбали також про духовну літературу для молоді<sup>52</sup>.

За допомогою преси працівники інституту намагалися поширювати релігійні думки серед мирян<sup>53</sup>. Варто відзначити, що члени інституту брали активну участь у міжнародній діяльності. Яскравим прикладом цього стала виставка в Римі 1935 року, де члени ГКА представили свої найкращі напрацювання<sup>54</sup>.

Підсумовуючи, доречно зазначити, що очільники ГКЦ у 30-х рр. ХХ ст. створили головний керівний орган Католицької Акції – ГКА. Його метою було сприяти поширенню католицького світогляду та залучати мирян до активної оборони віри та моралі у протидії різним політичним та ідеологічним силам. Для реалізації визначених завдань ГКА випускав журнал «Католицька Акція». Члени інституту також брали активну участь у міжнародній діяльності.

---

<sup>51</sup> «Хроніка» // *Католицька Акція* №2 (3) (квітень 1935) 23.

<sup>52</sup> Ю. РЕДЬКО, «Наше вчора сьогодні і завтра», 17. (Див. Ілюстрація 2)

<sup>53</sup> «Правильник Генерального Інституту Католицької Акції (арт. 5 Конституційного Статуту)» // *Католицька Акція* №1(2) (січень 1935) 20.

<sup>54</sup> О. БЕГЕН, «Діяльність генерального інституту Католицької Акції в Галицькій Митрополії (1931-1939)» // *Історія релігій в Україні (Науковий щорічник)*, книга 1, Львів: Логос 2008, с. 193.

### 3. Свято «Українська молодь – Христові»

#### 1) Організація та труднощі у підготовці до свята

У церковних колах ГКЦ у 30-х роках зароджується ідея організації масштабного свята на теренах Галицької митрополії. Масовими урочистостями єпископат ГКЦ мав на меті дати відповідь усім релігійним супротивникам, що намагалися здобути вплив над молоддю<sup>55</sup>. Булла папи Пія XI, якою він проголосив 1933 рік Святим Ювілейним роком, пришвидшила проведення масштабного дійства<sup>56</sup>. Верхівка церковної ієрархії ГКЦ вирішила скористатися з цієї нагоди та організувати святкування для української молоді. Для організаторів свята постало непросте завдання, оскільки треба було отримати дозвіл польської влади на проведення свята, донести інформацію до населення, організувати доїзд учасників та ще багато інших проблем.

Отож 13 січня 1933 року у малій семінарії під керівництвом Преосвященного Кир Івана Бучка відбулося засідання, на якому були представники преси. Як учасники засідання брали участь голови часописів і газет: «*Мети*», «*Нової Зорі*», «*Діла*», «*Ниви*», «*Свободи*» та багатьох інших<sup>57</sup>. На конференції представлено членів Ділового комітету, до якого ввійшли: «голова В. Кузьмович, заступник голови пані С. Фіголева, секретар д-р В. Лев та члени секретаріату Аліськевич і Яковичівна»<sup>58</sup>. Духовенство мало на меті залучити українську пресу, щоб поінформувати та заохотити якнайбільшу кількість учасників.

<sup>55</sup> О. БЕГЕН, «Ще раз про свято “Українська Молодь Христові” (1933 р.): Що залишається за лаштунками?» // сайт: Український Католицький Університет, 23 вересня, 2009, <<https://ucu.edu.ua/news/oleh-behen-sche-raz-pro-svyato-ukrajinska-molod-hrystovi-1933-r-scho-zalyshajetsya-za-lashtunkamy>> (дата звернення: 11 листопада 2017).

<sup>56</sup> «Торжественне проголошення Святого року» // *Мета* №4 (22 січня 1933) 2.

<sup>57</sup> О. БЕГЕН, «Ще раз про свято “Українська Молодь Христові” (1933 р.): Що залишається за лаштунками?».

<sup>58</sup> Там само.

Цього ж місяця представники ГКА кинули клич «Українська молодь—Христові!» до всіх вірних<sup>59</sup>. Він мав стати закликом до боротьби за душі української молоді.

Як зазначає дослідник історії Олег Беген, «у лютому 1933 року в журналі “Місіонер” був опублікований Правильник для парафіяльних та деканальних комітетів свята УМХ»<sup>60</sup>. У ньому організатори подали основну інформацію щодо організації та проведення урочистостей. Свято планувалося провести з 6 до 7 травня 1933 року в м. Львові<sup>61</sup>.

За два тижні до свята відбулася ще одна прес-конференція, на якій було представлено здобутки Ділового комітету<sup>62</sup>. Підготування до масштабного дійства поступово завершувалось.

Члени ділового комітету подбали про доїзд та проживання учасників, велику увагу надавали молитовним урочистостям. Прикладом цього є споруджена молитовниця на площі Сокола-Батька для проведення богослужінь. Організатори підготували також озвучення, зокрема гучномовці, у місцях масових зібрань молоді. Представники Ділового комітету подбали і про санітарні станції для надання першої медичної допомоги<sup>63</sup>.

Незважаючи на всі труднощі, вже через чотири місяці після офіційного проголошення свята діяльність щодо організації й підготовки підійшла до логічного завершення<sup>64</sup>.

Якщо з українською та релігійною пресою Церква була у більш-менш добрих взаєминах, то цього не можна сказати про стосунки між ГКЦ, польською владою та націоналістичними силами Східної Галичини.

Польська влада сприймала свято як вияв симпатії ГКЦ до ОУН. Представники Другої Речі Посполитої робили все можливе, щоб свято не

<sup>59</sup> Там само.

<sup>60</sup> О. БЕГЕН, «Ще раз про свято “Українська Молодь Христові” (1933 р.): Що залишається за лаштунками?».

<sup>61</sup> О. Т. ГОРНИКЕВИЧ, «Свято Католицької молоді» // *Мета* №2 (7 січня 1933) 4.

<sup>62</sup> О. БЕГЕН, «Ще раз про свято “Українська Молодь Христові” (1933 р.): Що залишається за лаштунками?».

<sup>63</sup> М. ГРУШКЕВИЧ (ред.), *Українська молодь Христові (пам'ятна книга), Документальний збірник 1933-1988*, 77. (Див. Ілюстрація 3).

<sup>64</sup> Р. МАНЦІБОВИЧ, «Ще в справах свята “У.М.Х.”» // *Мета* №26 (2 липня 1933) 3.

відбулося. Промовистим підтвердженням цього є отримання дозволу на проведення урочистостей у Львові. Єпископ Іван Бучко мусив тричі їздити до Варшави, щоб отримати дозвіл на проведення свята. Ідея, мабуть, не мала б успішного результату, якби не втручання папського нунція, якому все-таки вдалося переконати поляків<sup>65</sup>.

Націоналісти також негативно відреагували на проведення свята «У.М.Х». На шпальтах газети «*Наш Клич*» вони звинуватили організаторів урочистостей у пропольській політиці<sup>66</sup>.

Студенти, які здебільшого поділяли націоналістичні погляди ОУН, скликали «*Всестудентську анкету*» та організували з'їзд IV Крайового Студентського Конгресу в березні 1933 року. На обох зібраннях було понад 200 представників різних студентських товариств. Під час зустрічей ухвалено резолюцію, у якій більша частина учасників схвалила, що свято «У.М.Х.» є політичною акцією<sup>67</sup>. На думку більшості студентів, мета святкування – налаштувати українську молодь проти націоналістичного руху, саме тому вони вирішили бойкотувати свято. Варто додати, що під час Конгресу один із представників досить відомого на той час Товариства українських студентів католиків «*Обнова*» (далі ТУСК «*Обнова*») заявив, що їхня організація все-таки візьме участь у святкуванні<sup>68</sup>. Реакція на таку заяву не забарилася. За декілька днів на шпальтах газети «*Наш Клич*» друкувалися наклепи на членів ТУСК «*Обнова*»<sup>69</sup>. Після проведення свята обновлян вираховано з українського студентського життя<sup>70</sup>.

<sup>65</sup> О. БЕГЕН, «Ще раз про свято “Українська Молодь Христові” (1933 р.): Що залишається за лаштунками?».

<sup>66</sup> «Володіння над душами молоді нікому не відступимо! (З приводу резолюції Всестудентської Анкети в справі свята “Українська Молодь христові”!)» // *Наш клич* №4 (9 квітня 1933) 1.

<sup>67</sup> О. БЕГЕН, «Українська Греко-Католицька Церква і молодіжний католицький рух у Галичині в міжвоєнний період» // *Україна і Ватикан. Українські-Ватиканські відносини в контексті суспільних і міжконфесійних проблем* / за заг. ред. А. Колодний, випуск 1; Івано-Франківськ, Київ: інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України 2008, с. 516.

<sup>68</sup> Р. МАНЦБОВИЧ, «Ще в справах свята “У.М.Х.”», 3.

<sup>69</sup> М. ГРУШКЕВИЧ (ред.), *Українська молодь Христові (пам'ятна книга), Документальний збірник 1933-1988*, 57.

<sup>70</sup> Там само, 62.

Підсумовуючи, доречно зазначити, що після того, як було оголошено проведення свята «Українська молодь – Христові», розпочалося підготування до нього. Організатори створили Діловий комітет, головою якого призначили В. Кузьмовича. Очільники Церкви подбали про те, щоби преса поінформувала українське населення про місце, дату та програму проведення свята. Найбільші труднощі виникли з поляками та націоналістичними колами. Поляки довго не хотіли давати дозволу на проведення заходу, оскільки вважали його певним виявом симпатії ГКЦ до ОУН. Націоналісти й собі вважали свято «У.М.Х.» певною пропольською політикою, тому вирішили взагалі його бойкотувати. На бік націоналістів стали студенти, які скликали IV Крайовий Студентський Конгрес, де заявили про те, що не братимуть участі в урочистостях, проте деякі студенти все-таки вирішили долучитися. Це були представники ТУСК «Обнова». За чотири місяці, незважаючи на всі труднощі, організатори завершили підготування до свята.

## 2) Міське, парафіяльне та шкільне свято «У.М.Х.»

Ідея проведення свята «У.М.Х.» зародилася ще 1932 року. Про неї заговорив митрополит Андрей Шептицький на одній з конференцій Марійських Дружин<sup>71</sup>. Свято мало стати публічною маніфестацією молоді з нагоди святкування 1900 річниці від смерті Ісуса Христа. Водночас воно мало показати всім ворогам ГКЦ дієвість КА в Галицькій митрополії<sup>72</sup>.

Перед початком свята Андрей Шептицький виголосив промову до молоді, закликав її скласти присягу на вірність Христові<sup>73</sup>. Під час промови митрополит пояснив, що свято не має в собі жодних політичних мотивів<sup>74</sup>.

<sup>71</sup> О. БЕГЕН, «Ще раз про свято “Українська Молодь Христові” (1933 р.): Що залишається за лаштунками?».

<sup>72</sup> «Свято Католицької Молоді» // *Мета* №2 (7 січень 1933) 4.

<sup>73</sup> В. ЛЕНЦИК, *Визначні постаті української Церкви: Митрополит Андрей Шептицький і патріарх Йосиф Сліпий* / ред. А. Ленцик, Львів: Свічадо 2001, 244.

<sup>74</sup> А. КРАВЧУК (ред.), «Слово митр. Андрея Шептицького до молоді, виголошене в часі свята “Українська молодь Христові” (док. №48), 1933р., травень 6-7» // *Церква і суспільні питання*, т. II: Книга 1, Львів: Місіонер 1998. 475.



Незважаючи на всі негаразди та труднощі, з якими зіткнулися організатори, свято все-таки відбулося 6-7 травня 1933 року<sup>75</sup>. Відкриття урочистостей розпочалося з подячного молебню біля собору св. Юра. Після молитовного дійства всіх гостей привітали єпископи Іван Бучко та Никита Будка. Вони також посвятили прапори, які привезли учасники свята<sup>76</sup>. Наступного дня урочистості проводили на площі Сокола-Батька, де зібралося за різними даними від 60 до 100 учасників<sup>77</sup>. Саме там ієрархи ГКЦ відслужили архиєрейську Службу Божу, а всі присутні одночасно склали присягу на вірність Христові<sup>78</sup>.

Після архиєрейської Літургії відбувся організований похід вулицями Львова. У поході взяла участь не тільки церковна ієрархія, але й молодь, одягнута в однострій та вишиванки; у кожній ширензі йшло по 4 та по 8 осіб<sup>79</sup>. Йдучи вулицями міста, вони співали релігійні та стрілецькі пісні. Це в майбутньому дало змогу полякам вкотре закинути Діловому комітету щодо національно-політичного характеру свята<sup>80</sup>. Усе святкування завершилося урочистою академією 7 травня 1933 року<sup>81</sup>.

Свято «У.М.Х.» було більше релігійним, ніж політичним. На аполітичність вказує сама програма святкування: Молебен, Служба Божа, можливість приступити до сповіді та Євхаристії, складання присяги на вірність Христові та інше<sup>82</sup>.

Ще одним важливим аргументом на користь аполітичності свята є те, що травневими урочистостями цікавився Папа Римський. Святіший Отець надіслав телеграму з побажаннями та благословенням. Текст телеграми зачитали на площі Сокола-Батька в день святкування<sup>83</sup>.

<sup>75</sup> М. ОСІНЬЧУК, «Свято Християнської України» // *Українське Юнацтво* № 2 (2 червня 1933) 4.

<sup>76</sup> «Свято У.М.Х. Імпонуючий характер маніфестації» // *Діло* №116 (9 травня 1933) 1.

<sup>77</sup> «Могутній вияв релігійних почувань і національного підйому» // *Мета* №19 (14 травня 1933) 3.

<sup>78</sup> «Свято У.М.Х. Імпонуючий характер маніфестації», 2. (Див. Ілюстрація 4).

<sup>79</sup> М. ОСІНЬЧУК, «Свято Християнської України», 9.

<sup>80</sup> М. ГРУШКЕВИЧ (ред.), *Українська молодь Христові (пам'ятна книга), Документальний збірник 1933-1988*, 85.

<sup>81</sup> «Свято У.М.Х. Імпонуючий характер маніфестації», 2.

<sup>82</sup> Р. МАНЦЬОВИЧ, «Ще в справах свята “У.М.Х.”», 3.

<sup>83</sup> Б. КУДРИК, «Привіти і телеграми з нагоди Свята “Українська молодь Христові”» // *Мета* №19 (14 травня 1933) 4.

Ієрархи ГКЦ врахували те, що не всі зможуть прибути на свято до Львова, тому вирішили щось подібне провести через тиждень на парафіях Галицької митрополії<sup>84</sup>. Упродовж наступних двох тижнів організовано місцеві та шкільні свята «У.М.Х.» Згідно з програмами місцевих свят, на парафіях відбувалися Служби Божі, під час яких складали присяги на вірність Христові, а також організовували походи. Оскільки очільники церкви також бажали залучити до святкування учнів, то вирішили ще 20 травня організувати додаткове свято для школярів трьох єпархій Галицької митрополії. Проте без казусів не обійшлося, адже польська шкільна кураторія не хотіла давати офіційного дозволу на проведення урочистостей для українських учнів. І лише завдяки старанням Ділового комітету в останній момент вдалося отримати дозвіл<sup>85</sup>. Цього дня на площі св. Юра у Львові зібралось приблизно 4 тисячі школярів, які під час Служби Божої склали присягу на вірність Христові<sup>86</sup>.

Свято «У.М.Х.» спровокувало «до масового створення у парафіях Галичини гуртків під керівництвом священників [...]. Гуртки об'єдналися в молодіжну релігійну організацію – Католицьку акцію української молоді (далі КАУМ)»<sup>87</sup>.

Підсумовуючи, варто зазначити, що свято справді вдалося. Учасники поверталися до своїх домів щасливі і вражені від побаченого. Доцільно віддати належне Діловому комітетові, який відповідально виконував свої завдання щодо підготовки свята. Незважаючи на загальний успіх урочистостей, все-таки не вдалося досягти основної мети - об'єднання всіх українських сил навколо Христа. Націоналісти відреагували вороже й не тільки не взяли участі у святкуванні, але й взагалі виступили проти нього. Крім дводенного святкування у Львові, 14 та 20 травня 1933 року відбулися ще місцеві та шкільні свята «У.М.Х.». Такий задум ГКЦ мав на меті зацікавити і залучити якнайбільше людей. Свято привело до створення гуртків КАУМ при парафіях ГКЦ.

<sup>84</sup> О. Й. ОСТАШЕВСЬКИЙ, «Ще про місцеві свята “У.М.Х.”» // *Мета* №22 (4 червня 1933) 2.

<sup>85</sup> М. ГРУШКЕВИЧ (ред.), *Українська молодь Христові (пам'ятна книга), Документальний збірник 1933-1988*, 102.

<sup>86</sup> «Шкільне свято “У.М.Х.”» // *Нова Зоря* №37 (25 травня 1933) 2.

<sup>87</sup> І. ПИЛИПІВ, *Греко-Католицька Церква в суспільно-політичному житті Східної Галичини (1918-1939 рр.)*, монографія, Тернопіль: Економічна думка КНЕУ 2011, 273.

#### 4. Релігійно-просвітницька діяльність «Орлів», КАУМ і КАУЖМ

Після того, як велика кількість молоді заявила про свою вірність Христові, в ГКЦ виникло нове поле для діяльності. Очільники Церкви розпочали засновувати молодіжні католицькі організації. Метою новостворених товариств було плекати християнські цінності серед українського населення і тим самим поширювати КА в Галицькій митрополії. Польська влада та націоналістичні кола негативно ставилися до цих нових товариств. Вони постійно перешкоджали активній діяльності католицьких організацій.

Після свята «У.М.Х.» з ініціативи митрополита Андрея Шептицького виникла організація КАУМ, першим головою якої призначено Андрія Мельника. Головною метою новоствореної організації мало стати виховання української молоді на релігійних та патріотичних цінностях, які б проявлялися в любові до українського народу та Католицької Церкви<sup>88</sup>.

Незабаром на парохіях ГКЦ почали формуватися гуртки КАУМ. Очолювали такі гуртки, зазвичай, місцеві священники. На зібраннях молоде покоління вивчало історію України, рідну мову, літературу тощо. Члени КАУМ брали на себе зобов'язання, що здобуті знання «не закопають в землю», а поділяться ними з двома-трьома односельчанами, які ще не вміють ні читати, ні писати<sup>89</sup>. Як бачимо, новостворена організація одразу після виникнення розпочала активну освітньо-виховну діяльність, що сприяло підвищенню рівня освіченості серед українського населення.

Крім освітнього характеру, важливу увагу надавали духовному життю молоді. Священники заохочували членів КАУМ до щоденної молитви, прийняття Святих Таїнств, участі в богослужіннях та інше<sup>90</sup>.

Згідно зі статутом членами КАУМ могли ставати лише особи чоловічої статі. Хоча згодом приймали й дівчат, що також мали намір брати активну участь

<sup>88</sup> М. Грушкевич (ред.), *Українська молодь Христові (пам'ятна книга), Документальний збірник 1933-1988*, 153-154.

<sup>89</sup> І. Андрухів, *Українські молодіжні товариства Галичини: 1861-1939 рр. (Короткий історичний нарис)*, Івано-Франківськ: обласна асоціація молодих істориків 1995, 26.

<sup>90</sup> І. Пилипів, *Греко-Католицька Церква в суспільно-політичному житті Східної Галичини (1918-1939 рр.)*, 279.

у поширенні КА. Ієрархія ГКЦ, щоб розв'язати цю проблему, вирішила створити 1934 року Католицьку акцію української жіночої молоді (далі КАУЖМ)<sup>91</sup>. Жіночий провід КАУЖМ очолила Ксенія Захаріясович<sup>92</sup>. Президент ГІКА М. Дзерович покладав особливі надії на жінок у питаннях виховання української молоді та прищеплення ідеї любові до своєї нації<sup>93</sup>.

На початках до КАУМ та КАУЖМ входили молоді провідники, що не мали досвіду роботи з молоддю. Це були здебільшого ентузіасти, що й самі дуже часто потребували навчання. Для таких добровольців Архиепархіальна Рада вирішила організувати інструкторські курси для вишколу провідників<sup>94</sup>.

Як зазначає дослідник історії Микола Кугутяк, у селах та містах завдяки активній діяльності духовенства було створено «450 гуртків, що об'єднували близько 30 000 молоді»<sup>95</sup>.

Оскільки популярність КАУМ почала швидко зростати, було вирішено її реорганізувати й створити нове товариство. Тому з благословення митрополита Андрея Шептицького виникає Католицька асоціація української молоді «*Орли*» (далі КАУМ «*Орли*»). Установчі збори відбулися навесні 1937 року<sup>96</sup>. Андрей Шептицький призначив для новоствореного товариства духівника – отця І. Гриньоха<sup>97</sup>.

КАУМ «*Орли*» мала досить добрий структурований віковий поділ. Зокрема їхні члени поділялися на «п'ять вікових груп: «*орлята*» (8-14 років), «*орлики*» (14-18 років), «*орли*» (18-21 рік), «*старші орли*» (студенти навчальних закладів), «*орляки*» (почесні члени товариства, меценати)»<sup>98</sup>.

Для ведення освітньої діяльності члени товариства почали друкувати щомісячники. Серед них найпопулярнішими були «*Лицар Пресвятої*

<sup>91</sup> О. ЗАЙЦЕВ – О. БЕГЕН – В. СТЕФАНІВ, *Націоналізм і релігія: Греко – Католицька Церква та український націоналістичний рух у Галичині (1920 – 1930-ті роки)*, 320.

<sup>92</sup> О. БЕГЕН, «Католицька акція як мирянський рух в Українській Греко-Католицькій Церкві (1930-1939)», с. 254.

<sup>93</sup> М. ДЗЕРОВИЧ, «Сучасні завдання української інтелігенції» // *Мета* №17 (6 травня 1934) 7.

<sup>94</sup> М. ГРУШКЕВИЧ (ред.), *Українська молодь Христові (пам'ятна книга), Документальний збірник 1933-1988*, 156.

<sup>95</sup> М. КУГУТЯК, *Галичина: Сторінки історії: нарис суспільно-політичного руху (XIX ст.-1939 р.)*, 185.

<sup>96</sup> Р. ДУРБАК, «Товариства «*Орли*» починає свою діяльність» // *Українське Юнацтво* №6 (червень 1937) 109.

<sup>97</sup> І. ПИЛИПІВ, *Греко-Католицька Церква в суспільно-політичному житті Східної Галичини (1918-1939 рр.)*, 277.

<sup>98</sup> «Урядові вісті товариства «*Орли*»» // *Готовсь* №5 (травень 1937) 19.

*Богородиці»* та *«Українське Юнацтво»*<sup>99</sup>. Крім щомісячників, *«Орли»* мали досить добре напрацьовану освітньо-виховну програму. Дослідник історії Ігор Пилипів зазначає, що товариство здебільшого працювало за чотирма пізнавальними напрямками:

- «молитва;
- релігієзнавство;
- українознавство;
- природознавство»<sup>100</sup>.

Товариство *«Орли»* було також відкритим до співпраці з іншими організаціями. Зокрема, вони долучилися до акції *«Учіться, брати мої»*, організатором якої була *«Просвіта»*. Завдяки співпраці вдалося створити нові читальні, гуртки з ліквідації неписьменності тощо. Також *«Орли»* організовували культурно-просвітницькі вечори спільно з товариством *«Скала»*, що було засноване єпископом Григорієм Хомишином<sup>101</sup>.

На жаль, *«Орлам»* не вдалося налагодити співпрацю з *«Юнацтвом ОУН»*, оскільки націоналісти вважали всі створені організації ГКЦ своїми конкурентами<sup>102</sup>. Напруженість у стосунках була також і всередині ГКЦ, зокрема між митрополитом Андреем Шептицьким та єпископом Станіславівським Григорієм Хомишином, які мали свої погляди в подальшому провадженні КА. Таке протистояння врешті-решт привело до того, що товариство *«Орли»* практично не змогло набути поширення у Станіславівській єпархії<sup>103</sup>.

Активна діяльність українських *«Орлів»* у Галицькій митрополії спричинила занепокоєння польської влади. Уряд Львівського воєводства розпорядився пильно стежити за діяльністю товариства<sup>104</sup>.

<sup>99</sup> О. БЕГЕН, «Католицька акція як мирянський рух в Українській Греко-Католицькій Церкві (1930-1939)», с. 254.

<sup>100</sup> І. Пилипів, *Греко-Католицька Церква в суспільно-політичному житті Східної Галичини (1918-1939рр.)*, 279.

<sup>101</sup> Там само, 280.

<sup>102</sup> О. БЕГЕН, «Українська Греко-Католицька Церква і молодіжний католицький рух у Галичині в міжвоєнний період», с. 519.

<sup>103</sup> І. Андрухів – П. КАМ'ЯНСЬКИЙ, *Історія релігійного життя в Галичині та на Прикарпатті: історико-правовий аналіз*, 119.

<sup>104</sup> І. Пилипів, *Греко-Католицька Церква в суспільно-політичному житті Східної Галичини (1918-1939рр.)*, 282.

Незважаючи на всі труднощі, чисельність товариства постійно зростала й на початку 1939 року налічувала 4979 членів<sup>105</sup>.

Підсумовуючи, варто зазначити, що після свята «У.М.Х.» у Галицькій митрополії почали створюватися гуртки КАУМ. Одним із завдань таких гуртків мало стати освітньо-релігійне виховання української молоді. З тими, хто вступав до КАУМ, на парафіях працювали священники. Члени, здобуваючи знання та навички, мали ними ділитися зі своїми односельчанами й у такий спосіб підвищувати культурно-релігійний рівень українського населення. Через бажання дівчат брати активну участь у поширенні КА, греко-католицький єпископат вирішив створити КАУЖМ для жінок. Оскільки КАУМ ставала все популярнішою серед населення, а кількість її членів невпинно зростала, то її було реорганізовано в товариство КАУМ «Орли». Новостворене товариство продовжувало освітньо-релігійну працю з молоддю, а також проводило спільні акції з іншими організаціями, зокрема «Скалою». На жаль, не всім подобалася діяльність КАУМ «Орли». Націоналісти вважали їх конкурентами «Юнацтва ОУН». Інші вбачали в організації небезпеку для Польської держави, а ще інші мали своє бачення поширення КА в Галицькій митрополії й тому не сприяли її діяльності.

## **5. Окупаційні режими та спроби відродження католицьких молодіжних товариств за кордоном**

У вересні 1939 року розпочалася Друга світова війна. За короткий проміжок часу на територію Галицької митрополії вступила спочатку німецька, а потім Червона армія. Радянський Союз, окупувавши нові території, одразу розпочав насаджувати свою політику. Поширення комуністичної ідеології полягало в масових репресіях всього населення Східної Галичини. У радянській системі не було місця для католицької преси та християнських товариств. Тому КА була

---

<sup>105</sup> І. Андрухів – П. КАМ'янський, *Історія релігійного життя в Галичині та на Прикарпатті: історико-правовий аналіз*, 119.

змушена призупинити свою діяльність у Східній Галичині й продовжити її в еміграції за кордоном.

У день нападу німецьких військ на Польщу Шептицький видає пастирське послання, у якому зобов'язує духовенство в цих непростих обставинах і далі дбати про молодь<sup>106</sup>. Німецькі окупанти не затрималися довго на теренах Східної Галичини, оскільки 17 вересня 1939 року на Західну Україну розпочали наступ війська Червоної армії. За пактом В. Молотова - А. Ріббентропа, який був підписаний між нацистами та комуністами, радянська влада мала заволодіти окупованими територіями. Тому німецькі війська відступили, а Червона армія 22 вересня увійшла до Львова<sup>107</sup>. З перших тижнів окупації Сталін негативно поставився до ГКЦ, що можна зрозуміти зі шпальт комуністичної преси. Так, у газеті «Комуніст» ГКЦ було названо «вірним слугою папської Польщі»<sup>108</sup>.

У жовтні радянська влада почала брати під свій контроль усі засоби масової інформації у Східній Галичині. Не стала винятком і періодика ГКЦ. Політика одержавлення призвела до закриття двадцяти греко-католицьких видань, серед яких «Мета», «Нова Зоря», «Католицька Акція» та інші. Тим самим Радянський Союз позбавив ГКЦ суспільного впливу. У школах було заборонено викладати релігію. Новий режим спричинився до припинення діяльності католицьких товариств<sup>109</sup>. ГКА також була змушена призупинити свою діяльність<sup>110</sup>.

У таких непростих умовах Митрополит Андрей Шептицький видав послання до молоді, в якому вказав на те, що незважаючи на непросту ситуацію, яка склалася, важливо зберегти вірність Церкві та своїй Батьківщині<sup>111</sup>. З

<sup>106</sup> С. СТЕМПЕНЬ, «Поляки з походження та виховання, український архиерей і патріот з вибору. митрополит Андрей Шептицький і Польща та поляки» // Збірник статей з церковної історії, число VII, серія «Ковчег», Львів: Українського Католицького Університету 2015, с. 260.

<sup>107</sup> Б. БОЦЮРКІВ, *Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939-1950)* / перекл. Н. Кочан, за ред. О. Турія, Львів: Український Католицький Університет 2005, 27.

<sup>108</sup> Ф. ЯСТРЕБОВ, «Уніатське духовенство на службі у польського панства» // *Комуніст* №232 (9 жовтня 1939) 2.

<sup>109</sup> Б. БОЦЮРКІВ, *Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939-1950)*, 29-30.

<sup>110</sup> О. БЕГЕН, «Католицька акція як мирянський рух в Українській Греко-Католицькій Церкві (1930-1939)», с. 255.

<sup>111</sup> А. КРАВЧУК (ред.), «Послання митр. Шептицького “До Української Молоді” (док. №25), 1939 р. // *Церква і суспільні питання*, т. II: Книга 1, Львів: Місіонер, 1998, 378.

наступного року радянська влада розпочала масові арешти та репресії галицького населення, зокрема й українців.

Невідомо, як би склалася ситуація в Західній Україні, коли б 22 червня 1941 року німецькі війська раптово не напали на Радянський Союз. Прихід нацистів до Східної Галичини не дав можливості відновитися КА.

Поразка німецької армії під Сталінградом 1943 року змінила хід Другої світової війни<sup>112</sup>. Нацисти були змушені відступати. Духовенство ГКЦ з кожним днем все більше й більше розуміло всю невідворотність того, що Червона армія вкотре вступить на територію Галицької митрополії. Звичайно, що українське населення не мало жодного бажання бачити на своїх теренах радянську владу, оскільки добре пам'ятало про її нещодавні репресії. Отож розпочалася масова еміграція української інтелігенції за кордон<sup>113</sup>.

Ті, хто опинився за межами батьківщини, і надалі намагався продовжувати релігійно-просвітницьку діяльність. Тому представники католицького руху, будучи в еміграції, починають організовувати з'їзди, концерти та провадити видавничу діяльність.

Через двадцять шість років після масштабного свята «У.М.Х.» 1933 року було організовано перший з'їзд в австрійському містечку Інсбрук. Він відбувся 1959 року, а головним гаслом з'їзду було «Українська молодь – Христові». Згодом подібні з'їзди проводилися на трьох континентах, а саме: в Америці, Європі та Австралії<sup>114</sup>.

Для того щоб якісно організувати такі з'їзди, у Чикаго 1982 року створили Комітет молоді, головою якого обрали Ольгу Попіль<sup>115</sup>. Представники цього Комітету мали відвідувати братства молоді на парафіях і закликати їх взяти участь у з'їздах. Під час таких відвідин члени Комітету знайомили молодь з програмами майбутнього дійства<sup>116</sup>.

<sup>112</sup> Б. БОЦЮРКІВ, *Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939-1950)*, 54.

<sup>113</sup> Там само, 64-65.

<sup>114</sup> «Пам'ятка учасникові з'їзду УМХ-96» / *Вірюю* №10 (65) (травень 1996) 3.

<sup>115</sup> М. ГРУШКЕВИЧ (ред.), *Українська молодь Христові (пам'ятна книга), Документальний збірник 1933-1988*, 367.

<sup>116</sup> «Наша молодь подорожує» // *Церковний Вісник* №11 (343) (5 червня 1983) 2.



Зустрічі «У.М.Х.» у діаспорі зазвичай відбувалися для того, щоб побачити друзів, які проживали за сотні кілометрів, а також духовно відновитися. Наступні з'їзди, у порівнянні зі святом «У.М.Х.» 1933 року, були не такими численними за кількістю учасників, що спричинено розсіяністю української діаспори по всьому світі<sup>117</sup>. Для тих, хто все-таки знаходив можливість приїхати, організатори продумали духовну та науково-культурну програму. Елементами релігійної програми були участь у Божественній Літургії, вечірній, молебнях та молитовні походи зі свічками. Науково-культурна програма містила конференції, де зачитували реферати, вели дискусії та обговорювали питання релігії в житті молоді й стану ГКЦ у Радянській Україні<sup>118</sup>. Зазвичай, з'їзди розпочиналися з молитовної програми, після якої оголошували початок конференції, де відбувалися сесії на цікаві теми, як-от: про «Вільну і християнську перспективу», «Користь молитви», «Християнське подружжя» та інші. Крім доповідей, для гостей з'їзду організовували дискусійні гуртки, де учасники дуже часто дискутували про те, як здійснювати апостолят серед молоді<sup>119</sup>.

На завершення з'їздів існувала одна цікава традиція. Вона полягала в тому, що голова Комітету символічно передавав ключ тим, хто мав честь приймати в себе наступне святкування. Так відбулося під час з'їзду «У.М.Х.» у Пармі 1986 року, де голова Комітету молоді Джеф Смолило особисто вручив ключ одному з представників Філадельфії<sup>120</sup>.

Проводячи з'їзди в усьому світі, українській діаспорі вдалося зберегти багато цінних ідей, які ще закладало духовенство ГКЦ у міжвоєнні роки у Східній Галичині. З виходом ГКЦ з підпілля українська діаспора починає масово повертатися на рідну землю, а з нею й католицький рух.

Підсумовуючи, варто зазначити, що Католицька Церква на початку ХХ століття намагається захистити основи віри та моралі, які зазнали сильного тиску

<sup>117</sup> М. Грушкевич (ред.), *Українська молодь Христові (пам'ятна книга), Документальний збірник 1933-1988*, 355.

<sup>118</sup> Там само, 357-365.

<sup>119</sup> Там само, 370.

<sup>120</sup> Там само, 386.

з боку секуляризованого світу. Щоб протистояти різним ідеологіям, папа Пій XI значну увагу приділяє мирянським рухам. Саме тому виникає рух КА, значна відповідальність за який лягає на плечі мирян. Швидке поширення КА у Європі, а також її популярність спонукають греко-католицьке духовенство запровадити щось подібне в Галицькій митрополії. Зробити це було не просто, оскільки політична ситуація для українського народу була не найсприятливішою. У той час, як українці зазнавали постійних утисків від поляків у всіх сферах життя, українські політики вели політичну боротьбу за поліпшення власних рейтингів серед населення, а націоналісти провадили саботажі проти поляків, що потім ефектом бумерангу відбивалося на мирному населенні. Церковні діячі, усвідомлюючи всю складність ситуації, намагалися поліпшити становище українського народу за допомогою КА. Отже, засновують установи УКС та ГКА, що мають на меті сконсолідувати всі верстви українського суспільства. Вони здійснюють видавничу діяльність, організовують концерти та вистави культурно-просвітницького характеру, провадять з'їзди та багато іншої культурно-просвітницької роботи. Найбільшим їхнім успіхом стає свято «У.М.Х.» 1933 року. Воно призводить до виникнення організацій КАУМ та КАУЖМ на парафіях ГКЦ. Згодом ці організації реорганізуються в товариство КАУМ «Орли», що активно працює над освітньо-релігійним вихованням української молоді. Через репресії радянської влади значна кількість інтелігенції змушена виїжджати за кордон, де далі намагається поширювати ідеї католицького руху. А тому в усьому світі відбуваються з'їзди «У.М.Х». З виходом української Церкви з підпілля ці ідеї знову повертаються в Україну.

## РОЗДІЛ 2

# ВІДНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІЖНОГО РУХУ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ

### 1. Перший з'їзд після виходу з підпілля

#### 1) Ідея другого з'їду «Українська молодь – Христові»

Кінець 80-х і початок 90-х років характеризується розпадом радянської тоталітарної системи, яка проіснувала приблизно 80 років. Цьому розпаду передують ціла низка подій: Чорнобильська катастрофа, політика *Перебудови*, *Гласності*, святкування тисячоліття хрещення Русі і вихід Української Греко-Католицької Церкви (далі УГКЦ) з підпілля. Ці процеси призводять до пробудження українського населення та посилюють увагу української діаспори до радянської ще на той час України<sup>1</sup>. У цей період зароджується ідея відновлення християнського молодіжного руху подібно до того, який був на теренах Східної Галичини у 30-х роках. Відправною точкою відновлення християнського молодіжного українського руху стає другий молодіжний з'їзд у Львові.

Пожвавлення вірних підпільної УГКЦ призводить до того, що восени 1989 року у Львові організовано й проведено дві масові ходи вірних УГКЦ - 17-го та 21-го вересня. Через місяць, 29 жовтня, вдається заволодіти храмом Преображення Господнього<sup>2</sup>, а вже 1-го грудня 1989 року Михайло Горбачов має

---

<sup>1</sup> С. ГУРКІНА, «Поеднання релігійного і національного питань в легалізацію УГКЦ» // *Правда визволить*, матеріали Міжнародної наукової конференції з нагоди 25-ліття легалізації УГКЦ 6 листопада 2014р. / ред. о. П. Марцелюк, С. Гуркіна, В. Суботін, Жовква: Місіонер 2015, с 105-106.

<sup>2</sup> Б. БІЛАН, «“Спекотна” осінь 1989: вихід УГКЦ з підпілля» // сайт: *Католицький оглядач*, 26 жовтня 2014, <<http://catholicnews.org.ua/spekotna-osin-1989-vihid-ugkc-z-pidpillya>> (дата звернення: 29 серпня 2018).

зустріч з Папою Іваном Павлом II, де порушується питання легалізації УГКЦ<sup>3</sup>. Як бачимо, для тоталітарної машини розпочинається невідворотний процес виходу УГКЦ з підпілля.

Саме тоді на території ще радянської України перебуває молодий активіст з діаспори Борис Гудзяк, який досліджує архіви й водночас бере активну участь у житті своєї Церкви. Молодий дослідник паралельно інформує Блаженнішого Мирослава-Івана Любачівського та ще тоді архимандрита Любомира Гузара про стан справ в Україні<sup>4</sup>.

Борис Гудзяк разом зі своїми друзями вирішують організувати реколекції для молоді у Світлий понеділок 1990-го року в церкві Преображення. Реколектантом обрано отця Андрія Чировського, який тоді перебував у Львові, оскільки приїхав з Америки провадити лекції для молодих семінаристів у храмі Преображення<sup>5</sup>. Під час духовних наук о. Андрія церква була переповнена, що дуже вразило діаспору. Тому виникає ідея організувати з'їзд «Українська молодь – Христові» у першій половині вересня під гаслом «Шукаю стежок до Христа»<sup>6</sup>.

Для організації такого заходу була потрібна команда, яка мала вирішити непрості завдання: отримати дозволи від світської влади, знайти кошти та приміщення для підготовки та проведення урочистостей. Також була потреба у тому, щоб очільники церковної ієрархії благословили свято. Це було дуже важливим для організаторів, оскільки з'їзд мав бути християнського спрямування.

Щодо команди, то Борис Гудзяк мав багато друзів як в діаспорі, так і серед місцевого населення. З українців, які виростили за кордоном, але приїхали здійснювати здви́г, варто згадати о. Андрія Чировського, о. Петра Галадзу,

---

<sup>3</sup> о. Т. БУБЛИК, «Вихід Церкви з підпілля: відродження УГКЦ на руїнах СРСР інтерв'ю від 08.08.2018» / інтерв'юєр Ніна Поліщук // сайт: *PICU*, 8 серпня 2018, <[https://risu.org.ua/ua/index/expert\\_thought/interview/72124](https://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/interview/72124)> (дата звернення: 05 жовтня.2018).

<sup>4</sup> Б. Гудзяк, «Українська молодь – Христові» - заповіт митрополита Андрія Шептицького для сучасної молоді. Конференція, Львів 20-21 жовтня 2017 / упоряд. Х. Кутнів, Львів: приватний архів ЛІМГО «УМХ». (Див. Додаток 1, див. Ілюстрація 5).

<sup>5</sup> Б. Гудзяк, «Українська молодь – Христові» - заповіт митрополита Андрія Шептицького для сучасної молоді. (Див. Додаток 1).

<sup>6</sup> І. МАТУШЕВСЬКИЙ, «Пора» // *Вірую* №1 (січень 1994) 2.

о. Гарасима, оо. василіан та багато інших<sup>7</sup>. Серед вірних ГКЦ, що народилися у Радянському Союзі, Борису допомагали Теодор Гудзяк, Ігор Матушевський та інші.

Оскільки Радянський Союз хоч тріщав, та все ще не рухнув, тому будь-яка релігійна діяльність перебувала під пильним наглядом спецслужб і могла бути зупинена ще на початках. Організатори з'їзду добре це розуміли й намагалися налагодити контакти з особами «довір'я». Це завдання Борис Гудзяк доручив художниці Лесі Крип'якевич, з якою познайомився завдяки Роману Фіголю<sup>8</sup>. Вона походила зі священничої родин Цегельських, яку поважали вірні ГКЦ<sup>9</sup>.

Подібні дії проводилися і щодо місцевої влади. Домовленості відбувалися здебільшого з тими, хто був прихильником релігійного руху, зокрема, з головою обласної ради В'ячеславом Чорноволом та головою міської ради Василем Шпіцером<sup>10</sup>. За словами Лесі Крип'якевич, оргкомітету вдалося отримати невеличку кімнатку у Палаці Потоцьких, яку для користування надала директорка палацу Марія Бабій<sup>11</sup>. Там почали збиратися представники діаспори, духовенства та керівники громадських організацій, які створили оргкомітет для підготування свята<sup>12</sup>.

З церковною владою не було все так просто, як зі світськими політиками. Борис Гудзяк домовився про зустріч з архієпископом Володимиром Стернюком, який натякав на те, що ще не час проводити подібний захід. Владика побоювався провокацій. Щоб отримати благословення, представники діаспори звернулися до Риму, де тоді перебував кардинал Іван-Мирослав Любачівський. Блаженніший

---

<sup>7</sup> Леся Крип'якевич - Ігор МАТУШЕВСЬКИЙ, «Інтерв'ю від 21.09.2018» / інтерв'юер М. Цибрівський // приватний архів автора. (Див. Додаток 2).

<sup>8</sup> Леся Крип'якевич - Ігор МАТУШЕВСЬКИЙ, «Інтерв'ю від 21.09.2018». (Див. Додаток 2).

<sup>9</sup> Всю родину Цегельських була засланою на Сибір у 1946 році. Після 1956 року ті, хто вижив з родини, повернулися назад до Львова. Через те, що сім'я пройшла важкі випробовування, вона мала довіру серед вірних ГКЦ. Л. Бурка, «Ісповідник віри о. Артемій Цегельський: до 100-річчя з дня народження» // сайт: *Radio Воскресіння*, 2 червня 2014 < <http://www.riviv.ua/podcasts/ispovidnyk-viry-o-artemij-tsehelskyj-do-100-richchya-z-dnya-narodzhennya> > (дата звернення: 08 грудня 2018).

<sup>10</sup> Теодор Гудзяк, «Інтерв'ю про тиждень християнської культури у Львові від 18.09.2018» / інтерв'юер М. Цибрівський // приватний архів автора. (Див. Додаток 3).

<sup>11</sup> Леся Крип'якевич - Ігор МАТУШЕВСЬКИЙ, «Інтерв'ю від 21.09.2018». (Див. Додаток 2).

<sup>12</sup> Там само. (Див. Додаток 2).

видав декрет, яким благословив проведення з'їзду<sup>13</sup>. Отже, активісти заручилися підтримкою своєї Церкви.

З фінансовими проблемами допомагала в основному діаспора. Наприклад, для друку 40 тисяч молитовників, образків, програми з'їзду, закладки для книжки Борису Гудзяку передали 15 тис. доларів<sup>14</sup>.

Значну кількість обов'язків у підготовці до урочистостей доручили голові «Товариства Лева» Оресту Шейці. Його призначили директором з підготовки до з'їзду<sup>15</sup>.

Підсумовуючи, варто зазначити, що з приходом до влади Горбачова і його політикою *Перебудови* в УГКЦ з'являється можливість отримати легітимність з боку держави. Під час розпаду Радянського Союзу починається вихід УГКЦ з підпілля. Саме тоді зароджується ідея проведення молодіжного християнського з'їзду. Отже, створено ініціативну групу, яка займається підготуванням до свята. Для них постало непросте завдання, оскільки за невеликий проміжок часу потрібно вирішити багато питань, таких, як отримання всіх дозволів, пошук місця для підготовки урочистостей та коштів, які б покрили всі видатки на святкування.

## 2) «Тиждень християнської культури» у Львові

Літо 1990-го року на теренах Радянського Союзу є досить неспокійним, оскільки супроводжується постійними мітингами, студентськими страйками та пікетами. В такий непростий час здійснюється підготовка до з'їзду УМХ, що має відбутися у вересні. Оргкомітет не випадково вибирає цей місяць, оскільки саме на початку вересня найлегше зустрінеться з молоддю, яка вже сидить за партами у школах, училищах та вишах. З початком навчального року представники діаспори йдуть

<sup>13</sup> Теодор Гудзяк, «Тиждень християнської культури у Львові інтерв'ю». (Див. Додаток 3).

<sup>14</sup> Б. Гудзяк, «Українська молодь – Христові» - заповіт митрополита Андрія Шептицького для сучасної молоді. (Див. Додаток 1, див. Ілюстрація 6).

<sup>15</sup> П. ДІДУЛА, «Шукаю Христа. УМХ-90» // Вірю №13 (68) (липень 1996) 6.

у навчальні заклади, щоб зацікавити і заохотити молодь до з'їзду, який ось-ось відбудеться<sup>16</sup>.

У вересні 1990 року впродовж тижня, з 6 до 12 вересня, члени оргкомітету разом зі священиками проводять духовні зустрічі з учнями та студентами, щоб зацікавити молодь з'їздом УМХ. Дні проведення цих катехизацій отримують назву «Тиждень християнської культури у Львові»<sup>17</sup>. Організатори мали на меті провести 8-го вересня масове дійство на стадіоні «Україна»<sup>18</sup>.

На свято запросили поважних світських осіб, зокрема В'ячеслава Чорновола, Василя Шпіцера, а також інших політиків<sup>19</sup>. Це вказує на бажання членів організації підтримувати теплі стосунки з політичною владою.

Серед духовенства з діаспори на з'їзд приїхали: отець Рафаїл Турконяк, отець Олександр Кенез, отець Іван Терлецький, Михайло Кляковський та багато інших<sup>20</sup>. На святкування прибув митрополит Володимир Стернюк, який виголосив вітальне слово всім присутнім<sup>21</sup>.

Все дійство розпочалося молитвою «*Отче наш*», після якої на стадіоні замайорів український національний прапор та прозвучала пісня «*Боже великий, єдиний, нам Україну храни*». У цей час на стадіоні було приблизно 40 тисяч осіб<sup>22</sup>, в основному - особи старшого віку. Серед них були навіть люди, дотичні до історії УМХ. За словами Лесі Крип'якевич, під час святкування у 90-му році до них підходили жінки, що брали участь ще у з'їзді 33-го року. На підтвердження своїх слів одна бабця показала текст присяги 33-го року, а також значок, що видавали під час святкування в часи великого Митрополита<sup>23</sup>.

<sup>16</sup> о. К. ПАСІЧНИЙ, «У Львові відбувся успішно здвиг Української молоді – Христові» // *Світло* №10 (812) (жовтень 1990) 329.

<sup>17</sup> о. К. ПАСІЧНИЙ, «У Львові відбувся успішно здвиг української молоді – Христові», 329.

<sup>18</sup> Там само, 329.

<sup>19</sup> Теодор Гудзяк, «Тиждень християнської культури у Львові». (Див. Додаток 3, див. Ілюстрація 7).

<sup>20</sup> Б. Гудзяк, «Українська Молодь – Христові» - заповіт митрополита Андрея Шептицького для сучасної молоді. (Див. Додаток 1).

<sup>21</sup> о. Т. КАРП'ЮК, «“Українська молодь – Христові” у Львові 1990 р.» // *Наша Мета* № 38-39 (1888-1889) (17 листопада 1990) 1. (Див. Ілюстрація 8).

<sup>22</sup> о. Т. КАРП'ЮК, «“Українська молодь – Христові” у Львові 1990 р.», 1.

<sup>23</sup> Леся Крип'якевич - Ігор МАТУШЕВСЬКИЙ, «Інтерв'ю від 21.09. 2018». (Див. Додаток 2).

На жаль, організаторам не вдалося виконати цілу програму через погодні умови. Цього дня падав сильний дощ, і програму скоротили вдвічі<sup>24</sup>. Замість Служби Божої було відправлено Молебень до Пресвятої Богородиці<sup>25</sup>. Леся Крип'якевич пригадує, що Орест Шейка плакав гіркими сльозами, бо підготував багато надувних кульок, до яких були прикріплені свічки. Усі вони мали ввечері злетіти в небо і створити захопливе видовище для присутніх, але погодні умови не дали здійснитися цьому задуму<sup>26</sup>.

А втім, з'їзд відбувся і став поштовхом до створення громадської організації «Українська молодь – Христові» (далі УМХ)<sup>27</sup>.

Підсумовуючи, варто зазначити, що з'їзд, який відбувався на теренах України 1990-го року, показав українському суспільству, що рух УМХ є живим так само, як УГКЦ. Метою цього свята було залучити молодь до праці та допомоги Церкві у її відродженні. Святкування дало змогу членам оргкомітету ближче познайомитися з молоддю у школах, училищах та вишах. Але найголовніше – цей молодіжний християнський рух відкрив велику перспективу для відродження духовності на теренах Галичини.

### 3) Перша християнська громадська організація у Львові

У час Горбачової *Перебудови* було дозволено офіційно реєструвати релігійні громади. Отже, в УГКЦ з'явилася можливість домогтися від радянської влади офіційно відправляти богослужіння у храмах і взагалі здійснювати своє служіння. 90-ті роки характеризуються відновленням церковних інституцій. Майже одночасно з цим процесом поживається громадське життя українського суспільства, зокрема виникають громадські товариства «Український культурологічний клуб», «Товариство Лева», «Товариство української мови ім. Тараса Шевченка» та інші<sup>28</sup>. Вони в основному розв'язують

<sup>24</sup> Теодор Гудзяк, «Тиждень християнської культури у Львові». (Див. Ілюстрація 9).

<sup>25</sup> о. К. ПАСІЧНИЙ, «У Львові відбувся успішно здвиг української молоді – Христові», 329.

<sup>26</sup> Леся Крип'якевич - Ігор МАТУШЕВСЬКИЙ, «Інтерв'ю від 21.09. 2018». (Див. Додаток 2).

<sup>27</sup> Т. МОРИНЕЦЬ, «Традиція чи модернізм?» // *Вірюю* №13 (68) (липень 1996) 2.

<sup>28</sup> С. ГУРКІНА, «Поєднання релігійного і національного питання в легалізацію УГКЦ», 106.



проблеми національного відродження. Натомість є потреба у створенні інституції, яка б займалася питаннями української молоді. Цією інституцією стає товариство УМХ.

З'їзд 1990-го року став новою відправною точкою в історії УМХ. Члени оргкомітету, що повернулися зі стадіону, були настільки емоційно піднесеними, що готові були продовжувати свою працю й надалі. В організаторів виникає думка створити структуру, яка б провадила ефективну працю з молоддю. Упродовж наступного тижня оргкомітет розробляє статут майбутньої організації. 17 вересня 1990 року відбулися установчі збори, на яких прийнято *Статут* християнської молодіжної громадської організації<sup>29</sup>. Молода організація поставила за мету здійснювати свою діяльність під проводом УГКЦ. Новостворене товариство поблагословив кардинал Мирослав-Іван Любачівський. Керівним органом організації стала Управа, яку мав очолювати голова. На установчих зборах першим керівником УМХ було обрано Ігоря Матушевського<sup>30</sup>.

За словами экс-духівника організації ієромонаха Рафаїла Стронціцького, «УМХ гуртувалася не довкола якоїсь прогресивної ідеї чи, ба, навіть національної, але довкола особи Христа»<sup>31</sup>. Тому не дивно, що основна ідея новоствореного товариства була подібною до місії християнства, а саме: несення Христа світові<sup>32</sup>.

Цю місію організація у перші роки своєї діяльності здійснювала за трьома напрямками: духовні практики, просвітницько-громадська і харитативна діяльність<sup>33</sup>. Для реалізації цих напрямів було створено 7 секцій: катехизація

---

<sup>29</sup> *Статут організації «Українська молодь – Христові»*, затверджений рішенням Львівського міськвиконкому від 13.12.1990, №571. (Див. Додаток 4).

<sup>30</sup> І. МАТУШЕВСЬКИЙ, «Пора», 2.

<sup>31</sup> Ієромонах Р. СТРОНЦІЦЬКИЙ, Роль духівника у формуванні молодіжно-християнської спільноти. *Ювілейний З'їзд УМХ*. Конференція, Львів 25-26 вересня 2010. Приватний архів ЛМГО «УМХ». (Див. Додаток 5).

<sup>32</sup> Ієромонах Р. СТРОНЦІЦЬКИЙ, Роль духівника у формуванні молодіжно-християнської спільноти на конференції. (Див. Додаток 5).

<sup>33</sup> Леся Крип'якевич - Ігор МАТУШЕВСЬКИЙ, «Інтерв'ю від 21.09. 2018». (Див. Додаток 2).

(духовні бесіди, реколекції), сарепта, архівна (праця з книгами, створення картотек), музична, театральна, милосердя та подружні зустрічі<sup>34</sup>.

У перші тижні після створення організації УМХ почали проводити духовні зустрічі для всіх охочих. Як зазначає Леся Крип'якевич, на початках передумовою для таких зустрічей стала наявність священників з діаспори, які приїхали на з'їзд і ще залишилися в Україні. Одним із таких гостей в організації був отець Мирон Мольчко, який упродовж декількох п'ятниць зустрічався з молоддю на духовних бесідах<sup>35</sup>. Під час цих зустрічей молодь вчилася краще пізнавати Христа: «Де двоє або троє зберуться в моє Ім'я, там і Я серед них» (Мт 18,20). Духовні бесіди відбувалися один раз на тиждень і стосувалися в основному християнських питань віри. Через декілька місяців до Галичини почали приїжджати священники з діаспори, яких члени організації запрошували до себе на бесіди<sup>36</sup>. Отже, Управа дбає про те, щоби зустрічі були регулярними.

Крім духовних бесід, учнів у школах почали навчати Закону Божого<sup>37</sup>. Цю працю здійснювали здебільшого члени УМХ. Завдяки їхній жертвності вдалося відкрити 1991 року першу католицьку школу в Україні – греко-католицький ліцей ім. Шептицьких<sup>38</sup>.

Саме тоді вірні УГКЦ через поживлення духовного життя починають гостро відчувати потребу у звичайній духовній літературі, зокрема Святому Письмі та молитовниках. Діаспора готова допомогти з вирішенням цього питання, але потрібно було залагодити цілу низку формальностей, таких, як транспорт, документація, митниця тощо. Церква, яка тільки-но вийшла з підпілля і мала багато інших проблем, через брак кадрів не встигала фізично вирішувати ці формальності.

<sup>34</sup> К. ЧАВАГА, «Християнське покликання Молоді» // *За Вільну Україну* №174 (24 вересня 1991) 2.

<sup>35</sup> Леся КРИП'ЯКЕВИЧ - Ігор МАТУШЕВСЬКИЙ, «Інтерв'ю від 21.09.2018». (Див. Додаток 2).

<sup>36</sup> Теодор Гудзяк, «Інтерв'ю від 18.09.2018» / інтерв'юер М. Цибрівський // приватний архів автора (Див. Додаток б).

<sup>37</sup> І. МАТУШЕВСЬКИЙ, «Пора», 2.

<sup>38</sup> «Про нас» // сайт: *НВК школа-гімназія Шептицьких*, <<http://sdb-school.org.ua/about-us/>> (дата звернення: 06 жовтня 2018).

Отож майже всі питання доставки літератури в Україну члени УМХ взяли на себе. Завдяки співпраці з діаспорою вдається налагодити постачання літератури з-за кордону. Владика Платон Корниляк передає Україні частину своїх книг з Німеччини. Отці василіани надсилають духовну літературу з Канади безпосередньо до Галичини<sup>39</sup>. Сестри з Риму пересилають частину спадщини, яку залишив Йосип Сліпий для своєї Церкви. Крім української діаспори, допомагають і римо-католицькі священники. Наприклад, отець Якоб Ферг з Німеччини посприяв друку приблизно 20 тисяч невеликих чорних молитовників<sup>40</sup>.

Отримавши значну кількість літератури з-за кордону, члени Управи зіткнулися з іншою проблемою, а саме: де можна зберігати таку велику кількість літератури? Члени спільноти заповнили книгами пивниці Митрополичих палат і підвал церкви Преображення, але й цього місця було замало. Тому вирішили частину книг зберігати у кімнаті Палацу Потоцьких, яку УМХ отримало ще перед з'їздом 1990-го року<sup>41</sup>. Як бачимо, молодіжна організація була перехідною ланкою, через яку література потрапляла з-за кордону в Україну.

Через декілька років на теренах України виникають християнські видавництва. Деякі з них переїжджають з-за кордону, як-от видавництво «Свічадо» 1992 року. Того ж року відновлює свою діяльність видавництво «Місіонар», а згодом і «Нова Зоря»<sup>42</sup>. Тому зменшується навантаження на УМХ, і її члени знову змінюють формат своєї діяльності.

Ще під час з'їзду 1990 року було створено перший духовний театр в Україні під назвою «Воскресіння»<sup>43</sup>. Театр потім влився у діяльність організації УМХ, а художнім керівником його став Ярослав Федоришин. В перші роки своєї

<sup>39</sup> Леся Крип'якевич - Ігор Матушевський, «Інтерв'ю від 21.09.2018».

<sup>40</sup> Леся Крип'якевич - Ігор Матушевський, «Інтерв'ю від 21.09.2018». (Див. Додаток 2).

<sup>41</sup> Там само. (Див. Додаток 2).

<sup>42</sup> Н. Зубко, «Видавництва Української Греко-Католицької Церкви в контексті розвитку релігійного книговидання» [PDF] // [б. м.], [б. р.], 181-182.

<sup>43</sup> М. ГОВЕРА, «Шукаємо Христа» // *Громада* №28 (79) (7 березня 1991) 3.

діяльності учасники театру підготували вистави «*Благовіщення Марії*» Клоделя та «*Юдит*» Гребеля. Театр став справжнім центром духовного життя галичан<sup>44</sup>.

Члени організації почали здійснювати просвітницьку працю з молодими парами. Зокрема почали провадити передшлюбні науки. Очолила ці зустрічі їмость Марія Говера<sup>45</sup>.

УМХ стає першою громадською організацією, що намагається зафіксувати спогади людей, які пережили нелегкі часи підпілля<sup>46</sup>. Ця праця давала змогу зберегти важливі свідчення для історії Церкви. Отже, члени організації УМХ почали шукати адреси старших підпільних священиків і відвідувати їх. Під час таких зустрічей активісти приносили невеличкі пакунки (подарунки), а також брали інтерв'ю<sup>47</sup>. Упродовж декількох років організації вдалося зібрати 63 спогади катакомбних часів<sup>48</sup>. Також, за словами Лесі Крип'якевич, було «створено картотеку репресованої церкви (стареньких священиків, монахів та монахинь)»<sup>49</sup>. Після цього ці завдання перебрав на себе Інститут Історії Церкви (далі ІІЦ), створений 1992 року<sup>50</sup>. Члени УМХ зі свого боку співпрацювали й допомагали працівникам новоствореного інституту. Яскравим прикладом такої співпраці є той факт, що УМХ одну зі своїх кімнат віддала ІІЦ для зберігання зібраних матеріалів<sup>51</sup>.

Члени УМХ здійснювали паломництво до святих місць. Однією з таких поїздок стала участь у святкуванні VI Всесвітнього дня молоді в Ченстохові, що відбувся 1991 року<sup>52</sup>. З України до польського містечка прибуло приблизно дві тисячі паломників<sup>53</sup>. Отож бачимо, що діяльність організації була не тільки у межах Галичини, але й за її кордонами.

<sup>44</sup> М. ГОВЕРА, «Шукаємо Христа», 3.

<sup>45</sup> К. ЧАВАГА, «Християнське покликання Молоді», 2.

<sup>46</sup> І. МАТУШЕВСЬКИЙ, «Пора», 2.

<sup>47</sup> Леся КРИП'ЯКЕВИЧ - Ігор МАТУШЕВСЬКИЙ, «Інтерв'ю від 21.09.2018». (Див. Додаток 2).

<sup>48</sup> І. МАТУШЕВСЬКИЙ, «УМХ була і є відкритою для всіх» // *Вірюю* №8 (34) (квітень 1995) 6.

<sup>49</sup> К. ЧАВАГА, «Християнське покликання Молоді», 2.

<sup>50</sup> Л. КУПЧИК, «Шана подвигу» // *Поклик Сумління* №11 (119) (березень 1993) 4.

<sup>51</sup> Теодор Гудзяк, «Інтерв'ю від 18.09.2018». (Див. Додаток 6).

<sup>52</sup> «Що таке УМХ?» // *Вірюю* №13 (68) (липень 1996) 4.

<sup>53</sup> О. СТЕЦИШИН, «Ніби було недавно, а вже ювілей» // *Молода Галичина* №120 (7146) (17 жовтня 1995) 2.

Підсумовуючи, варто зазначити, що в 90-х роках завдяки спільним зусиллям діаспори та місцевого населення створюється молодіжна християнська організація УМХ, головою якої стає Ігор Матушевський. Свою діяльність у перші роки УМХ веде досить хаотично, оскільки її керівники не мають достатнього досвіду. Однак, потрапивши у вир релігійних подій, молоде товариство стає справжньою опорою для УГКЦ. Члени Управи провадять катехизації у школах, організовують духовні бесіди, збирають свідчення учасників підпілля і стають пунктом доставки релігійної літератури з-за кордону вірним УГКЦ. А згодом навіть створюють власну молодіжну бібліотеку у Львові.

## 2. «Блаженні ті, що не бачили й увірували»

Після розпаду комуністичної ідеології у 90-х роках відбувається поживлення релігійного життя. Швидкими темпами відновлюють свою структуру Українська Греко-Католицька Церква та Українська Автокефальна Православна Церква. У Галичині відбувається масовий перехід громад з Російської Православної Церкви до інших конфесій. На цьому тлі були здійснені спроби повернути храми та церковне майно своїм власникам, що спричиняє міжконфесійні сутички. В умовах конфесійних протистоянь виникає ідея організації масової акції духовності, яка змогла б примирити ворогуючі сторони. Ця ідея зароджується в колах української молоді, яка не може сидіти склавши руки.

На 1993-й рік припала 60-та річниця від першого з'їзду УМХ. З нагоди цього ювілею члени спільноти вирішили організувати ще один з'їзд, який мав відбуватися вже у незалежній Україні. Водночас, спостерігаючи за релігійно-соціальними обставинами в Галичині, члени оргкомітету на чолі з ієромонахом Йосифом Мілянком вирішують цей Ювілейний з'їзд присвятити питанням духовного стану української молоді та екуменічним процесам, а всі урочистості провести влітку 2-4 липня 1993 року<sup>54</sup>. Оргкомітет склав насичену програму, яка містила театралізовані дійства, конференції, екскурсії тощо. Щоб охопити всю

---

<sup>54</sup> Ю. САКВУК, «Христос посеред нас» // *Вірую* №1 (січень 1994) 4.

заплановану програму, оргкомітет вирішив задіяти впродовж декількох днів кілька стратегічних об'єктів: театр «Воскресіння», Львівський театр опери та балету, університет імені Івана Франка та інші<sup>55</sup>. З'їзд мав відбуватися під гаслом «Блаженні ті, що не бачили й увірували» (Йо 20,29). Цей уривок обрали не випадково, оскільки в ньому закладено тему зневір'я та увірування апостола Томи. А коли молодь розчаровується в багатьох політичних, соціальних і релігійних аспектах, саме віра має стати тим, що спонукатиме людей не опускати рук. Завдяки вірі християни зможуть подолати всі випробовування, які чекають на них у майбутньому.

Церковна ієрархія УГКЦ прихильно поставилася до підготовки та проведення з'їзду. Блаженніший Мирослав-Іван Любачівський дав благословення на приготування і проведення ювілейних святкувань християнської молоді 1993 року<sup>56</sup>. Глава УГКЦ також взяв участь у деяких урочистостях, зокрема був присутній на перегляді прем'єри вистави «Вірую»<sup>57</sup>.

Влада була цілковито відкрита до проведення подібного заходу: представники державної адміністрації сприяли зі свого боку всім, чим могли. Зокрема завдяки старанням голови Комітету у справах молоді Ярослава Рибачака члени оргкомітету отримали всі потрібні дозволи від державних установ для організації з'їзду<sup>58</sup>.

На ювілейні святкування приїхали представники української діаспори з Канади, США, Австралії і Польщі. Особливим гостем на урочистостях став кардинал Й. Бернардин, який прилетів аж із Чикаго<sup>59</sup>.

Всі присутні мали змогу побачити виступ учнів новоствореного греко-католицького ліцею разом із театром «Мета», які підготували сценку «з твору Мішеля Кауста “Дороги молитви”»<sup>60</sup>.

<sup>55</sup> Ю. САКВУК, «Христос посеред нас», 4.

<sup>56</sup> о. Й. МІЛЯН, «План основних заходів З'їзду УМХ-93» // *Ратуша* №64 (386) (15 червня 1993), 3.

<sup>57</sup> І. СКЛЯР, «Молодь присягнула на вірність Христові» // *Місіонар* №5 (14) (липень-вересень 1993) 24-25. (Див. Ілюстрація 10).

<sup>58</sup> Ю. СТЕФАНІВСЬКИЙ, «З'їзд “Українська молодь – Христові” відбувся у Львові» // *Свобода* №152 (11 серпня 1993) 2.

<sup>59</sup> І. СКЛЯР, «Молодь присягнула на вірність Христові», 24.

<sup>60</sup> Ю. САКВУК, «Христос посеред нас», 4.

Особливістю цього з'їзду став Екуменічний круглий стіл, який відбувався у стінах університету ім. Івана Франка і в якому брали участь представники різних конфесій та організацій: «Пласт», ТУСК «Обнова» та інші<sup>61</sup>. Основна тема дискусій – духовний стан молоді. Учасники круглого столу спільно погодили, що потрібно створити координаційний комітет, який би активно працював над духовним розвитком української молоді. На завершення конференції прийнято резолюцію, у якій йшлося про потребу міжконфесійного порозуміння та офіційну заборону аморальної літератури й абортів<sup>62</sup>.

Щодо розважальної частини, то цього разу концертну програму оргкомітет вирішив проводити у парку «Знесіння». Для цього члени УМХ запросили популярних естрадних виконавців України: Тараса Чубая, Марічку Бурмаку, Віктора Морозова та музичні гурти: «Мертвий півень», «Кому Вниз» та інші<sup>63</sup>. На Кайзервальді відбувався не просто концерт, а були своїрідні нічні чування, у яких взяло участь майже 30 тисяч осіб. Програма чувань просто неба отримала назву «Екологія віри»<sup>64</sup>.

Нічні святкування мали завершитися величавим походом до майдану перед собором св. Юра, де планувалося відправити Архиєрейську літургію. Молодь мала нести в руках свічки, хрести та хоругви<sup>65</sup>.

Похід вдався не зовсім таким, як хотілося. Причиною було те, що організатори невдало вибрали час і місце зустрічі. Наприкінці концертної програми біля сцени залишилося приблизно 10 тисяч осіб. Організатори планували о 4-й годині ранку розпочати похід від парку «Знесіння» до собору св. Юра, де їх мали зустріти владики УГКЦ. У цю пору було досить холодно, і значна частина молоді розійшлася по своїх домівках. Отож, коли ієрархи вийшли назустріч молоді, то побачили перед собою приблизно тисячу учасників<sup>66</sup>.

<sup>61</sup> І. СКЛЯР, «Молодь присягнула на вірність Христові», 24-25. (Див. Ілюстрація 11 ).

<sup>62</sup> Там само, 24-25.

<sup>63</sup> Ю. САКВУК, «Христос посеред нас», 4.

<sup>64</sup> «Що таке УМХ?», 4. (Див. Ілюстрація 12).

<sup>65</sup> Ю. САКВУК, «Христос посеред нас», 4.

<sup>66</sup> Теодор Гудзяк, «Інтерв'ю від 18.09.2018». (Див. Додаток 6).

Незважаючи на все, з'їзд вдался і члени Управи на одному зі своїх засідань ухвалили проводити подібні святкування для молоді що три роки. За словами экс-голови УМХ пана Теодора Гудзяка, до такого рішення Управу мотивували також світові зібрання молоді з папою, які відбуваються також що три роки<sup>67</sup>.

Ювілейний з'їзд 1993-го року став поштовхом до створення більш організованої та розширеної діяльності УМХ. Зокрема було поставлено за мету працювати над тим, щоби збільшити кількість молоді у Церкві<sup>68</sup>. Для реалізації цих планів створюються теренові осередки УМХ, які згодом мають об'єднатися у всеукраїнську структуру<sup>69</sup>.

Маючи у своєму розпорядженні велику кількість літератури, члени Управи УМХ 1994 року заснували християнську молодіжну бібліотеку у Львові. Владика Володимир Стернюк освятив нову бібліотеку, яка містила у своєму складі більше ніж 3 тисячі томів. З неї згодом користали не тільки члени організації, але й семінаристи УГКЦ<sup>70</sup>.

Починаючи з 1994 року, члени УМХ беруть активну участь у міжнародному таборі «Злагода». Ідея цього заходу - примирити народи, які з різних історичних обставин відчувають певну неприязнь один до одного. У цьому таборі щорічно беруть участь представники різних конфесій<sup>71</sup>. Отже, участь УМХ у подібних заходах відкриває можливості для екуменічного діалогу.

Усвідомлюючи значний вплив преси на українську молодь, управісти УМХ після з'їзду вирішують заснувати газету «Вірую». Проект стає таким вдалим, що газета за короткий проміжок часу розповсюджується не тільки на Галичині, але й далеко за її межами.

Підсумовуючи, варто зазначити, що члени УМХ 1993 року організували ще один християнський молодіжний з'їзд. З благословення Блаженнішого

---

<sup>67</sup> Теодор Гудзяк, «Інтерв'ю від 18.09.2018». (Див. Додаток 6).

<sup>68</sup> Т. Гудзяк «Нові напрямки діяльності» // *Вірую* №12 (38) (жовтень 1995) 4-5.

<sup>69</sup> «Що таке УМХ?», 4.

<sup>70</sup> Голова Франківського райвиконкому Василь Дзера – передав занедбані приміщення колишньої жеківської бібліотеки, за адресою вул. Антоновича, 22 членам організації УМХ. Християнське товариство їх відремонтувало і відкрило власну умхівську бібліотеку. В. САКВУК, «Промінь духовного світла» // *За Вільну Україну* №84 (701) (7 травня 1994) 4.

<sup>71</sup> І. МЕЛЬНИК, «У Злагоді будуємо мости» // *Вірую* №15 (70) (серпень 1996) 7.



Мирослава-Івана Любачівського, підтримки влади і діаспори ювілейні урочистості організаторам вдалося провести на високому рівні. Члени оргкомітету підготувати релігійно-просвітницьку і розважальну програми, які містили конференції за круглим столом, театральні вистави, а також концертну програму просто неба під назвою «*Екологія віри*». Звичайно, були і прорахунки, наприклад, організація ходи, де взяло участь зовсім небагато учасників. А проте, з'їзд став поштовхом до створення нових осередків УМХ. Одним із найбільших досягнень товариства став проект газети «*Вірую*».

### **3. Видавнича діяльність газети «Вірую»**

У перші роки після виходу з підпілля УГКЦ основну увагу зосереджувала на відновленні своєї структури та підготовці кандидатів до священства. Натомість увагу молоді або взагалі не надавала, або дуже мало. Щоб розв'язати цю проблему, представники УМХ вирішують видавати молодіжну газету, яка б водночас сповідувала християнські цінності, була корисною і цікавою для молоді. Завдяки наполегливій праці умхівців газета стає популярною не тільки серед християнської молоді, але й серед інших верств населення, зокрема духовенства, діаспори і навіть осіб з інших конфесій.

Після з'їзду 1993 року у керівництва організації виникає думка створити молодіжну християнську газету, яка, за словами журналіста Володимира Громика, «мала стати мирянським голосом Церкви та висвітлювати її молодіжне бачення»<sup>72</sup>. З благословення кардинала Мирослава-Івана Любачівського світ побачив перший номер газети «*Вірую*» у січні 1994 року<sup>73</sup>, а головним директором газети став Теодор Гудзяк.

Популярність часопису швидко зростала. Причин такого успіху було декілька. Однією з найважливіших була відсутність значної конкуренції з боку

<sup>72</sup> Х. КУТНІВ, «Володимир Громик: Часопис “Вірую” залишив у моїй пам’яті найсвітліші спомини» // *Вірую* №1 (1 січня 2016) 3.

<sup>73</sup> «Благословення з нагоди випуску першого номера часопису “Вірую”» // *Вірую* №1 (січень 1994) 1. (Див. Ілюстрація 13).

християнських видань на Галичині, адже їх тоді майже не було. Існували окремі молодіжні газети, такі, як «Жива вода», «Арка» та інші<sup>74</sup>. Ще однією причиною успіху став вихід газети на всеукраїнський рівень. Отож її почали читати не тільки греко-католики, але й християни інших конфесій. До речі, деякі владики інших конфесій особисто сприяли поширенню часопису. Наприклад, завдяки владиці Ігорю Ісіченку, представнику Української Автокефальної Православної Церкви (далі УАПЦ), поширено значну кількість примірників у Харківській області<sup>75</sup>. Варто додати, що працівники газети на цьому не зупинялися, а відправляли часопис також за кордон для української діаспори, яку цікавили новини з рідної землі<sup>76</sup>. Умхівцям вдалося налагодити співпрацю на міжнародному рівні. Успіхом у такій діяльності стало прийняття часопису «Вірую» до «міжнародного об'єднання католицьких медіа – UCIP (Union catholique international de la presse) у травні 1996 року»<sup>77</sup>.

Над газетою «Вірую» працювали не тільки штатні працівники, але багато інших людей, дописувачів різних статей. Наприклад, завдяки старанням Михайла Косіва, Ірини Калинець, Романа Крип'якевича та інших небайдужих людей вдалося написати статті про історію нашої Церкви. Серед дописувачів були не тільки миряни, але й священники, студенти та семінаристи<sup>78</sup>.

Досить низька ціна та доступність завдяки адресній передплаті ще більше сприяли популярності газети<sup>79</sup>. Низьку вартість примірників вдавалося втримати завдяки спонсорській допомозі з діаспори та підтримці з боку католицької фундації «Renovabis»<sup>80</sup>. Всі ці причини сприяли тому, що тираж часопису сягнув до 14 тисяч примірників<sup>81</sup>.

<sup>74</sup> Олег ДАЦІЙ, «Інтерв'ю від 17.09.2018» / інтерв'юер М. Цибрівський // приватний архів автора. (Див. Додаток 7).

<sup>75</sup> Х. КУТНІВ, «Володимир Громик: Часопис “Вірую” залишив у моїй пам'яті найсвітліші спомини», 3.

<sup>76</sup> Олег ДАЦІЙ, «Інтерв'ю від 17.09.2018». (Див. Додаток 7).

<sup>77</sup> «Проект “Вірую”», Приватний архів ЛМГО «УМХ». (Див. Додаток 8).

<sup>78</sup> Х. КУТНІВ, «Володимир Громик: Часопис “Вірую” залишив у моїй пам'яті найсвітліші спомини», 3.

<sup>79</sup> Олег ДАЦІЙ, «Інтерв'ю від 17.09.2018». (Див. Додаток 7).

<sup>80</sup> «Проект “Вірую”». (Див. Додаток 8).

<sup>81</sup> Х. КУТНІВ, «Володимир Громик: Часопис “Вірую” залишив у моїй пам'яті найсвітліші спомини», 3.

Газета містила рубрики, що стосувалися не тільки християнських правд віри, але й висвітлювали життя молодіжних організацій та й взагалі тодішній світ молоді. За словами одного з працівників газети Олега Дація, «Газета «*Вірую*» в основному складалася з трьох чітких рубрик, а саме: Церква, Влада, Культура»<sup>82</sup>.

У рубриці, що стосувалася Церкви, члени редакційної комісії намагалися донести до своїх читачів інформацію про історію Греко-Католицької Церкви, зокрема про підпілля. У номерах газети публікувалися свідчення людей, яким вдалося пережити жахіття тоталітарної системи. Часопис також регулярно інформував про життя мучеників своєї Церкви, наприклад, про життя владика Миколая Чарнецького<sup>83</sup> чи Климентія Шептицького<sup>84</sup>.

На шпальтах газет також публікували статті, які стосувалися основних правд віри<sup>85</sup>. Це було важливим кроком у релігійно-просвітницькій діяльності працівників газети «*Вірую*», оскільки на той час вірні потребували елементарних знань з катехизмової частини. Це давало змогу заповнювати прогалини, які тоді існували у Церкві.

У рубриці, присвяченій церковній тематиці, члени УМХ писали про заходи, які проводить товариство. Також часопис популяризував християнський спосіб життя<sup>86</sup>.

Варто зазначити, що в часи активної діяльності часопису не обійшлося і без курйозних випадків. Деякі з них доречно пригадати. За словами Володимира Громика:

Коли у Львові відбувалася інавгурація двох нововисвячених владик Юліана Ѓбура і Василя Медвіта, то один із кореспондентів після прес-конференції дав звіт про цю подію. У звіті замість «*виступили нововисвячені владика*» він написав: «*новоспечені*». Це образило владик. Вони думали, що працівники редакції газети «*Вірую*» свідомо їх образили, а це насправді був «*коректорський чортик*». Часопис тоді одержав негласну заборону Церкви<sup>87</sup>.

<sup>82</sup> Олег ДАЦІЙ, «інтерв'ю від 17.09.2018». (Див. Додаток 7).

<sup>83</sup> І. БОЙКО, «Владика Миколай Чарнецький: ісповідник, мученик, чудотворець» // *Вірую* №5 (82) (березень 1997) 3.

<sup>84</sup> О. ПЕТРУК, «Блаженні, бо ганьблені та гнані» // *Вірую* №7 (84) (квітень 1997) 14.

<sup>85</sup> Олег ДАЦІЙ, «Інтерв'ю від 17.09.2018». (Див. Додаток 7).

<sup>86</sup> Х. КУТНІВ, «Володимир Громик: Часопис «Вірую» залишив у моїй пам'яті найсвітліші спомини», 3.

<sup>87</sup> Там само, 3.

Ще одним курйозним випадком стало інтерв'ю з Любомиром Гузаром, у якому Блаженніший сказав, що священники мало працюють над собою. Це інтерв'ю було опубліковане у статті газети «*Вірюю*», що спричинило значне обурення серед священників. Багато з кліру навіть перестало купувати християнський часопис<sup>88</sup>.

За словами одного з працівників редакції часопису Олега Дація, газета «*Вірюю*» все-таки була в добрих взаєминах із УГКЦ<sup>89</sup>. Ці стосунки дуже часто проявлялися у співпраці між членами УМХ та священниками. Зокрема, одним із таких добрих друзів часопису був о. Зеновій Хоркавий, який велику кількість примірників розповсюджував у себе на парафії<sup>90</sup>.

Незважаючи на гарний старт і великі успіхи в перші роки своєї діяльності, через брак коштів керівництво було змушене 2003 року припинити видавництво газети «*Вірюю*»<sup>91</sup>. Хоча свою діяльність зупинив один із видавничих підрозділів УМХ, та інформування членів організації продовжується через друк брошур та інформаційних листів<sup>92</sup>.

Підсумовуючи, варто зазначити, що у першій половині 90-х років члени організації заснували газету «*Вірюю*». Через те, що не було конкуренції серед газет християнського характеру, а також завдяки наполегливій роботі працівників нове видання стало доволі відомим не тільки в Галичині, але й в Україні, а згодом і за її межами, зокрема в діаспорі. Ще одним чинником, що сприяв популярності газети, була низька вартість, якої вдалося досягнути завдяки спонсорським допомагам з діаспори та підтримці католицької фундації «*Renovabis*». На сторінках газети порушувалися теми життя мучеників УГКЦ, питання віри і моралі. Газета «*Вірюю*» стала мирянським голосом Церкви. Проте, на жаль, через брак фінансування 2003 року її закрили.

<sup>88</sup> О. Дацій, «Інтерв'ю від 17.09.2018». (Див. Додаток 7).

<sup>89</sup> Там само. (Див. Додаток 7).

<sup>90</sup> Там само. (Див. Додаток 7).

<sup>91</sup> О. БЕНЬ, «Соціологічний аналіз структури та діяльності молодіжної громадської організації “Українська молодь – Христові”»: сучасний стан і перспективи розвитку» / ред. В. Смитина // *Вісник Одеського національного університету*, Т. 12, випуск 6, Одеса: Астропринт 2007, с. 171.

<sup>92</sup> О. БЕНЬ, «Соціологічний аналіз структури та діяльності молодіжної громадської організації “Українська молодь – Христові”», с. 171.

#### 4. З'їзд молоді 1996 року у Львові

Влітку 1996 року у Львові відбулася важлива подія, інформація про яку з'явилася на шпальтах майже кожної місцевої газети. Ця подія отримує благословення Блаженнішого Мирослава-Івана Любачівського<sup>93</sup>. Її учасники намагалися дати відповідь на декілька питань: Що мають робити люди однієї національності, щоби подолати міжконфесійну неприязнь? Яка участь християнської молоді в об'єднанні українського суспільства навколо Христа?

1995 року до УМХ надійшов лист-прохання від Блаженнішого Мирослава Любачівського. У ньому йшлося про те, що Україна переживає нелегкі часи, оскільки перебуває в умовах економічної кризи, соціальних розшарувань та міжконфесійних протистоянь. Молодь у такій державі стоїть перед вибором: залишатися в незалежній Україні чи їхати за кордон у пошуках кращої долі, або, ще гірше, ставати на шлях злочинності. Блаженніший Мирослав у листі наголошує на потребі християнської ідеї, яка могла б згуртувати український народ і дати змогу витримати в ці нелегкі часи<sup>94</sup>. Як бачимо, в середині 90-х років виникла потреба у створенні ідеї, яка містила б релігійно-націоналістичне підґрунтя, у центрі якої мали стояти Христос та Україна.

Як зазначалося раніше, на одній з Управ УМХ було визначено організувати що три роки молодіжні з'їзди УМХ. Після 1993 року наступний з'їзд мав відбутися 1996 року і поєднати декілька важливих подій, зокрема святкування ювілейних дат для Церкви (Рік відзначення 400-ліття Берестейської та 350-ліття Ужгородської уній), а також непрості соціальні, політичні, релігійні обставини в Україні<sup>95</sup>. Все це спонукало членів товариства добре обдумати формат організації наступного з'їзду.

Цього разу оргкомітет очолює новий голова УМХ Теодор Гудзяк, якого обрали на посаду 1995 року<sup>96</sup>. Для того, щоб привернути увагу суспільства до

<sup>93</sup> Т. МОРИНЕЦЬ, «Традиція чи модернізм?» // *Вірю* №13 (68) (липень 1996) 2.

<sup>94</sup> єп. М.- І. ЛЮБАЧІВСЬКИЙ, «Дорога Українська молоде!» // *Лист-звернення*, Приватний архів ЛМГО «УМХ». (Див. Додаток 9).

<sup>95</sup> Л. КАЛИНЕЦЬ, «“Українська молодь – Христові” запрошує на свій з'їзд» // *Мета* №12 (91) (14 червня 1996) 8.

<sup>96</sup> «Резолюція звітно-виборчих зборів Львівської організації “Українська солодь – Христові”» // *Вірю* №12 (38) (травень 1995) 5.

наступного з'їзду, Теодор Гудзяк організовує цілу низку зустрічей з представниками духовенства та журналістів. У червні 1996 року на нараду оргкомітету прибув отець Матей Гаврилів ЧСВВ, завданням якого стало дбати про духовну програму з'їзду<sup>97</sup>. Теодор Гудзяк разом із владикою Василем Медвітом за тиждень до початку святкувань на Святоюрській горі скликають прес-конференцію, на яку запрошують представників відомих місцевих газет<sup>98</sup>. Під час прес-конференції організатори зазначають, що не планують робити шоу та не прагнуть помпезності, а ставлять головні акценти на закладенні духовного фундаменту в українській молоді. Про їхні наміри свідчить й складена програма з'їзду де чітко простежуються християнські елементи свята. З'їзд мав розпочинатися з Архиерейської Служби Божої<sup>99</sup>. Члени УМХ намагалися презентувати учасникам з'їзду «здобутки тисячолітньої української східної духовності»<sup>100</sup>. Саме тому гості побували у львівських музеях, побачили іконостаси на склі, відвідали виставки української ікони і храми різних конфесій<sup>101</sup>. У дні святкувань свої двері відкрили: церква св. Онуфрія, храм Іоанна Хрестителя, Вірменська церква, Преображенська церква, Вольська церква, храм Святих П'ятниць та інші<sup>102</sup>. Це вказує на те, що релігійні конфесії цікавилися українською молоддю.

Отже, можна зробити висновок, що прес-конференція вдалася, оскільки впродовж декількох днів на шпальтах таких газет, як *«Високий Замок»*, *«Експрес»*, *«Суботня Пошта»*, *«Мета»* та інших з'явилася інформація про масштабні святкування у Львові, що мають відбутися з 10 до 14 липня 1996 року<sup>103</sup>. Гаслом святкувань стало *«Христос єднає серця»*<sup>104</sup>. Для гасла підібрали

<sup>97</sup> І. БОЙКО, «З'їзд УМХ: у дискусіях народжується істина» // *Вірю* № 12 (67) (червень 1996) 2.

<sup>98</sup> Л. КАЛИНЕЦЬ, «Українська молодь – Христові» запрошує на свій з'їзд» // *Мета* №12 (91) (14 червня 1996) 8.

<sup>99</sup> «Програма заходів з'їзду “Українська молодь – Христові-96”» // *Мета* №12 (91) (14 червня 1996) 8.

<sup>100</sup> Т. МОРИНЕЦЬ, «Традиція чи модернізм?», 2.

<sup>101</sup> Г. ДОМАНСЬКА, «Христос єднає серця» // *За Вільну Україну* №79 (1094) (4 липня 1996) 2.

<sup>102</sup> «Фестиваль “Українська молодь – Христові-96” триватиме ще два дні» // *Суботня Пошта* №23 (56) (12 липня 1996) 3.

<sup>103</sup> «З молитвою на устах та з Христом у серці» // *Високий Замок* №99-100 (710-711) (6 липня 1996) 1.

<sup>104</sup> «Заходи з'їзду “УМХ-96”» // *Вірю* №13 (68) (липень 1996) 2.

спеціальну емблему, що мала стати символом єдності всього християнства<sup>105</sup>. Співпраця з галицькою пресою дала змогу донести інформацію до місцевого населення, а отже, збільшити кількість учасників свята.

УМХ отримала також підтримку з Ватикану. Іван Павло II через свого кардинала Анджело відправив послання християнській молоді України, у якому папа не тільки висловив найщиріші привітання з нагоди ще одного з'їзду, але й закликав молодь гідно протистояти сучасним викликам часу<sup>106</sup>.

На святі побували очільники церковної влади – владика Любомир Гузар, Мар'ян Трофим'як, а також політичні діячі, зокрема мер міста Василь Куйбіда і депутат Верховної Ради України Михайло Косів та інші<sup>107</sup>. Велику частину учасників з'їзду становили представники різних осередків УМХ, яких станом на літо 1996 року було вже близько 50 по всій Україні<sup>108</sup>. Також були представники інших організацій: Марійські товариства, ТУСК «Обнова» тощо<sup>109</sup>.

Під час самих святкувань було організовано дві наукові конференції, на яких обговорювали такі теми, як «Молодіжний мирянський апостолят» та «Душпастирство молоді»<sup>110</sup>. На конференціях порушували питання, що стосувалися «місця Церкви у щоденному житті», «проблеми насильства у сучасному житті», «ролі християнської молоді у розбудові української державності», «перспектив розвитку християнських спільнот» та інші<sup>111</sup>.

Доповідачі під час виступів звертали увагу на те, що сучасна молодь має викривлене бачення світу. У суспільстві існує тенденція до занепаду людських цінностей. Завданням Церкви, як Божої інституції, є постійно впливати на виховання молоді у дусі християнства<sup>112</sup>.

---

<sup>105</sup> Емблема з грецькими літерами «α» та «ρ», це одна із найдавніших пам'яток християнства. Перші християни її малювали у печерах на стінах. Цей символ був прийнятий всіма християнськими Церквами світу. Тому емблема мітить в собі певний елемент єдності. Л. КАЛИНЕЦЬ, «Українська молодь – Христові» запрошує на свій з'їзд // *Мета* №12 (91) (14 червня 1996) 8. (Див. Ілюстрація 14).

<sup>106</sup> АНДЖЕЛО, Кардинал Содану, «Послання Святішого Отця учасникам з'їзду “Українська молодь – Христові – 96”» // *Вірю* №14 (69) (липень 1996) 2.

<sup>107</sup> «Дорога до єдності: з'їзд УМХ-96» // *Вірю* №14 (69) (липень 1996) 3.

<sup>108</sup> Т. МОРИНЕЦЬ, «Наш здвиг має віднайти міжконфесійний характер» // *Вірю* №11 (66) (червень 1996) 4-5.

<sup>109</sup> «Дорога до єдності: з'їзд УМХ-96», 3.

<sup>110</sup> С. БОРУЦЬКИЙ, «Христос приходять до кожного» // *Високий Замок* №102 (713) (11 липня 1996) 1.

<sup>111</sup> Т. ГУДЗЯКА, «Увага! Увага! Увага! З'їзд “Українська молодь – Христові-96”» // *Інформаційний вісник* (крайової пластової старшини) №4-5 (7 червня 1996) 16.

<sup>112</sup> С. БОРУЦЬКИЙ, «І виповнить духовність душі молоді» // *Високий Замок* №104 (715) (16 липня 1996) 1.

Після завершення доповідей склали спільне звернення до очільників УГКЦ. У ньому йшлося про те, що учасники з'їзду закликають церковну ієрархію звернути особливу увагу на молодь, віднайти її місце у Церкві, а також дозволити молоді нову євангелізацію та молодіжний апостолят<sup>113</sup>. Члени конференції склали резолюцію про проведення катехизації у школах та вищих навчальних закладах, а також створення молодіжних християнських організацій<sup>114</sup>.

У дні святкувань, крім релігійно-просвітницької програми, було організовано й спортивні змагання. Зокрема, завдяки підтримці прикарпатського військового округу на стадіоні СКА провели змагання з тенісу, стрільби з лука та легкої атлетики<sup>115</sup>. У такий спосіб організатори мали змогу заохотити молодь до здорового способу життя.

В останню ніч урочистостей на тому ж стадіоні організували розважально-просвітницьку програму за участю провідних зірок української естради: Тараса Петриненка, Павла Дворського, Ніни Матвієнко та інших<sup>116</sup>. Невипадково запросили саме цих зірок, оскільки вони переймалися долею своєї держави й були сповідниками християнських цінностей. Наприклад, співачка Ніна Матвієнко водночас була мамою трьох дітей і великою противницею абортів, оскільки у дитинстві сама ледь не стала жертвою цього злочину<sup>117</sup>.

Усі святкування мали завершитися ранковою Архиєрейською Службою Божою. Такий задум був дещо символічним: пробудження нового дня у світлі таїнства Євхаристії мало стати поштовхом до розбудови молодої християнської держави<sup>118</sup>. З'їзд не відбувся даремно, адже дав змогу продовжувати попередню

<sup>113</sup> ЛМГО «УМХ», Ф. 6, оп. 1, спр. 1, арк. 10. (Див. Додаток 10).

<sup>114</sup> «Резолюція молодіжного форуму» // *Вірюю* №14 (69) (липень 1996) 2.

<sup>115</sup> «Фестиваль “Українська молодь Христові-96” триватиме ще два дні», 3.

<sup>116</sup> С. БОРУЦЬКИЙ, «І виповнить духовність душі молоді», 1.

<sup>117</sup> Ніна Матвієнко мала стати п'ятою дитиною в сім'ї. Її матір хотіла зробити аборт, бо не уявляла, як сім'я далі даватиме собі раду з такою кількістю дітей. Чоловік вагітну дружину зупинив біля порогу лікарні. Таким чином, беручи участь у концерті, Ніна Матвієнко була живим свідченням того, як не знищений талант може дати рясні плоди. Н. ПАСТЕРНАК –Л. МАРТИН, «Ніна Матвієнко: “є потреба висповідатись...поспівати”» // *Експрес* № 29 (46) (липень 1996) 1.

<sup>118</sup> ЛМГО «УМХ», Ф. 6, оп. 1, спр. 1, арк. 12. (Див. Додаток 11).



працю, а саме: організувати духовні бесіди, проводити реколекції, видавати газету «*Вірую*» та інше.

Крім постійних заходів, виникають нові формати діяльності. Деякі вчителі-катехити, що викладали школярам Закон Божий, починають працювати у Патріаршій катехитичній комісії, створеній 1997 року на підставі Декрету Блаженнішого Любомира Гузара<sup>119</sup>. До цієї комісії входять й катехити з УМХ<sup>120</sup>.

Товариство УМХ все більше бере участь у парафіяльному житті УГКЦ, зокрема долучається до створення молодіжних хорів, таких, як «*Soli Deo*» та «*Аксіос*».

Підсумовуючи, варто зазначити, що з'їзд 96-го року, у порівнянні з іншими попередніми урочистостями, був досить добре організований. Представники оргкомітету врахували недоопрацювання минулих святкувань. З'їзд мав на меті не так вирішити деякі труднощі, що є у державі, як стати поштовхом до ламання стереотипів у посткомуністичному суспільстві. Метою святкувань було об'єднати українську молодь навколо Христа, а через Сина Божого з'єднати всю Україну. Члени оргкомітету цим самим хотіли долучитися до розбудови молоді християнської держави.

## 5. Участь УМХ в організації церковного співу

У храмах, які повернули до лона УГКЦ, активно відновлюється релігійне життя. У них починають відправляти богослужіння: Літургії, молебні, акафісти та інші. З відновленням літургійного життя виникає потреба у дяках, регентах церковного хору тощо. Дяківсько-регентська школа, яка діє у Львові з 1990 року, на жаль, через фінансові труднощі неспроможна надати храмам УГКЦ потрібну кількість кваліфікованих кадрів, які б змогли вирішити питання співу на парафіях Галичини<sup>121</sup>. Саме тоді серед членів УМХ були ті, хто мав задатки до

<sup>119</sup> «Патріарша комісія» //сайт: *Патріарша Катехитична комісія*, < [http://psc.ugcc.org.ua/?page\\_id=3476](http://psc.ugcc.org.ua/?page_id=3476) > (дата звернення: 16 жовтня 2018).

<sup>120</sup> М. РОГУЦЬКИЙ, *Сила Віри* [DVD], Львів: Студія Мас-медіа 2003.

<sup>121</sup> Б. МАЙОВИЙ, «Регентська школа шукає спонсорів» // *Вірую* №1 (56) (січень 1996) 2.

церковного співу. Отож серед умхівців зародилася ідея відновлювати церковний спів.

1997 року у Львові відкривається Домініканський собор, який має досить важливе історичне і сакральне значення. Храм пережив дві Світові війни та був музеєм атеїзму у Радянському Союзі<sup>122</sup>. Потрапивши до рук УГКЦ, собор швидко відновив своє основне призначення. Очільники церкви дали нову назву храмові – церква *Пресвятої Євхаристії*. З відкриттям собору одразу виникла проблема церковного співу. Тому молода 22-річна студентка Львівської державної консерваторії Ірина Мельник засновує хор «*Soli Deo*»<sup>123</sup>. Назву хору вона запозичила зі слів надпису на центральному фасаді Домініканського храму: «*Soli Deo Honor et Gloria*», що в перекладі означає «*Великому Богові честь і хвала*»<sup>124</sup>. І справді, хор мав на меті своїм співом віддавати честь і хвалу Всевишньому. Ірина Мельник стала першим диригентом хору, а весь колектив наповнила молодь з УМХ<sup>125</sup>.

Вже навесні 1997 року «*Soli Deo*» відспівав свою першу Літургію, а через рік учасники хору записали власний альбом. Далі вони починають брати участь у щорічних різдвяних фестивалях під назвою «*Велика коляда*». «*Soli Deo*» був таким популярним, що згодом став центром душпастирства молоді УГКЦ<sup>126</sup>.

Ірина Мельник керувала хором аж до 2013 року, а потім свої обов'язки передала Анастасії Арбузовій<sup>127</sup>. Новий диригент продовжив працю своєї попередниці. За час роботи у хорі пані Анастасія створила два великі проекти: «*Agnus Dei*» та «*Придверія Радості*» – музично-молитовну подяку Богові за прожитий рік<sup>128</sup>.

<sup>122</sup> Н. ЛОШТИН, «7 фактів про Домініканський монастир і костел (храм Пресвятої Євхаристії)», // сайт: *Духовна велич Львова*, <<http://velychlviv.com/7-faktiv-pro-dominikanskij-monastyr-i-kostel-hram-presvyatoyi-yevharystiyi/>> (дата звернення: 09 жовтня 2018).

<sup>123</sup> ЛІМГО «УМХ», Ф. 7, оп. 1, спр. 1, арк. 4. (Див. Додаток 12).

<sup>124</sup> Н. ДОНЧЕНКО, «Церковний хор “*Soli Deo*”», *Програма Рожеві Окуляри*, 28 квітня 2014, <<http://old.dyvensvit.org/video/103394.html>> (дата звернення: 09 жовтня 2018).

<sup>125</sup> ЛІМГО «УМХ», Ф. 7, оп. 1, спр. 1, арк. 4. (Див. Додаток 12).

<sup>126</sup> Там само. (Див. Додаток 12).

<sup>127</sup> Н. ДОНЧЕНКО, «Церковний хор “*Soli Deo*”».

<sup>128</sup> Там само.

«*Soli Deo*» не був єдиним церковним хором, до створення якого долучилися члени УМХ. 2000-го року під час різдвяних свят умхівці підготували вертеп. Відвідуючи своїх друзів, учасники вертепу вирішили провідати також монахів студитів у церкві Архистратига Михаїла. Монахи були в захопленні від різдвяного вертепу УМХ. Один із студитів, о. Антоній, побачивши такі таланти, запропонував членам товариства створити церковний молодіжний хор. Умхівці загорілися цією ідеєю. Однак консенсусу у вирі думок та ідей щодо майбутнього молодіжного хору не досягли, тому його створення постійно відкладалося. Починаючи з 2003 року, коли настоятелем храму Архистратига Михаїла був отець Теодор Мартинюк (тепер єпископ-помічник Тернопільсько-Зборівської архиєпархії УГКЦ – *Прим. авт.*), питання молодіжного хору знову порушили. Отець Теодор Мартинюк, будучи у добрих стосунках з організацією УМХ, дав своє благословення на створення молодіжного хору при храмі. А тому 2003 року спільними зусиллями монахів студитів та членів християнської організації було засновано ще один молодіжний хор УГКЦ – «*Аксіос*», що в перекладі з грецької означає «*Достойний*». Першим диригентом хору стала Наталія Івашків<sup>129</sup>.

Свою першу Літургію «*Аксіос*» заспівав 8 листопада 2003 року, на свято Дмитра. Наполеглива праця всього колективу швидко зробила його відомим. Хор «*Аксіос*» почали запрошувати на фестивалі, реколекції. Згодом він почав брати активну участь у серпневих прощах до Унева<sup>130</sup>.

Отже, створюючи нові хори, члени УМХ долучилися до розвитку духовної спадщини УГКЦ на парафіях. Також вони дали змогу вірним своєї церкви насолоджуватися справжніми витворами мистецтва церковної музики.

Підсумовуючи, варто зазначити, що у 90-х роках розпадається Радянський Союз, а УГКЦ активно починає вихід з підпілля. На тлі цих подій зароджується ідея проведення молодіжного християнського з'їзду під назвою «*УМХ*». Молодіжне святкування відкриває велику перспективу для відродження

<sup>129</sup> Олена ГАДЗАЛО, «Інтерв'ю про історію одного хору від 5.10.2018» / інтерв'юер М. Цибрівський // приватний архів автора. (Див. Додаток 13).

<sup>130</sup> Олена ГАДЗАЛО, «Інтерв'ю про історію одного хору від 5.10.2018». (Див. Додаток 13).

духовності на теренах Галичини, оскільки призводить до створення нових організацій. Одним із таких товариств стає УМХ. У перші роки своєї діяльності організація є справжньою опорою для УГКЦ. Члени молодіжної спільноти проводять катехизації у школах, організовують духовні бесіди, збирають свідчення в очевидців підпілля та інше. Також вони організовують ще декілька ювілейних з'їздів 93-го та 96-го років, які стають поштовхом до створення і реалізації нових проектів та відкриття нових осередків. Одним із найбільших проектів організації стає заснування релігійної газети «*Вірую*», яка здобуває популярність не тільки на Батьківщині, але й за кордоном. Ще однією важливою подією у житті товариства стала співучасть у створенні молодіжних церковних хорів «*Soli Deo*» та «*Аксіос*». Отже, у 90-х роках ХХ ст. УМХ спільно з УГКЦ дбала про релігійно-просвітницький провід української молоді.

# РОЗДІЛ 3

## УМХ ЯК СПАДЩИНА МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

### 1. На зламі тисячоліть

#### 1) З'їзд за межами Галичини

На зламі двох століть в Україні відбувалася низка важливих заходів як у політичному, так і в релігійному житті. Християни готувалося до відзначення ювілею 2000-ліття від народження Христа. Для державних урядовців наближався час активної передвиборчої агітації, а для товариства УМХ настала пора чергового з'їзду організації.

У кінці 90-х років відбувся 4-й з'їзд УМХ у незалежній Україні. Однією з його особливостей стало те, що він проходив не в Галичині, як це було зазвичай, а в Києві, в Українському домі. Члени спільноти ухвалили провести його 12-19 вересня 1999 року<sup>1</sup>.

У дні святкувань до Києва з'їхалося духовенство, щоб відзначити наближення 2000-ліття Різдва Христового. На святкування, окрім церковних очільників, запросили також і політичних діячів. На той час це було досить ризиковане рішення, оскільки з наближенням виборів президента присутність будь-якого кандидата на цю посаду могла розцінюватися як агітація.

З представників державних органів на святкування прибули тодішній Президент України Леонід Кучма, «Голова Національної Ради з питань молодіжної політики В. Медведчук та Голова Державного Комітету у справах сім'ї та молоді В. Довженко»<sup>2</sup>. Присутність політиків на з'їзді викликала

---

<sup>1</sup> В. ПЕРЕГІНЕЦЬ, «З'їзд “Українська молодь – Христові”: настав час змін» // *Вірюю* №14 (143) (вересень 1999) 5.

<sup>2</sup> В. ПЕРЕГІНЕЦЬ, «Цей день в історії» // *Вірюю* № 15-19 (144-145) (жовтень 1999) 12.

зацікавлення світської преси. На шпальтах газет з'явилися цікаві заголовки щодо участі президента у християнському з'їзді, зокрема: «Не спекулируйте на молодежних проблемах» (газета «Независимость»<sup>3</sup>), «Президент против втягивания молодежи в политическую борьбу накануне выборов» (газета «Факты»<sup>4</sup>), «Від конфесії до конфесії живе молодь весело?» (газета «Молода Галичина») та інші<sup>5</sup>. Всі вони містили нотки сарказму, адже журналісти намагалися поєднати присутність президента під час з'їзду з передвиборчою агітацією. У день святкувань один із журналістів навіть поставив провокаційне запитання голові УМХ Теодору Гудзяку: «Чому Ви запросили лише Леоніда Кучму, справедливо було б, аби в президії Форуму сиділи всі кандидати в Президенти?»<sup>6</sup>. Як бачимо, журналістів, на жаль, більше цікавила сенсація, ніж духовні питання українців.

Проте на з'їзді були й інші представники преси, що зосередили увагу на історичній цінності самої події. Зокрема, кореспондент газети «День» Клара Гудзик вказала у своїй статті про присутність на з'їзді представників різних конфесій: «УГКЦ, УПЦ КП, УАПЦ, РКЦ, Церкви Євангелістів християн-баптистів, Адвентистів сьомого дня та Союзу християн віри євангельської (П'ятдесятників)»<sup>7</sup>. Усі вони взяли участь у Форумі християнської молоді України<sup>8</sup>. Клара Гудзик також написала про експозиції, що стосувалися видань Українського Біблійного Товариства та згадала про доповіді церковних діячів<sup>9</sup>.

Окрім представників 8-ми конфесій, на з'їзд приїхали члени різних філій УМХ, а саме: зі Львова, Донецька, Вінниці та інших міст<sup>10</sup>.

<sup>3</sup> «Леонид Кучма: Не спекулируйте на молодежних проблемах» // *Независимость* №269-270 (15088-15089) (15 сентября 1999) 1.

<sup>4</sup> «Президент против втягивания молодежи в политическую борьбу накануне выборов» // *Факты* №170 (0501) (15 сентября 1999) 2.

<sup>5</sup> «Від конфесії до конфесії живе молодь весело?» // *Україна молода* № 171(1245) (15 вересня 1999). 3.

<sup>6</sup> Т. МОРИНЕЦЬ, «Про з'їзд з перших Уст!» // *Вірю* №17 (146) (жовтень 1999) 5.

<sup>7</sup> К. Гудзик, «Вперше в історії зібрався Форум християнської молоді України» // *День* №169 (706) (15 вересня 1999) 2.

<sup>8</sup> Т. МОРИНЕЦЬ, «Християнський форум: реальність і майбутнє» // *Вірю* № 17 (146) (жовтень 1999) 2.

<sup>9</sup> К. Гудзик, «Вперше в історії зібрався Форум християнської молоді України», 2.

<sup>10</sup> Т. МОРИНЕЦЬ, «Про з'їзд з перших Уст!», 5.

Під час Форуму було організовано 6 секцій, у яких велися постійні дискусії<sup>11</sup>. На них порушувалися питання шкідливих звичок: алкоголізму, тютюнопаління, говорили про згубний вплив наркотиків на здоров'я молодих українців<sup>12</sup>. Після завершення дискусій було прийнято резолюцію, у якій записали головні напрацювання секцій. Учасники Форуму вирішили:

- створити неполітичну інституцію «Міжконфесійну раду християнської молоді України»;
- визначили потребу християнського виховання в навчальних закладах;
- обмежити негативний вплив засобів масової інформації на моральну поведінку молоді та інше<sup>13</sup>.

Учасники Форуму написали лист-звернення до Президента та Голови Верховної Ради України, у якому просили обмежити рекламу, яка пропагує нездоровий та неморальний спосіб життя<sup>14</sup>.

Підсумовуючи, варто зазначити, що з'їзд 1999 року помітно відрізнявся від решти з'їздів. Вперше він відбувався за межами Галичини, у столиці України. Ще однією його особливістю була присутність великої кількості християнських конфесій і молодіжних організацій. Для товариства УМХ з'їзд відкрив можливості активнішої діяльності за межами Галичини. Результатом праці учасників Форуму стало створення Міжконфесійної ради християнської молоді та лист-звернення до Президента та Голови Верховної Ради України.

## 2) Вишкіл молодих лідерів

Допоки державні політики вели активну інформаційну боротьбу за те, щоб стати керманичами молоді держави, в Україні відбувалася низка негативних соціальних процесів: зубожіння населення, алкоголізм, наркоманія та інше. Поліпшити ситуацію в країні могла б особа чи група осіб, які знали про християнські цінності й жили ними, а також володіли лідерськими навичками.

<sup>11</sup> Т. МОРИНЕЦЬ, «Християнський Форум: реальність і майбутнє», 2.

<sup>12</sup> «Звернення до Президента та Голови Верховної Ради України» // *Вірюю* №17 (жовтень 1999) 4-5.

<sup>13</sup> «Резолюції, прийняті Форумом Християнської молоді у Києві» // *Вірюю* №17 (жовтень 1999) 4.

<sup>14</sup> «Звернення до Президента та Голови Верховної Ради України», 4-5.

Для досягнення цієї мети товариство УМХ розпочало співпрацю з різними навчальними установами й комісіями.

У середині 90-х років товариство УМХ разом зі своїми осередками намагалися здійснювати вишколи власних лідерів. Зокрема один з таких внутрішніх заходів відбувся 1996 року в Сокальському районі на базі відпочинку «Ровесник»<sup>15</sup>. У цьому вишколі взяли участь Львівське, Сокальське та Великомоствівське УМХ. В організації заходу допомагав о. Василь Партика, який був духівником Сокальського УМХ. На жаль, ця спроба була не надто ефективною, оскільки мала досить вузьке спрямування. Молодих лідерів здебільшого готували для створення нових осередків УМХ<sup>16</sup>.

Згодом члени УМХ змінили формат діяльності, зокрема, почали активно долучатися до участі в літніх школах лідерства Львівської Богословської Академії (далі ЛБА). Перша така Львівська школа лідерів для молоді віком від 18 до 30 років була організована влітку 1999 року у Яремчому. У ній взяло участь близько 50 осіб з різних організацій. Окрім членів УМХ, на вишколі були представники таких організацій, як: «Молода дипломатія», «Український християнський рух», «Спілка української молоді» (далі СУМ) та інші<sup>17</sup>. Програма школи містила такі блоки: «Робота в команді», «Комунікативна стратегія», «Вирішення конфліктів та переговорів» і багато іншого<sup>18</sup>. Для християнської молоді це була нагода здобути новий досвід праці з молоддю, а також набути нових лідерських якостей.

Організатори Школи лідерства запросили на вишкіл багатьох гостей, серед яких політики, ведучі українських телепередач та науковці. Для молоді вечірні лекції читали Віктор Пинзеник, Ігор Слісаренко, Олег Турій та інші<sup>19</sup>.

Ще один вишкіл, у якому взяло участь молодіжне товариство, відбувався з 8 до 11 лютого 2001 року у Трускавці. Головним організатором була

---

<sup>15</sup> «Вісті з УМХ» // Вірю №2 (57) (січень 1996) 2.

<sup>16</sup> «Вісті з УМХ», 2.

<sup>17</sup> О. СУХИЙ, «Лідери з Яремчі, або Дещо про Першу Львівську Школу Лідерів» // Вірю №15-16 (144-145) (жовтень 1999) 2.

<sup>18</sup> О. СУХИЙ, «Лідери з Яремчі, або Дещо про Першу Львівську Школу Лідерів», 2.

<sup>19</sup> Там само, 2.



«Патріарша комісія у справах молоді УГКЦ», яка запросила о. Миколая Фредину бути головним спікером заходу<sup>20</sup>. На зібрання приїхала молодь з різних областей України: Вінниці, Івано-Франківська, Донецька, Києва та інших<sup>21</sup>. Під час вишколу основну увагу зосереджували на розвитку християнських лідерів. Доповідач акцентував на тому, що молода людина є покликана наслідувати Христа, а отже, уподібнюватися до Нього і ставати святою<sup>22</sup>. Ця тема базувалася на документах Другого Ватиканського Собору. Такі вишколи були добрим фундаментом для вихователів, мирян, священників та катехитів<sup>23</sup>.

Після закінчення заходу члени УМХ повернулися до своїх спільнот і ділилися набутим досвідом із колегами. Управісти, переповнені емоціями і з наснагою почали творити власні невеличкі школи, де навчали християнську молодь катехизму. Умхівці, не зволікаючи, невдовзі запустили проект під назвою «Школа провідника», до якого підготували методичні матеріали<sup>24</sup>. Після навчання в такій школі молодь складала міні-іспити, які приймали представники Управи. Людина, яка добре складала іспити, могла брати участь у місійній діяльності в Україні<sup>25</sup>.

Школи лідерства призвели до того, що члени організації створили низку внутрішньо організаційних документів, зокрема «Правильник умхівця» та «Дороговказ».

Підсумовуючи, варто зазначити, що на зламі століть члени організації брали активну участь у школах лідерства, які переважно організовували ЛБА та «Патріарша комісія у справах молоді УГКЦ» в межах Галичини. Набутий досвід умхівці згодом використали для вишколу членів спільноти та створення власного проекту «Школа провідника». Окрім цього члени товариства випустили

<sup>20</sup> Н. КОСТЕРОВА, «Молодіжний апостолят» // *Вірюю* №4-5 (171-172) (березень 2001) 6.

<sup>21</sup> Н. КОСТЕРОВА, «Молодіжний апостолят», 6.

<sup>22</sup> II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Догматична конституція про Церкву *Lumen Gentium* [«Світло народів»] (21 листопада 1964), 40.

<sup>23</sup> І. БОЙКО, «Духовна формація та моральне виховання молоді» // *Молодь у Церкві третього тисячоліття*. Матеріали IV сесії Патріаршого (всецерковного) Собору Української Греко-Католицької Церкви, Львів: Свічадо 2009, 178-179.

<sup>24</sup> Методичний посібник, *Школа провідника*, Львів: УМХ 2006. (Див. Ілюстрація 15).

<sup>25</sup> Олена ГАДЗАЛО «Інтерв'ю від 05.10.2018» / інтерв'юєр М. Цибрівський // приватний архів автора. (Див. Додаток 8).

методичну літературу, яка регламентувала певні норми поведінки УМХ. Нові лідери почали свідчити християнські цінності серед українського населення.

### 3) Зустріч УМХ з Папою Іваном Павлом II

На початку XXI ст. Папа Іван Павло II вирішив завітати до України. Від так, у членів УМХ виникла нагода зустрітися зі Святішим Отцем. До цього візиту вони вирішили по-особливому приготуватися.

Україна була першою країною з країн СНД, що 1992 року «встановила дипломатичні стосунки зі Святим Престолом» після проголошення Незалежності<sup>26</sup>. Через декілька тижнів після налагодження дипломатичних стосунків Ватикан призначив нунція в Україну – архієпископа Антоніо Франко<sup>27</sup>. А невдовзі Президент України Леонід Кучма поїхав до Ватикану на зустріч зі Святішим Отцем. Отож дружба між Україною і Святим Престолом міцнішала. Згодом на запрошення Президента України Папа Іван Павло II вирішив відвідати молоду державу. Святіший Отець планував приїхати до України в той рік, який УГКЦ проголосила Роком Андрея Шептицького, тому багато людей сподівалося, що тут Папа проголосить Митрополита блаженним<sup>28</sup>.

За декілька місяців до приїзду Папи в Україну очільники УГКЦ та члени УМХ почали підготовку духовенства, вірних і членів організації до цього візиту. Зокрема єпископ-помічник Любомир Гузар у грудні 2000 року видав пастирський лист до духовенства та вірних. У ньому йшлося про важливість приїзду Папи, роз'яснювалося, ким є Святий Отець, та подавалися настанови, як духовно приготуватися до такого приїзду<sup>29</sup>. Також було організовано спільну конференцію УГКЦ і РКЦ, на якій «ухвалили молитву перед приїздом Святішого Отця до України»<sup>30</sup>. Редакція газети «Вірю» зі свого боку майже в кожному

<sup>26</sup> М. ЕТЕРОВИЧ, Святий Престол і Україна / ред. о. А. Самусь, Київ: [б. в.] 2004, 92.

<sup>27</sup> Р. БУБРЯК, «Міжнародні зв'язки України з Апостольською столицею» // *Історія Релігії в Україні (Науковий щорічник)*. книга 1, Львів: Логос 2004, с. 112.

<sup>28</sup> О. БАЗАР, «Церква-переможниця» // *Вірю* №11 (178) (25 червня 2001) 3.

<sup>29</sup> Л. ГУЗАР, «Пастирський лист католицьких єпископів до духовенства і вірних з нагоди закінчення Великого Ювілейного 2000 року Різдва Христового» // *Вірю* №1-2 (168-169) (січень 2001) 5.

<sup>30</sup> «Молитва перед приїздом Святішого Отця в Україну» // *Вірю* №6 (173) (15 квітня 2001) 5.

номері 2001 року почала друкувати статті про життя Папи, а також інформацію про приїзд Івана Павла II в Україну. Члени організації для того, щоб гідно зустріти Римського Понтифіка, створили оргкомітет, головою якого обрали Остапа Бачинського. Він разом з управістами мав на меті залучити до участі в урочистостях інші осередки УМХ з різних куточків Львівської області та України. Завдяки зусиллям оргкомітету з міст і сіл організували 25 груп, а це приблизно 450 молодих людей, які приїхали на декілька днів до Львова, щоб зустрітися з Папою<sup>31</sup>. Також у ці дні відбувся День примирення у Львові, який став днем духовного очищення львів'ян<sup>32</sup>.

Папа мав перебувати в Україні з 23 до 27 червня 2001 року. Впродовж цього часу він мав відвідати два культурні центри молоді держави Київ і Львів<sup>33</sup>.

Не всі раділи з нагоди приїзду Папи. Зокрема представники Московського патріархату гостро виступали проти такого приїзду. В інтерв'ю один з єпископів цієї конфесії назвав візит ідеологічною та політичною акцією<sup>34</sup>. А правлячий митрополит УПЦ МП Володимир Сабадан навіть надіслав лист Святішому Отцеві, «в якому йшлося про недоцільність візиту Папи в Україну»<sup>35</sup>.

А втім, більшість таких конфесій, як УГКЦ, РКЦ та УПЦ КП прихильно відреагували на приїзд Папи. Про це заявляли їхні лідери під час конференцій, організованих перед приїздом Святішого Отця<sup>36</sup>.

Незважаючи на всі зусилля недругів не допустити приїзду Святішого Отця, все-таки він прибув до Києва 23 червня 2001 року. Це був третій Папа, чия нога ступила на Українські землі<sup>37</sup>. Після Києва Іван Павло II поїхав до Львова. У місті Лева 26 червня відбулася зустріч молоді з Папою Римським на Сихові, біля

---

<sup>31</sup> М. ПАВЛЮХ, «Львів – Столиця УМХ» // *Вірюю* №12 (179) (липень 2001) 11.

<sup>32</sup> В. КУЙБІДА, «Дорога до України» // *Вірюю* №11 (178) (25 червня 2001) 2.

<sup>33</sup> «Програма перебування Святішого Отця в Україні» // *Експрес* №89 (930) (21-28 червня 2001) 6.

<sup>34</sup> К. ГУДЗИК, «Ступит ли туфля Папы на землю Малороссии?» // сайт: *День*, 13 березня 2001, <<https://day.kyiv.ua/ru/article/obshchestvo/stupit-li-tuflja-papy-na-zemlyu-malorossii>> (дата звернення: 03 листопада 2018).

<sup>35</sup> Н. КЛИМОВСЬКА, «Шляхетне сподівання на Шляхетність» // *Вірюю* №8 (175) (10 травня 2001) 2.

<sup>36</sup> Т. БАТЕНКО, «Чого очікують українські Церкви від візиту Святішого Отця в Україну?» // *Високий Замок* №134-135 (1967-1968) (22-28 червня 2001) 3.

<sup>37</sup> Між 92-99 рр. після Різдва Христового, в кримські каменоломні був засланий Святий Папа Климентій, ще один святий Мартин, який також був Папою, побував на Українських землях між 649-655 роками. «Іван Павло II – третій Папа, що ступив на землю України» // *Вірюю* №10 (177) (15 червня 2001) 2.

Церкви Різдва Пресвятої Богородиці<sup>38</sup>. Вона розпочалася з Акафісту до Христа-Чоловіколюбця, який виконували 500 хористів<sup>39</sup>. Після цього Папа звернувся з вітальним словом до молоді, у якому пригадав уривок Євангелія про багатого юнака (Мт 19,16-23) і закликав виконувати Божі Заповіді та йти дорогою правди і життя. На завершення промови він сказав, щоб молодь любила свою Церкву та не боялася свідчити свою віру<sup>40</sup>. У цей день біля сцени було майже 400 тисяч людей<sup>41</sup>. Члени УМХ завдяки проекту Міжнародної католицької програми євангелізації безкоштовно роздали всім присутнім «20 тисяч відеокасет всесвітньо відомого фільму “Ісус”»<sup>42</sup>.

Після урочистого заходу відбувся концерт за участю провідних зірок України: Ірини Білик, Оксани Білозір, Таїсії Повалій, Тараса Петриненка, а також гуртів «Скрябін», «Океан Ельзи» та інших. На концерт запросили також камерні та симфонічні оркестри<sup>43</sup>. Варто зазначити, що під час класичної частини концерту виступав також умхівський хор «*Soli Deo*»<sup>44</sup>.

Папа під час перебування у Львові офіційно проголосив блаженними 28 українських мучеників за Христову Церкву<sup>45</sup>. З нагоди такої події члени організації один з номерів газети «*Вірую*» присвятили подвижницьким історіям новомучеників. Редакція газети вирішила цей номер безкоштовно розповсюдити серед тих, хто прийшов на Сихів, щоби взяти участь у святковій програмі<sup>46</sup>. На жаль, у списку блаженних не було засновника руху УМХ митрополита Андрея Шептицького<sup>47</sup>.

<sup>38</sup> А. СРЬОМІН, «“І сонце! Після дощу – сонце!” – сказав Папа й неначе розігнав над Львовом хмари...» // *Високий Замок* №140-141 (1973-1974) (29 червня – 5 липня 2001) 3.

<sup>39</sup> І. БОЙКО, «Святішого Отця зустрічатимуть з Музикою» // *Вірую* №9 (176) (27 травня 2001) 13.

<sup>40</sup> Проповідь Іоанна Павла II під час зустрічі з молоддю. *Візит добра і злагоди, Виступи та промови Президента Леоніда Кучми і Глави Держави Ватикан Папи Римського Іоанна Павла II під час візиту Святішого Отця в Україну 23-27 червня 2001 року*, Львів: Світло й Тінь 2001, 61-62.

<sup>41</sup> І. МЕЛЬНИК, «Папа Іван Павло II у Львові» // сайт: *Збруч*, 25 червня 2016, <<https://zbruc.eu/node/53149>> (дата звернення: 03 листопада 2018).

<sup>42</sup> Т. МОРИНЕЦЬ, «Річниця УМХ» // *Вірую* №18 (185) (28 жовтня 2001) 2.

<sup>43</sup> Н. ПАСТЕРНАК, «Наші зірки виступлять перед папою» // *Експрес* №72 (903) (19 червня 2001) 8.

<sup>44</sup> «Зустріч Святішого Отця з молоддю» // *Вірую* №10 (177) (15 червня 2001) 2.

<sup>45</sup> І. МЕЛЬНИК, «Папа Іван Павло II у Львові».

<sup>46</sup> Т. МОРИНЕЦЬ, «Річниця УМХ», 2.

<sup>47</sup> Процес беатифікації Митрополита Андрея Шептицького до візиту Папи Івана Павла II тривав близько 40 років, але безрезультатно. Причиною цього є те, що Митрополит не помер мученицькою смертю і тому для його беатифікації потрібно принаймні одне чудо, яке б відбулося за його заступництвом. Г. ВИСОЧАНСЬКА, «Чому не Беатифіковано Митрополита Шептицького?» // *Вірую* № 13 (180) (5 серпня 2001) 1.

Папа повернувся до Ватикану не з порожніми руками. Львів'яни подарували Івану Павлу II «стародавню ікону Божої Матері з Дитям»<sup>48</sup>. Також ректор ЛБА о. Борис Гудзяк вручив Папі «портативний вівтар з чашею та дискосом, на якому правили ісповідники віри в час катакомбного існування нашої Церкви»<sup>49</sup>.

Візит Папи до України мав важливе значення для держави, для УГКЦ та УМХ. Приїзд Святішого Отця додав українцям почуття гідності та єдності. Перед тим про Україну говорили дуже часто в негативному контексті: постійна економічна нестабільність, вбивства, корупція та інше<sup>50</sup>. Також Папа надихнув українську молодь на нову релігійно-просвітницьку працю на славу Божу та благо народу. Отже, товариство УМХ з новими силами розпочало свою діяльність. На цьому нелегкому шляху їм допомагало духовенство УГКЦ.

Підсумовуючи, варто зазначити, що початок ХХІ століття характеризувався важливою подією для українського народу – приїздом Папи Івана Павла II до України. Візит 2001 року став промінчиком надії серед всього того негативу, який існував у державі. Приїзд Святішого Отця підбадьорив людей, додав українцям не тільки почуття гідності, але й надихнув на здійснення ще більшої праці на славу Божу.

## **2. Реєстрація нового Статуту і праця над вдосконаленням нормативної бази товариства**

Перехід у третє тисячоліття розпочався з певних змін як керівного складу організації, так і життя спільноти УМХ загалом. Зміни супроводжувалися бажанням залучити якомога більшу кількість молоді до поширення християнського світогляду. Для досягнення поставленої мети члени організації намагалися чітко окреслити основні напрями своєї діяльності.

---

<sup>48</sup> В. Куйбіда, «Дорога до України», 2.

<sup>49</sup> Т. Антошевський, «Тут мудрість дім свій збудувала» // *Вірую* № 12 (179) (12 липня 2001) 6.

<sup>50</sup> Г. Височанська, «Чому не Беатифіковано Митрополита Шептицького?», 1.

Під час звітно-виборчих зборів УМХ 2000 року Андрій Янів став новим головою товариства. Учасники зборів також прийняли нову редакцію *Статуту*<sup>51</sup>. Незабаром відбулися зміни і в духовному проводі організації: на місце о. Йосипа Міляна прийшов молодий о. Юрій Хамуляк. Його на це служіння призначив помічник глави Церкви Любомир Гузар<sup>52</sup>. Нове керівництво значну увагу зосередило на документації громадської організації, зокрема було вирішено якнайшвидше зареєструвати нову редакцію *Статуту*, який організація отримала 2000 року. Він мав певні відмінності порівняно зі *Статутом* 1991 року. Якщо попередній документ регламентував діяльність товариства переважно під проводом УГКЦ<sup>53</sup>, то новий Статут коригував дії членів відповідно до Конституції України та законів України<sup>54</sup>.

У новому документі з'явився поділ щодо членства на чотири категорії: кандидат, дійсний член, сеньйор та почесний член. Також у *Статуті* чітко розписано права та обов'язки кожного представника Львівської міської громадської організації «Українська молодь - Христові» (далі ЛМГО «УМХ»)<sup>55</sup>.

Враховуючи закон «Про об'єднання громадян» 1992 року<sup>56</sup>, члени товариства внесли зміни щодо віку членів організації. Зокрема у новому *Статуті* вказано, що кандидати, тобто ті, хто планує вступити до організації, повинні мати вік 14 років<sup>57</sup>, а не 16 років, як було у *Статуті* 1991 року<sup>58</sup>. Верхньою межею для вступу до організації став вік 28 років згідно із законодавством України «Про молодіжні та дитячі громадські організації»<sup>59</sup>.

<sup>51</sup> «УМХ звітує та обирає» // *Вірю* № 6 (156) (березень 2000) 1. (Див. Таблиця 1).

<sup>52</sup> «Новий духівник» // *Вірю* №12 (162) (вересень 2000) 1. (Див. Таблиця 2).

<sup>53</sup> Загальні засади, *Статут організації «Українська молодь – Христові»* // Львів: 1991, пар. 1,3.

<sup>54</sup> Загальні засади, *Статут ЛМГО «Українська молодь – Христові»* // Львів: 2000, пар. 1,2.

<sup>55</sup> Членство, права та обов'язки членів організації, *Статут ЛМГО «Українська молодь – Христові»* // Львів: 2000, пар. 3,2.

<sup>56</sup> Л. КРАВЧУК, *Загальні положення. Закон України «Про об'єднання громадян»*, Київ: 16 червня 1992, пар. 12.

<sup>57</sup> Членство, права та обов'язки членів організації, *Статут ЛМГО «Українська молодь – Христові»* // Львів: 2000, пар. 3,3.

<sup>58</sup> Членство, права та обов'язки членів організації, *Статут організації «Українська молодь – Христові»* // Львів: 1991, пар. 3,1.

<sup>59</sup> Л. КУЧМА, *Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації»*, Київ: 1 грудня 1998, пар. 5.

Щоправда, зі змінами в законодавстві України 2006 року цю межу піднято до 35 років<sup>60</sup>.

Наступні голови організації Роман Білан, а потім Олена Курило (Гадзало) разом з управістами організації напрацювали ще два важливі документи, а саме: *«Правильник Умхівця»* та *«Дороговказ»* 2003 та 2004 років відповідно. Ці документи стали додатками до *Статуту* 2000 року. За своїм призначенням вони були універсальні, адже ними могли користуватися інші осередки УМХ. Умхівці в цих двох документах детально розписали не тільки права та обов'язки членів організації, але й додали *«Положення про духівника»*, де зазначили основні засади про духовний провід організації<sup>61</sup>.

*«Правильник Умхівця»* складається з 4-х розділів, у яких визначено основні засади організації. Особливістю *Правильника* є те, що він має чітко розписані завдання, які покладено у спільноті на аніматорів, семінаристів та катехитів. Цього немає в інших внутрішніх документах організації ЛМГО *«УМХ»*. Також комісія, яка працювала над створенням *«Правильника Умхівця»*, додала до нього елементи катехизи, зокрема такі, як *«Десять Божих Заповідей»*, *«Дві заповіді любові»* та інше<sup>62</sup>. Один із розділів містить невеличкі пояснення про заходи організації: реколекції, сарепти, прощі, табори, творчі вечори, біблійні гуртки та інше<sup>63</sup>. У 4-му розділі *Правильника* *«Методи та формування діяльності осередків УМХ»*<sup>64</sup> розписано порядок утворення нового осередку, план роботи з новою філією та основні вимоги до новоствореної структури. Це вказує на те, що члени організації мали на меті активно працювати над заснуванням нових осередків УМХ.

На відміну від *«Правильника Умхівця»*, *«Дороговказ»* регламентує

<sup>60</sup> В. ЮЩЕНКО, Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо молодіжних та дитячих громадських організацій», Київ: 19 жовтня 2006, пар. 5.

<sup>61</sup> Положення про духівника, *Правильник УМХівця*, Українська молодь – Христові, Львів: Інформаційно-координаційний відділ УМХ 2003, 10.

<sup>62</sup> Ідейно-програмові засади дійсних членів УМХ, *Правильник УМХівця*, Українська молодь – Христові, Львів: Інформаційно-координаційний відділ УМХ 2003, 12.

<sup>63</sup> Організаційно-виховна структура УМХ, *Правильник УМХівця*, Українська молодь – Христові, Львів: Інформаційно-координаційний відділ УМХ 2003, 15-21.

<sup>64</sup> Методи та формування діяльності осередків УМХ, *Правильник УМХівця*, Українська молодь – Христові, Львів: Інформаційно-координаційний відділ УМХ 2003, 22-25.

діяльність Управи, яка є «головним керівним органом УМХ і виконує рішення Загальних Зборів»<sup>65</sup>. У «Дороговказі» чітко розписано структуру Управи, до якої належать Голова, Духівник, Заступник Голови, Секретар-референт, відповідальний за членство та Скарбник<sup>66</sup>. Цей документ вказує на те, що керівний орган спільноти має щорічно переобиратися на Загальних зборах УМХ, під час яких право голосу мають лише дійсні члени організації. Щоправда, до Управи можуть знову потрапити ті особи, які були в ній попереднього року, якщо наберуть відповідну кількість голосів<sup>67</sup>.

У «Дороговказі» визначені основні обов'язки Управи. Зокрема вказано, що вона має займатися приготуванням, організацією, а також аналізом проведених заходів<sup>68</sup>. Окрім зазначених, організація мала ще й інші завдання:

- 1) інформування дійсних членів, кандидатів у членство та симпатиків про заходи організації;
- 2) співпраця з громадськими, державними органами, церковним кліром та іншими об'єднаннями;
- 3) опрацювання заявки у членство організації;
- 4) планування першочергових завдань;
- 5) співпраця зі структурними підрозділами УМХ;
- 6) підтримка молитовного духу у спільноті та інше<sup>69</sup>.

Здійснюючи своє служіння у світлі документів Другого Ватиканського Собору, члени Управи намагалися власним прикладом, доброю порадою надихати молодь до провадження апостоляту<sup>70</sup>.

Підсумовуючи, варто зазначити, що сучасний період УМХ характеризувався частими змінами керівництва організації. Нові голови значну увагу приділили вдосконаленню *Статуту* організації. Цей документ

<sup>65</sup> Загальні засади, *Дороговказ*, Львів: 2004, 1.

<sup>66</sup> Положення про Управу та членів Управи, *Дороговказ*, Львів: 2004, 3.

<sup>67</sup> Там само, 3.

<sup>68</sup> Там само, 3.

<sup>69</sup> Там само, 3.

<sup>70</sup> II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Декрет про апостолят мирян *Apostolicam actuositatem* [«Апостольська діяльність»] (18 листопада 1965), 12.



християнська громадська організація намагалася узгодити із законодавчою базою України, зокрема в питаннях, що стосувалися віку дійсних членів організації. Окрім нового *Статуту*, було створено внутрішньо організаційні документи: «*Правильник Умхівця*» та «*Дороговказ*». Вони регламентували діяльність духівників, катехитів, семінаристів, аніматорів, а також визначили чіткі напрямки діяльності Управи.

### 3. Духовний провід організації

Кожна християнська організація завжди потребувала духовного провідника, який був би тим люблячим батьком, що скеровує діяльність спільноти у правильне русло. Не винятком стала і ЛМГО «УМХ». Хоч вона вважалася громадською організацією, але дуже часто діяла під патронатом УГКЦ. Для кращої співпраці зі спільнотою очільники Церкви призначали священників, які мали дбати про духовне зростання організації.

Духівниками товариства зазвичай ставали ті отці, які були знайомі з ЛМГО «УМХ». Хтось знав про неї ще зі шкільних років, бо брав участь у з'їздах організації<sup>71</sup>, інші дізнавалися завдяки оголошенням про заходи, що організовувала спільнота<sup>72</sup>, а ще інші потрапляли до УМХ через хор «*Soli Deo*», учасників якого запрошували до співпраці<sup>73</sup>. Зазвичай між священниками та організацією після таких знайомств налагоджувалася співпраця, а потім владика давав благословення на духовний провід організації<sup>74</sup>.

Упродовж усієї історії УМХ нею опікувалося вісім священників. З таблиці 2 «Духівники організації ЛГМО “Українська молодь – Христові”» видно, що першим духівником був отець Йосиф Мілян (теперішній єпископ-помічник Київської архієпархії УГКЦ). Кожен з отців-духівників перебував на цій посаді

<sup>71</sup> Ієромонах Р. СТРОНЦІЦЬКИЙ, Роль духівника у формуванні молодіжно-християнської спільноти на конференції. (Див. Додаток 5).

<sup>72</sup> о. Олег Кіндій, «Інтерв'ю від 26.10.2018» / інтерв'юєр М. Цибрівський // приватний архів автора. (Див. Додаток 15).

<sup>73</sup> о. Юрій ХАМУЛЯК, «Інтерв'ю від 22.10.2018» / інтерв'юєр М. Цибрівський // приватний архів автора. (Див. Додаток 16).

<sup>74</sup> о. Юрій ХАМУЛЯК, «Інтерв'ю від 22.10.2018». (Див. Додаток 16).

різні періоди: хтось один рік, наприклад, оо. Ігор Кунець та єрм. Рафаїл Стронціцький, а були й такі, що п'ять, а то й шість років (оо. Йосиф Мілян та Олег Кіндій)<sup>75</sup>. Всі вони провадили духовні науки й шукали доповідачів на *Духовні бесіди*, допомагали проводити реколекції тощо<sup>76</sup>.

Важливо розуміти, що в організації були такі періоди, де спільнота не мала офіційно духівника декілька років. Зокрема такий період тривав з 2006 до 2009 року<sup>77</sup>. Члени товариства це гостро відчували, оскільки нероз'язані виникали питання, на які зазвичай міг дати відповідь священник, який знав про стан справ у спільноті.

Серед духівників організації були як одружені, так і неодружені священники. Особливо непросто це служіння було провадити одруженим отцям. Вони дуже часто не встигали приділяти достатньої уваги своїй сім'ї. Бувало й таке, що отці брали сім'ю на заходи, які організовувала християнська молодь. Це могли бути спільні сарепти, літні табори та інше. Ще однією проблемою, перед якою постало духовенство, була заангажованість у іншій праці УГКЦ. Священники могли обіймати одночасно декілька керівних посад. Зокрема, крім УМХ, деякі з них виконували ще обов'язки на парафіях, у навчальних закладах тощо<sup>78</sup>. І все це дуже часто не давало змоги опікуватися молоддю УМХ достатню кількість часу. Перебуваючи на посаді духівника, священники уділяли Святі Тайни членам організації, відправляли акафісти або щомісячні літургії для спільноти. Одна з таких традицій збереглася й до сьогодні, зокрема кожної першої середи місяця у каплиці святого Іллі, що при церкві Архистратига Михаїла, християнська молодь має Літургію, яку служить духівник організації<sup>79</sup>. Свою молитву члени організації провадять не тільки за своїх близьких, але й за свою державу, за народ, за молодь, а також за єдність Християнських Церков України та ін<sup>80</sup>. На

<sup>75</sup> «Керівний склад ЛМГО “Українська молодь – Христові” за 1990-2017 рр.» // сайт: «Українська молодь – Христові», <<http://umh.org.ua/ua/events/306>> (дата звернення: 24 жовтня 2018). (Див. Таблиця 2).

<sup>76</sup> о. Юрій ХАМУЛЯК, «Інтерв'ю від 22.10.2018». (Див. Додаток 16).

<sup>77</sup> «Керівний склад ЛМГО “Українська молодь – Христові” за 1990-2017 рр.» (Див. Таблиця 2).

<sup>78</sup> о. Олег Кіндій, «Інтерв'ю від 26.10.2018». (Див. Додаток 15).

<sup>79</sup> о. Олег Кіндій, «Інтерв'ю від 26.10.2018». (Див. Додаток 15).

<sup>80</sup> «Українська молодь – Христові» // *Вірую* №13 (68) (липень 1996) 1.

жаль, останнім часом на Літургію приходять не надто багато людей - приблизно 15-20 осіб<sup>81</sup>.

Однією з найважливіших функцій духівника було проводити співбесіди з кандидатами перед вступом у членство<sup>82</sup>. Отці в УМХ виконували функцію дорадчого органу, тобто вони не брали участі в голосуваннях Управи, але радше давали поради, як краще вчинити в тій чи іншій ситуації<sup>83</sup>. Священики виконували роль духовних опікунів молоді і здебільшого благословляли її на добрі справи<sup>84</sup>.

За словами екс-духівника ієромонаха Рафаїла Стронціцького, були випадки, коли управісти радилися з духівником щодо заходів, які можна організувати під час Великого посту<sup>85</sup>. У такий спосіб молодь дотримувалася повчань, які залишив їм у спадок великий митрополит Андрей Шептицький: «Держіться своїх Духовних Отців! – Слухайте і любіть їх!»<sup>86</sup>, - писав він в одному зі своїх пастирських послань.

Духівники організації мушили дбати про моральну зрілість молоді, яка має проявлятися у виборі Бога як найвищої цінності<sup>87</sup>. Священики мають допомагати молодим людям втілювати ідею митрополита Андрея Шептицького в життя. Ця ідея полягає в тому, що українська молодь має належати Христові.

Важливо розуміти, що між духівником та організацією виникали також і конфлікти. Дуже часто це були міжособистісні конфлікти, коли членові спільноти не подобалася діяльність того чи іншого духівника. А проте стосунки між спільнотою та духівниками здебільшого були досить добрими. Перебуваючи в християнській спільноті, священики відчували турботу з боку її членів. Наприклад, о. Олег Кіндій, який поїхав у Славське з УМХ, взяв із собою родину.

<sup>81</sup> о. Олег Кіндій, «Інтерв'ю від 26.10.2018». (Див. Додаток 15).

<sup>82</sup> Там само, (Див. Додаток 15).

<sup>83</sup> Положення про духівника, *Правильник УМХівця*, Українська молодь – Христові, Львів: Інформаційно-координаційний відділ УМХ 2003, 10.

<sup>84</sup> о. Олег Кіндій, «Інтерв'ю від 26.10.2018». (Див. Додаток 15).

<sup>85</sup> Ієромонах Р. СТРОНЦЬКИЙ, «Інтерв'ю про діяльність духівника у християнській організації УМХ від 15.09.2018» / інтерв'юер М. Цибрівський // приватний архів автора. (Див. Додаток 17).

<sup>86</sup> А. КРАВЧУК (ред.), «Пастирське послання митр. Андрея Шептицького до духовенства та вірних. Найбільша Заповідь (док. №3), 1901р., січень 4» // *Церква і суспільні питання*, т. II: Книга 1, Львів: Місіонер 1998. 67.

<sup>87</sup> І. БОЙКО, «Духовна формація та моральне виховання молоді», 179.

Отець вирішив піднятися на одну з гір зі своєю дочкою Дариною. Як виявилось, це було не так легко зробити. Дарині тоді було всього лише два роки, а підйом був досить важким і тривав майже три години. Члени УМХ, як хлопці, так і дівчата, несли дитину на руках аж до вершини<sup>88</sup>. Як сказав апостол Павло: «Носіть тягарі один одного» (Гал. 6,2). За словами о. Олега, тоді було відчуття особливої солідарності<sup>89</sup>.

Підсумовуючи, варто зазначити, що релігійна діяльність ЛМГО «УМХ» ведеться під проводом духівників. Священики УГКЦ дбають про духовне зростання молоді, але через зайнятість не завжди мають достатньо часу для виконання своїх обов'язків. А втім, отці намагаються бути духовними батьками для членів УМХ. І найголовніше - священики роблять усе можливе, щоби втілити в життя ідею митрополита Андрея Шептицького, згідно з якою українська молодь має належати Христові.

#### **4. Сповідання християнських цінностей у XXI столітті**

У XXI столітті товариство поглибило співпрацю з комісіями УГКЦ, громадськими організаціями та християнськими спільнотами. На сучасному етапі спільнота почала організовувати вечори пам'яті «Мойсея» українського народу, продовжувала дбати про культурний розвиток молоді та сприяла поширенню християнських цінностей.

Умхівці завжди пам'ятали про засновника руху УМХ митрополита Андрея Шептицького. Для вшанування його пам'яті молодь щороку 1 листопада, у день смерті митрополита, організовувала святкові вечори<sup>90</sup>.

Члени УМХ також дбають про розвиток української культури, яка є одним з елементів української ідентичності. Зокрема, вони щорічно беруть активну

---

<sup>88</sup> о. Олег Кіндій, «Інтерв'ю від 26.10.2018». (Див. Додаток 15).

<sup>89</sup> Там само. (Див. Додаток 15).

<sup>90</sup> Олена Гадзало «Інтерв'ю від 05.10.2018». (Див. Додаток 14).

участь у святкуваннях Різдва і Великодня: ставлять вертепи та проводять майстер-класи з писанкарства<sup>91</sup>.

Організовуючи різноманітні святкування, товариство здобувало досвід, який згодом знадобився в реалізації масштабних проектів. Одним із них став захід «Святкуймо Воскресіння разом» 2010 року. Тоді голова молодіжної комісії УГКЦ о. Тарас Милян запропонував членам організації співпрацювати разом. Святкування відбувалося в Музеї народної архітектури і побуту імені Климентія Шептицького («Шевченківський гай») після закінчення Великого посту. Умхівці брали активну участь у різних молодіжних іграх і забавах, писали писанки, організували ярмарок товарів ручної роботи, а також подбали про технічне обладнання для концертної програми<sup>92</sup>.

Намагаючись популяризувати християнську поезію, члени спільноти придумали і втілили в реальність ще один проект УМХ «Християнська площа». Головним ініціатором заходу була Галина Калинська. Суть проекту полягала в зачитуванні поезій молодих маловідомих авторів<sup>93</sup>. На жаль, цей захід не набув популярності серед молоді й невдовзі його припинили.

Представники УМХ розуміли, що для розбудови сильної держави потрібно дбати не лише про розвиток українських традицій, але будувати міцні християнські сім'ї. Митрополит Андрей, просивши доброї долі для українського народу, дуже часто молився: «Боже великий, Боже Отців наших! Дай народові нашому якнайбільше добрих, святих християнських родин»<sup>94</sup>. Щоб допомогти молодим парам створити міцні подружжя, члени УМХ організували проект «Школа відповідальності»<sup>95</sup>. Головним ініціатором цього проекту була Олена Гадзало. Учасники «Школи відповідальності» мали нагоду здобути потрібні знання для того, щоб створити міцні подружжя й добре та з любов'ю виховувати своїх дітей. Наступні голови ЛМГО «УМХ» Роман Ковалів та Христина Кутнів

<sup>91</sup> І. Сулик, «Різдво Христове» // *Вісник* №1 (грудень 2013 - лютий 2014) 5.

<sup>92</sup> Ігор Корчук, «Інтерв'ю від 25.09.2018» / інтерв'юер М. Цибрівський // приватний архів автора. (Див. Додаток 18).

<sup>93</sup> Ігор Корчук, «Інтерв'ю від 25.09.2018». (Див. Додаток 18).

<sup>94</sup> М. ТРАКАЛО, «Родина, родина: від батька – до сина...» // *Вірюю* № 4-5 (218-219) (липень-серпень 2016) 2.

<sup>95</sup> І. Сулик, «Школа відповідальності» // *Вісник* №3 (червень-серпень 2014) 4.

продовжували розвивати цей проект, надалі запрошуючи до співпраці відомих спікерів: ерм. Юстина Бойка, о. Дмитра Романка, о. Ореста Фредину та інших<sup>96</sup>. Це дало змогу привернути увагу великої кількості молоді, яка натомість отримала відповіді на багато незрозумілих і суперечливих для себе питань.

Християнська молодь активно допомагала дітям-сиротам. У цьому напрямі працює харитативний відділ УМХ. Члени спільноти регулярно відвідують інтернат «*Мрія*», що розташований у Львові на вул. Лисенка<sup>97</sup>. Щонеділі молодь приходять до дітей різного віку, бавиться з ними, провадить короткі цікаві катехизації. Інтернат «*Мрія*» є не єдиним закладом такого типу, яким опікується ЛМГО «УМХ». Зокрема, умхівці відвідують сиротинці в області, наприклад, інтернат неподалік Золочева<sup>98</sup>. Християнська молодь організовує для дітей-сиріт благочинні акції, як-от «*Подаруй дитині книжку*». Ця акція відбувається в Україні щороку, починаючи з 2005 року. Її метою є збір книги для дітей з інтернатів, багатодітних і малозабезпечених сімей<sup>99</sup>. Головним ініціатором акції є засновниця Форуму видавців у Львові Олександра Коваль<sup>100</sup>. Саме вона 2010 року запросила членів УМХ до волонтерської співпраці. Основна діяльність товариства полягала у тому, щоб збирати, сортувати, а згодом передавати книги дітям<sup>101</sup>. Усі книги зібрані впродовж місяця, роздали дітям під час Фестивалю дитячого читання<sup>102</sup>.

В останні роки членський відділ організації працював над залученням дітей і молоді. Тому започаткували новий напрям діяльності УМХ під назвою «*Умхвічки*», який орієнтований на дітей віком 7-13 років, а відповідальною за нього є дійсний член товариства Наталя Мік<sup>103</sup>.

<sup>96</sup> І. СУЛИК, «Школа відповідальності», 4.

<sup>97</sup> І. СУЛИК, «Миколай про тебе пам'ятає» // *Вісник* №5 (грудень 2014 – лютий 2015) 5.

<sup>98</sup> Андрій СИВАК, «Інтерв'ю від 20.11.2018» / інтерв'юєр М. Цибрівський // приватний архів автора. (Див. Додаток 19).

<sup>99</sup> «Благодійна акція “Подаруй дитині книжку”. Збираємо книжки для дітей-сиріт!» // сайт: *Основна видавнича група*, <[http://osnova.com.ua/news/35-Благодійна\\_акція\\_\"Подаруй\\_дитині\\_книжку\"](http://osnova.com.ua/news/35-Благодійна_акція_\)> (дата звернення: 21 жовтня 2018).

<sup>100</sup> Ігор КОРЧУК, «Інтерв'ю від 25.09.2018». (Див. Додаток 18).

<sup>101</sup> Там само. (Див. Додаток 18).

<sup>102</sup> «Благодійна акція “Подаруй дитині книжку”. Збираємо книжки для дітей-сиріт!».

<sup>103</sup> Христина КУТНІВ, «Інтерв'ю від 15.10.2018» / інтерв'юєр М. Цибрівський // приватний архів автора. (Див. Додаток 20).

Окрім розвитку членства, молодь організації намагається переосмислити свою діяльність. З цією метою організовано конференцію «“Українська молодь – Христові” як заповіт Митрополита Андрея Шептицького» восени 2017 року, на якій презентовано історію УМХ від самих витоків – 30-х років ХХ століття й аж до сьогодні. Чени товариства на сучасному етапі намагаються зрозуміти, якою бачив УМХ митрополит Андрей Шептицький<sup>104</sup>. Його уявлення й позицію продемонстрував наступний з’їзд організації, що відбувся влітку 2018 року в Києві під гаслом «Будь завжди вірним Христові!»<sup>105</sup>. Саме до цієї вірності завжди закликав українську молодь Митрополит Андрей Шептицький.

Підсумовуючи, варто зазначити, що з метою збереження українських традицій та пропагування християнських цінностей організація створила низку нових проектів. Деякі з них товариство намагається організовувати самостійно, як-от «Школа відповідальності», «Християнська площа», інші здійснювало спільно з іншими організаціями та молодіжними комісіями. Водночас члени ЛМГО «УМХ» досліджують свою історію і прагнуть у сучасних реаліях переосмислити заповіт, який їм у спадок залишив Митрополит Андрей Шептицький.

## 5. Табір «Злагода»

Окрім співпраці з християнськими та громадськими організаціями, члени товариства УМХ долучалися й до міжнародних проектів. Одним із таких проектів був міжнародний табір «*Friedensgrund*». 2008 року табір мав відбуватися в Україні вже вдруге, а члени УМХ брали участь як співорганізатори.

1990-го року в німецького єпископа Josefa Homeyera з дієцезії *Hildesheim* зародилася ідея створити табір під назвою «*Friedensgrund*»<sup>106</sup>. За своїм

---

<sup>104</sup> Христина КУТНІВ, «Інтерв’ю від 15.10.2018». (Див. Додаток 20).

<sup>105</sup> Х. КУТНІВ, «Ювілейний з’їзд молоді УМХ під гаслом “Будь завжди вірний Христові!”», Львів: [б. в.] 2018, 2.

<sup>106</sup> «*Friedensgrund 1990, Schritte der Versöhnung in Bergen-Belsen*» // сайт: *Fachbereich Jugendpastoral im Bistum Hildesheim*, <<https://www.jugend-bistum-hildesheim.de/Friedensgrund1990>> (дата звернення: 13 листопада 2018).

характером табір мав примирити народи, між якими після Другої світової війни панувала ворожнеча і неприязнь. Ще одна мета цього заходу – дати змогу молодим людям більше дізнатися про культуру, звичаї інших європейських країн<sup>107</sup>. Молодіжний табір «Злагода» відбувався щороку в іншій країні<sup>108</sup>. Вже за декілька років після його створення члени УМХ почали брати активну участь у таборі, а згодом отримали нагоду провести його в Україні. Вперше подібний захід було організовано 1995 року в с. Велика Воля, що неподалік Миколаєва. Від України в ньому взяло участь майже 50 осіб, серед яких були представники УГКЦ, УПЦ КП та УАПЦ<sup>109</sup>. З цього стає зрозуміло, що організація УМХ і далі намагалася брати активну участь в екуменічному русі. Товариство спрямовувало свою працю на досягнення єдності християн<sup>110</sup>. На таборі всі конфесії були одною великою родиною, яка виконувала поставлені перед нею завдання.

Наступний міжнародний табір «Злагода» відбувався в Україні 2008 року. Члени товариства УМХ спільно з німецькою «Мальтійською службою» працювали над проектом. Мальтійці здебільшого мали відповідати за технічні питання та організацію побуту під час проведення табору. Вони дбали про польову кухню, підготовляли намети для спільних зустрічей, молитов та інше<sup>111</sup>. Українська молодь зі свого боку шукала й вибирала місце для проведення табору. Також умхівці мали продумати культурно-розважальну програму для всіх учасників. Програма містила не тільки екскурсії Львовом і його околицями, але й ознайомлення з українськими звичаями, традиціями, танцями та піснями<sup>112</sup>.

Для проведення табору вибрали с. Підкамінь, і не випадково, адже там розташований напівзруйнований монастир Походження Дерева Христа

---

<sup>107</sup> «Friedensgrund» у перекладі українською дослівно означає «Злагода», «Friedens» – це є мир, «Grund» – це земля, тобто це є земля для миру. Олег ВАСИЛЕНКО, «Інтерв'ю від 10.11.2018» / інтерв'юєр М. Цибрівський // приватний архів автора. (Див. Додаток 21).

<sup>108</sup> «Friedensgrund» // сайт: *Fachbereich Jugendpastoral im Bistum Hildesheim*, <<https://www.jugend-bistum-hildesheim.de/WasistFriedensgrund>> (дата звернення: 13 листопада 2018). (Див. Таблиця 3).

<sup>109</sup> І. МЕЛЬНИК, «У Злагоді будуємо мости», 7.

<sup>110</sup> ІІ ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Декрет про екуменізм *Unitatis redintegratio* [«Відновлення єдності»] (21 листопада 1964), 4.

<sup>111</sup> Олег ВАСИЛЕНКО, «Інтерв'ю від 10.11.2018». (Див. Додаток 21).

<sup>112</sup> Там само. (Див. Додаток 21).



Господнього Студійського уставу Української Греко-Католицької Церкви<sup>113</sup>. До такого стану святиню довела радянська влада, яка використовувала монастир як складське приміщення<sup>114</sup>. Організатори табору планували долучитися до відновлення архітектурної пам'ятки України. Для цього вони мали майже 120 осіб, які прибули в Україну з десяти європейських країн (від кожної держави по 10 учасників). Серед них були німці, поляки, білоруси, румуни, угорці, серби, ховати, литовці та представники інших національностей<sup>115</sup>. Незважаючи на те, що захід відбувався в Україні, мова спілкування на таборі була англійська<sup>116</sup>. Це сприяло порозумінню й багатоаспектному спілкуванню усіх учасників між собою.

Окрім праці та культурної програми, одним із основних заходів табору була молитва. Організувати її було непросто, оскільки в таборі одночасно брали участь представники кількох конфесій, а саме: римо-католики, греко-католики, православні та декілька протестантів. Тому представники різних конфесій, згідно з програмою заходу, могли відправляти свої богослужіння, зокрема Меси та Літургії, які інші учасники могли відвідувати за бажанням<sup>117</sup>.

Підсумовуючи, варто зазначити, що організація УМХ вже неодноразово бере участь у міжнародному таборі «Злагода». Особливістю цього заходу є намір примирити різні народи й національності. Спільна праця та розважальна програма під час табору сприяли дружній атмосфері, щирому спілкуванню, зародженню нових ідей і спільних планів. Та найбільшою заслугою табору було те, що він сприяє розвитку екуменічного руху серед європейських країн.

---

<sup>113</sup> І. БОДНАР, «У Підкамені прохідиме 18-й міжнародний молодіжний табір праці та молитви “Злагода”» // сайт: *Вголос*, 29 липня 2008, <[http://vgolos.com.ua/news/u-pidkameni-prohodytyme-18-j-mizhnarodnyj-molodizhnyj-tabir-pratsi-ta-molytvy-zlagoda-friedensgrund\\_98469.html?print](http://vgolos.com.ua/news/u-pidkameni-prohodytyme-18-j-mizhnarodnyj-molodizhnyj-tabir-pratsi-ta-molytvy-zlagoda-friedensgrund_98469.html?print)> (дата звернення: 13 листопада 2018).

<sup>114</sup> Олег ВАСИЛЕНКО, «Інтерв'ю від 10.11.2018». (Див. Додаток 21).

<sup>115</sup> М. LOGES – М. SMIT, «Friedensgrund 2008 (Pidkamin, Ukraine)» // сайт: *Fachbereich Jugendpastoral im Bistum Hildesheim*, <<https://www.jugend-bistum-hildesheim.de/Friedensgrund2008>> (дата звернення: 13 листопада 2018).

<sup>116</sup> Олег ВАСИЛЕНКО, «Інтерв'ю від 10.11.2018». (Див. Додаток 21).

<sup>117</sup> Там само. (Див. Додаток 21).

## 6. Праця в інформаційному просторі

Оскільки в часи Шептицького пастирські послання були найліпшим способом подання інформації для вірних і молоді, а в перші роки незалежності України популярними стали телебачення та преса, то в епоху швидкого розвитку інформаційних технологій неможливо уявити спілкування та інформаційне забезпечення без інтернету, а особливо без соцмереж. За таких обставин організація намагалася пристосуватися до нових реалій життя, щоб надалі мати змогу здійснювати християнський апостолят серед молоді. Для досягнення цієї мети значну увагу зосереджено на висвітленні інформації в мережах інтернет.

Ми вже згадували, що 2003 року через брак фінансування припинив діяльність часопис *«Вірую»*. Упродовж наступних 13-ти років у членів організації жевріла ідея відновити діяльність видання. 2016 року голова організації УМХ Христина Кутнів спробувала втілити цю ідею в життя. На жаль, задум виявився невдалим. Через велику конкуренцію серед преси і брак постійного фінансування світ побачили лише 4 нові номери газети *«Вірую»*. Не здобувши широкої читацької аудиторії, газета менш ніж за рік вдруге припинила свою діяльність<sup>118</sup>.

Варто відзначити, що часопис *«Вірую»* не був єдиним засобом інформування молоді, адже з 2004 року товариство видавало вісник УМХ *«Життя спільноти»*<sup>119</sup>. Щоправда, він значно поступався часопису *«Вірую»* і мав багато недоліків: по-перше, його видавали невеликими тиражами через брак коштів; по-друге, основною метою вісника було інформувати лише членів спільноти про справи, що відбуваються в середині організації, а отже, різко звужувалося коло читачів; по-третє, інформація, яку подавали в віснику, мала дуже часто примітивний виклад, тому не була цікавою дійсним членам як читачам<sup>120</sup>. Отож, виникла потреба створити нове цікаве джерело, яке б могло охопити широку аудиторію. Члени УМХ усвідомлювали, що вони, як миряни

<sup>118</sup> Христина КУТНІВ, «Інтерв'ю від 15.10.2018». (Див. Додаток 20).

<sup>119</sup> О. БЕНЬ, «Соціологічний аналіз структури та діяльності молодіжної громадської організації “Українська молодь – Христові”», с. 171.

<sup>120</sup> Там само, 171.

покликані в апостольському дусі поширювати інформацію «високої духовної та мистецької вартості»<sup>121</sup>. Отже, вирішили створити перший веб-сайт організації, і ця ноша лягла на плечі інформаційного відділу ЛМГО «УМХ», обов'язком якого було «своєчасно та об'єктивно висвітлювати діяльності спільноти»<sup>122</sup>. Розробити веб-сайт доручили двом членам товариства - Олегу Дацію та Андрію Сиваку. Саме Андрій навчався в ІТ-сфері й радо відгукнувся на прохання голови організації Олени Курило (Гадзало). Олег Дацій надав усю важливу інформацію про УМХ для наповнення сайту, оскільки до того активно працював у редакції газети «*Вірюю*»<sup>123</sup> і мав багато напрацювань. Не минуло й десять років, як сайт через невідповідну технічну підтримку виробника застарів і не функціонував, як годиться. Кілька років тому запрацював новий сайт, який спільнота активно наповнює: публікує не тільки анонси, статті та найважливіші і найцікавіші новини з життя Церкви, але й має власну електронну бібліотеку<sup>124</sup>.

З розвитком соцмереж створено сторінки ЛМГО «УМХ» у «*Facebook*» та «*Instagram*», «*Twitter*»<sup>125</sup>, де члени спільноти поширюють здебільшого інформацію про заходи, а також пост-релізи з найцікавіших подій. Через соцмережі міська організація комунікує з іншими філіями УМХ<sup>126</sup>. Тобто через інтернет здійснюються координації дій між осередками.

Інформація про заходи спільноти поширюється й на інших інтернет-ресурсах. Зокрема варто згадати такі релігійні сайти, як «*Духовна велич Львова*» та «*ДивенСвіт*»<sup>127</sup>, на яких інформаційний відділ публікує анонси про заходи, що готує УМХ<sup>128</sup>. Крім цього, організація часто видає брошури та інформаційні листівки.

---

<sup>121</sup> II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Декрет про засоби суспільної комунікації *Inter Mirifica* [«З-поміж дивовиж»] (4 грудня 1963), 13-14.

<sup>122</sup> Інформаційний відділ, *Дороговказ*, Львів: 2004, 7.

<sup>123</sup> Андрій СИВАК, «Інтерв'ю від 20.11.2018». (Див. Додаток 19).

<sup>124</sup> «УМХівська бібліотека» // сайт: *Українська молодь – Христові*, <[https://umh.librarika.com/search?publisher\\_id=562765](https://umh.librarika.com/search?publisher_id=562765)> (дата звернення 27 листопада 2018).

<sup>125</sup> Андрій СИВАК, «Інтерв'ю від 20.11.2018». (Див. Додаток 19).

<sup>126</sup> Там само. (Див. Додаток 19).

<sup>127</sup> Христина КУТНІВ, «Інтерв'ю від 15.10.2018». (Див. Додаток 20).

<sup>128</sup> Там само. (Див. Додаток 20).

Отже, члени організації завжди усвідомлювали важливість постійної роботи в інформаційному просторі, а також актуальність самої інформації. Через фінансові проблеми організація припинила видавати газету «Вірую». Не отримало й значної підтримки нове видання організації «Життя спільноти». Члени Управи, намагаючись іти в ногу з часом вирішили перейти від друкованих видів подання інформації до електронних. Саме тому створили кілька веб-сайтів організації, які не лише стали засобом інформації про заходи й події товариства, але й способом євангелізації української молоді. Окрім сайтів, організація створила власні сторінки в соцмережах, через які здійснює апостолят молоді.

Підсумовуючи, варто зазначити, що на зламі другого тисячоліття в діяльності організації УМХ знаменними є декілька подій. По-перше – це з'їзд 1999 року у столиці України, під час якого сформовано Міжконфесійну раду християнської молоді. З'їзд відкрив для УМХ шляхи активнішої діяльності за межами Галичини. По-друге – це участь молоді у Школі лідерства Львівської Богословської Академії. Наслідком такої діяльності стало започаткування власного проекту «Школа провідника», де організація мала змогу забезпечувати вишкіл власних лідерів. По-третє – це зустріч умхівців з Папою Іваном - Павлом II у Львові. Римський понтифік надихнув українську молодь на нову релігійно-просвітницьку працю на славу Божу та благо народу.

Упродовж наступних років спільноту очікує багато змін та нововведень, які характеризуються обранням на посаду голови УМХ молодих людей і підготовленням додаткової документації, що повніше регулює життя УМХ. Нове керівництво Управи, яку очолив Андій Янів, реєструє Статут організації, до якого заздалегідь вносять поправки згідно із законодавством України. Далі умхівці готують два нові документи – «Правильник Умхівця» та «Дороговказ», що регламентували діяльність спільноти і є свого роду доповненням до Статуту. Усі ці зміни спільнота намагається робити у світлі документів Другого Ватиканського Собору. Завдяки духовному проводу отців УГКЦ члени товариства дбають про збереження давніх українських традицій і пропагування християнських цінностей.

Свою діяльність УМХ дуже часто провадить, співпрацюючи з іншими молодіжними українськими організаціями. Окрім цього, вона бере участь в міжнародних проектах, одним із яких є табір «Злагода». В Україні такий табір організували двічі у 1995 та 2008 роках відповідно. Метою заходу є примирення народів, між якими існують непорозуміння й давні ворожнечі, а також бажання почерпнути більше інформації про культуру та звичаї європейських країн, представники яких беруть участь у таборі.

Усвідомлюючи важливість інформування у суспільстві, члени організації провадять активну діяльність у соціальних мережах. Окрім цього, християнська організація має свій веб-сайт, де розміщує анонси про різні події, євангелізує українську молодь, ділиться важливою інформацією з життя Церкви як в Україні, так і за кордоном.

Своєю релігійно-просвітницькою працею товариство УМХ втілює в життя ідею митрополита Андрея Шептицького, згідно з якою українська молодь має бути вірна Христові.

## ВИСНОВКИ

На початку ХХ ст. у Європі завдяки старанням Папи Пія ХІ офіційно почав розвиватися мирянський рух «*Католицька Акція*», основна ідея якого полягала в тому, щоб залучити мирян до нової евангелізації. Мирянський рух набув популярності в Європі й за короткий час поширився серед багатьох країн. Митрополит Андрей Шептицький також захопився ідеями КА й вирішив разом зі соратниками впровадити мирянський рух у Галицькій митрополії та залучити до нього українську молодь.

Саме тоді серед українського населення міжвоєнної Східної Галичини активізувалося національно-політичне життя. Зокрема були створені нові партії та націоналістичні організації, кожна з яких по-своєму бачила боротьбу українців за національні інтереси. Проте обстоювати українські інтереси, зберігаючи при цьому християнські цінності, не завжди вдавалося.

На фоні такої ситуації церковні діячі разом з представниками галицької інтелігенції створили аполітичні товариства, що мали будувати українське суспільство на основі християнських цінностей. Цими організаціями стали Український Католицький Союз і Генеральний Інститут Католицької Акції. Нові товариства формували свою програму на християнських засадах і значну увагу зосередили на вихованні української молоді. Вони сприяли поширенню *католицького світогляду* та залучали мирян до активного захисту віри та моралі у протидії різним політичним та ідеологічним силам. Члени цих структур намагалися дбати про виховання нового типу громадянина серед української молоді. Свій вплив на молодь вони здійснювали за допомогою друкованих періодичних видань, як-от «*Мета*», «*Христос – наша сила*», «*Поступ*», «*Католицька Акція*», а також організовуючи концерти, лекції, конференції, театральні вистави, з'їзди та інше.

Одним із масштабних заходів новостворених католицьких організацій став перший з'їзд «*Українська молодь – Христові*», який відбувся у 30-х роках ХХ століття. Організатори приурочили його до святкування 1900-ліття від дня

смерті й Воскресіння Ісуса Христа. Саме цей захід став поштовхом до подібних святкувань на місцях. Тому відбулися місцеві з'їзди на парафіях та у школах, що і стало причиною заснування молодіжних католицьких організацій при парафіях. Серед них найвідомішими були КАУМ, КАУЖМ, згодом КАУМ «Орли», у яких провадилося освітньо-релігійне виховання української молоді до 1939 року.

Після декількох окупацій у період Другої світової війни спочатку німецькими, а потім радянськими військами КА припинила діяльність у Східній Галичині. Щоправда, просвітницька праця як така продовжувалася, але вже поза межами батьківщини, в еміграції. Там відбувалися молодіжні з'їзди й конференції впродовж 50-ти років.

Розпад Радянського Союзу та вихід ГКЦ з підпілля на Західній Україні спричинили поживлення серед молодих активістів, у серцях яких жевріла ідея відновлення католицького християнського молодіжного руху. Отож 1990 року відбувся масштабний з'їзд УМХ на стадіоні «Україна» у Львові, що зібрав близько 40 тисяч людей. Цей захід продемонстрував українському суспільству, що рух УМХ живий і відкрив велику перспективу для відновлення духовності на теренах Галичини.

Одразу після з'їзду завдяки спільним зусиллям діаспори та місцевого населення створено молодіжну християнську організацію «Українська молодь – Христові». Товариство стало опорою для УГКЦ, оскільки в перші роки своєї діяльності збирало свідчення учасників підпілля, провадило катехизації у школах, організовувало духовні бесіди й реколекції для всіх охочих, а також постачало релігійну літературу для вірних УГКЦ. Щоправда, на початках праця організації виглядала дещо хаотичною через брак досвіду й напрацювань молодих активістів.

У 90-х роках члени спільноти вирішили організувати з'їзди що три роки; з'їзди відбуваються й до сьогодні, проте принцип їхньої систематичності з певних причин порушено. За допомогою таких заходів товариство ставить за мету об'єднати українську молодь навколо Христа, а через Нього з'єднати всю

Україну й у такий спосіб долучитися до розбудови молодії християнської держави.

Кожен наступний з'їзд УМХ ставав поштовхом до вдосконалення діяльності організації. Зокрема, святкування 1993 року спонукало членів молодого товариства до створення нових осередків УМХ, відкриття власної молодіжної бібліотеки у Львові та заснування газети «*Вірую*», за допомогою яких спільнота поширювала християнські цінності.

З'їзд 1996 року став поштовхом до ламання стереотипів у посткомуністичному суспільстві. Члени УМХ почали частіше долучатися до парафіяльного життя УГКЦ, і одним зі способів їхньої співучасті було створення церковних хорів. Зокрема засновано молодіжні хори «*Soli Deo*» та «*Аксіос*», які діяли при храмах Пресвятої Євхаристії та Архистратига Михаїла відповідно. У такий спосіб вони давали нагоду вірним насолоджуватися справжніми витворами мистецтва церковної музики.

Організація також зарекомендувала себе на міжнародній арені. Вона співпрацювала з відомими міжнародними об'єднаннями та церковними структурами, як *Union catholique internationale de la presse*, католицькою фундацією «*Renovabis*» і німецькою дієцезією *Hildesheim*.

Наступні з'їзди УМХ відкривають нові перспективи для організації. Наприклад, з'їзд 1999 року сприяв створенню Міжконфесійної ради християнської молоді, яка стояла на захисті християнських цінностей.

З 2000 року починається сучасний етап в історії УМХ, для якого характерна активна участь у школах лідерства, що згодом дає змогу реалізувати власний проект спільноти «*Школа провідника*», який допомагає формувати справжніх воїнів Христа.

На цьому етапі українська молодь провадить просвітницьку діяльність під час візиту Папи Івана Павла II до України. Зокрема, вона безкоштовно розповсюджує один із номерів газети «*Вірую*», де було подано інформацію про життя 28 новомучеників УГКЦ, яких Папа проголосив блаженними. Окрім газети, члени УМХ безкоштовно роздають присутнім майже 20 тисяч відеокасет



з фільмом «*Ісус*» і беруть активну участь у концертній програмі з нагоди приїзду Папи Римського.

Упродовж наступних років умхівці реєструють новий *Статут*, який узгоджують із законодавчою базою України. Окрім *Статуту*, Управа організації напрацьовує внутрішньоорганізаційні документи: «*Правильник Умхівця*» та «*Дороговказ*», які регламентують життя дійсних членів і визначають чіткі напрями діяльності Управи, яка намагається діяти у світлі документів Другого Ватиканського Собору.

Релігійна діяльність ЛМГО «УМХ» ведеться під проводом священників УГКЦ. Отці є духовними батьками для членів організації. Вони уділяють молоді Святі Тайни, служать щомісячні літургії й беруть участь у різних заходах організації, метою яких є збереження українських традицій і поширення християнських цінностей.

Товариство організовує нові проекти, як-от «*Школа відповідальності*», «*Християнська площа*», за допомогою яких виховує сімейні та християнські цінності в української молоді. Крім цього, молодь бере участь у міжнародних проектах, одним із яких є табір «*Злагода*», що сприяє розвитку екуменічного руху серед європейських країн.

Останніми роками в діяльності УМХ помітні і злети, і падіння: одні проекти закриваються, наприклад, газета «*Вірую*», інші – починають функціонувати, наприклад, часопис «*Життя спільноти*».

Усвідомлюючи важливість постійної праці в інформаційному просторі, члени товариства створюють власні веб-сайти, на яких розміщують анонси усіх заходів організації, пишуть різні статті й в такий спосіб евангелізують українську молодь. Окрім цього, організація активно веде сторінки у соцмережах: «*Facebook*», «*Instagram*», «*Twitter*», де інформує про свої заходи і події. Спільнота також публікує анонси на таких релігійних сайтах: «*Духовна велич Львова*» і «*ДивенСвіт*».

В останні роки члени ЛМГО «УМХ» активно досліджують історію своєї спільноти й намагаються втілити в життя ідею митрополита Андрея Шептицького, згідно з якою українська молодь має бути вірною Христові.

Підсумовуючи, варто зазначити, що, здійснюючи дослідження релігійно-просвітницької діяльності, УМХ вдалося досягти поставленої мети. А втім, ця робота відкриває багато інших сфер діяльності організації: харитативну та екуменічну, які в нашій роботі розглядаються поверхово й потребують ще ґрунтовного дослідження. Ця праця показує, що товариство УМХ є справжнім скарбом католицького мирянського руху для поширення християнських цінностей серед української молоді в Галицькій митрополії. Організація служить для добра Церкви та українського народу.

## СПИСОК ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

### Архівні матеріали:

1. «Дорога Українська молоде!», *Лист-звернення*, приватний архів ЛМГО УМХ.
2. «Проект “Вірую”», приватний архів ЛМГО «УМХ».
3. Гудзяк Борис, «Українська молодь – Христові» – заповіт митрополита Андрія Шептицького для сучасної молоді. Конференція, Львів 20-21 жовтня 2017 / упоряд. Х. Кутнів, Львів: приватний архів ЛМГО «УМХ».
4. Львівська міська громадська організація «Українська молодь – Христові» (ЛМГО «УМХ»), Ф. 7: «Діяльність УМХ у 1997 р.», оп. 1, спр. 1: «Хор Soli Deo».
5. Львівська міська громадська організація «Українська молодь – Христові» (ЛМГО «УМХ»), Ф. 6: «Діяльність УМХ у 1997 р.», оп. 1, спр. 1: «Напрямки діяльності прес- служби УМХ-96».
6. Любачівський єп. Мирослав-Іван, «Дорога Українська молоде!» // *Лист-звернення*, приватний архів ЛМГО «УМХ».
7. СТРОНЦЬКИЙ ієрм. Рафаїл, Роль духівника у формуванні молодіжно-християнської спільноти. *Ювілейний 3'їзд УМХ*. Конференція, Львів 25-26 вересня 2010, приватний архів ЛМГО «УМХ».
8. Центральний державний історичний Архів Львова (ЦДІАЛ), ф. 358: «Шептицький Андрій, Олександр, граф, митрополит греко-католицької церкви 1865-1944 рр.», оп. 3, спр. 288: «Матеріали Українського Католицького Союзу у Львові (статут, меморіал, листи та інше)», арк. 92.

**Опубліковані документи:**

1. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Декрет про апостолят мирян *Apostolicam actuositatem* [«Апостольська діяльність»], (18 листопада 1965) // *Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації, коментарі*, Львів: Свічадо 2014, с. 227-252.
2. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Декрет про єкуменізм *Unitatis redintegratio* [«Відновлення єдності»], (21 листопада 1964) // *Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації, коментарі*, Львів: Свічадо 2014, с. 128-144.
3. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Декрет про засоби суспільної комунікації *Inter Mirifica* [«З-поміж дивовиж»], (4 грудня 1963) // *Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації, коментарі*, Львів: Свічадо 2014, с. 46-54.
4. II ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР, Догматична конституція про Церкву *Lumen Gentium* [«Світло народів»], (21 листопада 1964) // *Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації, коментарі*, Львів: Свічадо 2014, с. 55-116.
5. Загальні засади, *Дороговказ*, Львів: 2004.
6. Загальні засади, *Статут організації «Українська молодь – Христові»* // Львів: 1991.
7. Загальні засади, *Статут організації ЛМГО «Українська молодь – Христові»* // Львів: 2000.
8. Ідейно-програмові засади дійсних членів УМХ, *Правильник УМХівця*, Українська молодь – Христові, Львів: Інформаційно-координаційний відділ УМХ 2003.
9. Інформаційний відділ, *Дороговказ*, Львів: 2004.
10. КРАВЧУК Андрій (ред.), «Пастирське послання митр. Андрея Шептицького до духовенства та вірних. Найбільша Заповідь (док. №3), 1901р., січень 4» // *Церква і суспільні питання*, т. II: Книга 1, Львів: Місіонер 1998.

11. КРАВЧУК Андрій (ред.), «Послання митр. Шептицького “До Української Молоді” (док. №25), 1939 р.» // *Церква і суспільні питання*, т. II: Книга 1, Львів: Місіонер, 1998.
12. КРАВЧУК Андрій (ред.), «Слово митр. Андрея Шептицького до молоді, виголошене в часі свята “Українська молодь Христові” (док. №48), 1933 р., травень 6-7» // *Церква і суспільні питання*, т. II: Книга 1, Львів: Місіонер 1998.
13. КРАВЧУК Андрій (ред.), «Спільне пастирське послання митр. Андрея Шептицького та ін. єпископів з приводу т. зв. “пацифікації» українського народу польськими цивільними властями. (док. №46) 1930 р.» // *Церква і суспільні питання*, т. II: Книга 1, Львів: Місіонер 1998
14. КРАВЧУК Леонід, *Загальні положення. Закон України «Про об'єднання громадян»*, Київ: 16 червня 1992.
15. КУЧМА Леонід, *Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації»*, Київ: 1 грудня 1998.
16. *Методи та формування діяльності осередків УМХ, Правильник УМХівця, Українська молодь – Христові*, Львів: Інформаційно-координаційний відділ УМХ 2003.
17. *Методичний посібник, Школа провідника*, Львів: УМХ 2006.
18. *Організаційно-виховна структура УМХ, Правильник УМХівця, Українська молодь – Христові*, Львів: Інформаційно-координаційний відділ УМХ 2003.
19. Пій XI, Ецикліка, *Ubi Arcano Dei Consilio* [«Де таємний Божий план»], [Doc], Рим, (23 грудня 1922), с. 9-11.
20. *Положення про духівника, Правильник УМХівця, Українська молодь – Христові*, Львів: Інформаційно-координаційний відділ УМХ 2003.
21. *Положення про Управу та членів Управи, Дороговказ*, Львів: 2004.
22. *Святе Письмо Старого і Нового Завіту (з єврейської, арамейської і давньогрецької мов.)*, перекл. о. Іван Хоменко, Свічадо: 2007.
23. *Статут організації «Українська молодь – Христові»*, затверджений рішенням Львівського міськвиконкому від 13.12.1990, №571.

24. Членство, права та обов'язки членів організації, *Статут організації «Українська молодь – Христові»* // Львів: 2000.
25. Членство, права та обов'язки членів організації, *Статут організації «Українська молодь – Христові»* // Львів: 1991.
26. Членство, права та обов'язки членів організації, *Статут організації «Українська молодь – Христові»* // Львів: 2000.
27. ЮЩЕНКО Віктор, *Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо молодіжних та дитячих громадських організацій»*, Київ: 19 жовтня 2006.

### **Інтерв'ю:**

1. СТРОНЦЬКИЙ ієрм. Рафаїл, «Інтерв'ю про діяльність духівника у християнській організації УМХ від 15.09.2018» / інтерв'юер Мар'ян Цибрівський // приватний архів автора.
2. Гудзяк Теодор, «Інтерв'ю про тиждень християнської культури у Львові від 18.09.2018» / інтерв'юер Мар'ян Цибрівський // приватний архів автора.
3. Гудзяк Теодор, «Інтерв'ю від 18.09.2018» / інтерв'юер Мар'ян Цибрівський // приватний архів автора.
4. ДАЦІЙ Олег, «Інтерв'ю від 17.09.2018» / інтерв'юер Мар'ян Цибрівський // приватний архів автора.
5. КРИП'ЯКЕВИЧ Леся – МАТУШЕВСЬКИЙ Ігор, «Інтерв'ю від 21.09.2018» / інтерв'юер Мар'ян Цибрівський // приватний архів автора.
6. КОРЧУК Ігор, «Інтерв'ю від 25.09.2018» / інтерв'юер Мар'ян Цибрівський // приватний архів автора.
7. ГАДЗАЛО Олена «Інтерв'ю від 05.10.2018» / інтерв'юер Мар'ян Цибрівський // приватний архів автора.
8. ГАДЗАЛО Олена, «Інтерв'ю про історію одного хору від 5.10.2018» / інтерв'юер Мар'ян Цибрівський // приватний архів автора.

9. Кутнів Христина, «Інтерв'ю від 15.10.2018» / інтерв'юер Мар'ян Цибрівський // приватний архів автора. (Див. Додаток 14).
10. ХАМУЛЯК о. Юрій, «Інтерв'ю від 22.10.2018» / інтерв'юер Мар'ян Цибрівський // приватний архів автора.
11. КІНДІЙ о. Олег, «Інтерв'ю від 26.10.2018» / інтерв'юер Мар'ян Цибрівський // приватний архів автора.
12. ВАСИЛЕНКО Олег, «Інтерв'ю від 10.11.2018» / інтерв'юер Мар'ян Цибрівський // приватний архів автора.
13. СИВАК Андрій, «Інтерв'ю від 20.11.2018» / інтерв'юер М. Цибрівський // приватний архів автора.

#### **Періодичні видання:**

1. «Zycie polityczne. U.N.D.O. – U.K.S» // *Sprawy narodowciowe* 1 (styczen-kwiecien 1931) 101.
2. «Благословення з нагоди випуску першого номера часопису “Вірую”» // *Вірую* 1 (січень 1994) 1.
3. «Від конфесії до конфесії живе молодь весело?» // *Україна молода* 171(1245) (15 вересня 1999). 3.
4. «Вісті з УМХ» // *Вірую* 2 (57) (січень 1996) 2.
5. «Володіння над душами молоді нікому не відступимо! (З приводу резолюції Всестудентської Анкети в справі свята “Українська Молодь христові”!)» // *Наш клич* 4 (9 квітня 1933) 1.
6. «Дорога до єдності: з'їзд УМХ-96» // *Вірую* 14 (69) (липень 1996) 3.
7. «З історії Українського Католицького Союзу» // *Мета* 1 (15 березня 1931) 4.
8. «З молитвою на устах та з Христом у серці» // *Високий Замок* 99-100 (710-711) (6 липня 1996) 1.
9. «Заходи з'їзду “УМХ-96”» // *Вірую* 13 (68) (липень 1996) 2.
10. «Звернення до Президента та Голови Верховної Ради України» // *Вірую* 17 (жовтень 1999) 4-5.

11. «Зустріч Святішого Отця з молоддю» // *Вірую* 10 (177) (15 червня 2001) 2.
12. «Іван Павло II – третій Папа, що ступив на землю України» // *Вірую* 10 (177) (15 червня 2001) 2.
13. «Конституційний статут Католицької Акції гр.- кат. Галицької провінції» // *Католицька Акція* 1 (червень 1934) 16.
14. «Леонид Кучма: Не спекулюйте на молодежних проблемах» // *Независимость* 269-270 (15088-15089) (15 сентября 1999) 1.
15. «Могутній вияв релігійних почувань і національного підйому» // *Мета* 19 (14 травня 1933) 3.
16. «Молитва перед приїздом Святішого Отця в Україну» // *Вірую* 6 (173) (15 квітня 2001) 5.
17. «Наша молодь подорожує» // *Церковний Вісник* 11 (343) (5 червня 1983) 2.
18. «Наша молодь подорожує» // *Церковний Вісник* 11 (343) (5 червня 1983) 2.
19. «Новий духівник» // *Вірую* 12 (162) (вересень 2000) 1.
20. «Пам'ятка учасникові з'їзду УМХ-96» / *Вірую* 10 (65) (травень 1996) 3.
21. «Правильник Генерального Інституту Католицької Акції (арт. 5 Конституційного Статуту)» // *Католицька Акція* 1(2) (січень 1935) 20.
22. «Президент против втягивания молодежи в политическую борьбу накануне выборов» // *Факты* 170 (0501) (15 сентября 1999) 2.
23. «Програма заходів з'їзд “Українська молодь – Христові-96”» // *Мета* 12 (91) (14 червня 1996) 8.
24. «Програма перебування Святішого Отця в Україні» // *Експрес* 89 (930) (21-28 червня 2001) 6.
25. «Резолюції, прийняті Форумом Християнської молоді у Києві» // *Вірую* 17 (жовтень 1999) 4.
26. «Резолюція звітно-виборчих зборів Львівської організації “Українська солодь – Христові”» // *Вірую* 12 (38) (травень 1995) 5.
27. «Резолюція молодіжного форуму» // *Вірую* 14 (69) (липень 1996) 2.
28. «Свято Католицької Молоді» // *Мета* 2 (7 січень 1933) 4.



29. «Свято У.М.Х. Імпонуючий характер маніфестації» // *Діло* 116 (9 травня 1933) 1.
30. «Горжественне проголошення Святого року» // *Мета* 4 (22 січня 1933) 2.
31. «Українська молодь – Христові» // *Вірую* 13 (68) (липень 1996) 1.
32. «УМХ звітує та обирає» // *Вірую* 6 (156) (березень 2000) 1.
33. «Урядові вісті товариства “Орли ”» // *Готовсь* 5 (травень 1937) 19.
34. «Фестиваль “Українська молодь – Христові-96” триватиме ще два дні» // *Суботня Пошта* 23 (56) (12 липня 1996) 3.
35. «Хроніка» // *Католицька Акція* 2 (3) (квітень 1935) 23.
36. «Чому У.К.С. вважається політичною партією?» // *Наш ключ* 3 (2 квітня 1933) 2.
37. «Шкільне свято “У.М.Х.”» // *Нова Зоря* 37 (25 травня 1933) 2.
38. «Що таке УМХ?» // *Вірую* 13 (68) (липень 1996) 4.
39. АНДЖЕЛО, Кардинал Содану, «Послання Святішого Отця учасникам з’їзду “Українська молодь – Христові – 96”» // *Вірую* 14 (69) (липень 1996) 2.
40. АНТОШЕВСЬКИЙ Тарас, «Тут мудрість дім свій збудувала» // *Вірую* 12 (179) (12 липня 2001) 6.
41. БАЗАР Олег, «Церква-переможниця» // *Вірую* 11 (178) (25 червня 2001) 3.
42. БАТЕНКО Тарас, «Чого очікують українські Церкви від візиту Святішого Отця в Україну?» // *Високий Замок* 134-135 (1967-1968) (22-28 червня 2001) 3.
43. БОЙКО Ігор, «Владика Миколай Чарнецький: ісповідник, мученик, чудотворець» // *Вірую* 5 (82) (березень 1997) 3.
44. БОЙКО Ігор, «З’їзд УМХ: у дискусіях народжується істина» // *Вірую* 12 (67) (червень 1996) 2.
45. БОЙКО Ігор, «Святішого Отця зустрічатимуть з Музикою» // *Вірую* 9 (176) (27 травня 2001) 13.
46. БОРУЦЬКИЙ Степан, «І вповнить духовність душі молоді» // *Високий Замок* 104 (715) (16 липня 1996) 1.

47. БОРУЦЬКИЙ Степан, «Христос приходить до кожного» // *Високий Замок* 102 (713) (11 липня 1996) 1.
48. БУЧКО єп. Іван, «Католицька Акція і політика» // *Католицька Акція* 1 (2) (січень 1935) 4.
49. ВИСОЧАНСЬКА Галина, «Чому не Беатифіковано Митрополита Шептицького?» // *Вірую* 13 (180) (5 серпня 2001) 1.
50. ГОВЕРА Марія, «Шукаємо Христа» // *Громада* 28 (79) (7 березня 1991) 3.
51. ГОРНИКЕВИЧ о. Теофіл, «Свято Католицької молоді» // *Мета* 2 (7 січня 1933) 4.
52. ГУЗАР Любомир, «Пастирський лист католицьких єпископів до духовенства і вірних з нагоди закінчення Великого Ювілейного 2000 року Різдва Христового» // *Вірую* 1-2 (168-169) (січень 2001) 5.
53. ГУДЗИК Клара, «Вперше в історії зібрався Форум християнської молоді України» // *День* 169 (706) (15 вересня 1999) 2.
54. ГУДЗЯК Теодор, «Нові напрямки діяльності» // *Вірую* 12 (38) (жовтень 1995) 4-5.
55. ГУДЗЯК Теодор, «Увага! Увага! Увага! З'їзд "Українська молодь – Христові-96"» // *Інформаційний вісник (крайової пластової старшини)* 4-5 (7 червня 1996) 16.
56. ДАЦИКЕВИЧ Володимир, «Поклик Головної Ради Українського Католицького Союзу» // *Мета* 1 (15 березня 1931) 1
57. ДАЦИКЕВИЧ Володимир, «Чи Український Католицький Союз є політичною партією?» // *Діло* 12 (18 січня 1931) 1.
58. ДЗЕРОВИЧ Маркіян, «Сучасні завдання української інтелігенції» // *Мета* 17 (6 травня 1934) 7.
59. ДІДУЛА Петро, «Шукаю Христа. УМХ-90» // *Вірую* 13 (68) (липень 1996) 6.
60. ДОМАНСЬКА Галина, «Христос єднає серця» // *За Вільну Україну* 79 (1094) (4 липня 1996) 2.
61. ДУРБАК Роман, «Товариства «Орли» починає свою діяльність» // *Українське Юнацтво* 6 (червень 1937) 109.

62. ЄРЬОМІН Аскольд, «“І сонце! Після дощу – сонце!”», – сказав Папа й наче розігнав над Львовом хмари...» // *Високий Замок* 140-141 (1973-1974) (29 червня – 5 липня 2001) 3.
63. КАЛИНЕЦЬ Любомир, «“Українська молодь – Христові” запрошує на свій з’їзд» // *Мета* 12 (91) (14 червня 1996) 8.
64. КАРП’ЮК о. Тарас, «“Українська молодь – Христові” у Львові 1990 р.» // *Наша Мета* 38-39 (1888-1889) (17 листопада 1990) 1.
65. КЛИМОВСЬКА Наталя, «Шляхетне сподівання на Шляхетність» // *Вірую* 8 (175) (10 травня 2001) 2.
66. КОСТЕРОВА Наталія, «Молодіжний апостолят» // *Вірую* 4-5 (171-172) (березень 2001) 6.
67. КУДРИК Борис, «Привіти і телеграми з нагоди Свята “Українська молодь Христові”» // *Мета* 19 (14 травня 1933) 4.
68. КУЙБИДА Василь, «Дорога до України» // *Вірую* 11 (178) (25 червня 2001) 2.
69. КУПЧИК Лідія, «Шана подвигу» // *Поклик Сумління* 11 (119) (березень 1993) 4.
70. КУТНІВ Христина, «Володимир Громик: Часопис “Вірую” залишив у моїй пам’яті найсвітліші спомини» // *Вірую* 1 (1 січня 2016) 3.
71. МАЙОВИЙ Богдан, «Регентська школа шукає спонсорів» // *Вірую* 1 (56) (січень 1996) 2.
72. МАНЦІБОВИЧ Роман, «Ще в справах свята “У.М.Х.”» // *Мета* 26 (2 липня 1933) 3.
73. МАТУШЕВСЬКИЙ Ігор, «Пора» // *Вірую* 1 (січень 1994) 2.
74. МАТУШЕВСЬКИЙ Ігор, «УМХ була і є відкритою для всіх» // *Вірую* 8 (34) (квітень 1995) 6.
75. МЕЛЬНИК Ірина, «У Злагоді будуємо мости» // *Вірую* 15 (70) (серпень 1996) 7.
76. МЛЯН о. Йосиф, «План основних заходів З’їзду УМХ-93» // *Ратуша* 64 (386) (15 червня 1993) 3.

77. МОРИНЕЦЬ Тарас, «Наш здвиг має віднайти міжконфесійний характер» // *Вірую* 11 (66) (червень 1996) 4-5.
78. МОРИНЕЦЬ Тарас, «Про з'їзд з перших Уст!» // *Вірую* 17 (146) (жовтень 1999) 5.
79. МОРИНЕЦЬ Тарас, «Річниця УМХ» // *Вірую* 18 (185) (28 жовтня 2001) 2.
80. МОРИНЕЦЬ Тарас, «Традиція чи модернізм?» // *Вірую* 13 (68) (липень 1996) 2.
81. МОРИНЕЦЬ Тарас, «Християнський форум: реальність і майбутнє» // *Вірую* 17 (146) (жовтень 1999) 2.
82. ОРЛЯНСЬКА Наталія, «Чи стане з'їзд УМХ кроком до єдності нашої молоді?» // *Експрес* 27 (177) (13-21 липня 1996) 2.
83. ОСІНЬЧУК Михайло, «Свято Християнської України» // *Українське Юнацтво* 2 (2 червня 1933) 4.
84. ОСТАШЕВСЬКИЙ о. Йосиф, «Ще про місцеві свята “У.М.Х.”» // *Мета* 22 (4 червня 1933) 2.
85. ПАВЛЮХ Марія, «Львів – Столиця УМХ» // *Вірую* 12 (179) (липень 2001) 11.
86. ПАСІЧНИЙ о. Корнилій, «У Львові відбувся успішно здвиг Української молоді Христові» // *Світло* 10 (812) (жовтень 1990) 329.
87. ПАСТЕРНАК Надія – МАРТИН Леся, «Ніна Матвієнко: “є потреба висповідатись...поспівати”» // *Експрес* 29 (46) ( липня 1996) 1.
88. ПАСТЕРНАК Надія, «Наші зірки виступлять перед папою» // *Експрес* 72 (903) (19 червня 2001) 8.
89. ПЕРЕГІНЕЦЬ Володимир, «З'їзд “Українська молодь – Христові”: настав час змін» // *Вірую* 14 (143) (вересень 1999) 5.
90. ПЕРЕГІНЕЦЬ Володимир, «Цей день в історії» // *Вірую* 15-19 (144-145) (жовтень 1999) 12.
91. ПЕТРУК Олег, «Блаженні, бо ганьблені та гнані» // *Вірую* 7 (84) (квітень 1997) 14.
92. ПРИШЛЯК о. Василь, «План праці Українського Католицького Союзу в парохіях» // *Мета* 16 (29 квітня 1934) 5.

93. ПРИШЛЯК о. Василь, «План праці Українського Католицького Союзу на парохіях» // *Мета* 14 (15 квітня 1934) 6.
94. РЕДЬКО Юліан, «Наше вчора сьогодні і завтра» // *Католицька Акція* 2(3) (квітень 1935) 14-18.
95. САКВУК Володимир, «Промінь духовного світла» // *За Вільну Україну* 84 (701) (7 травня 1994) 4.
96. САКВУК Юрій, «Христос посеред нас» // *Вірую* 1 (січень 1994) 4.
97. СКЛЯР Ігор, «Молодь присягнула на вірність Христові» // *Місіонар* 5 (14) (липень-вересень 1993) 24-25.
98. СТЕФАНІВСЬКИЙ Юрій, «З'їзд "Українська молодь – Христові" відбувся у Львові» // *Свобода* 152 (11 серпня 1993) 2.
99. СТЕЦИШИН Олег, «Ніби було недавно, а вже ювілей» // *Молода Галичина* 120 (7146) (17 жовтня 1995) 2.
100. СУЛИК Ірина, «Миколай про тебе пам'ятає» // *Вісник* 5 (грудень .2014 – лютий 2015) 5.
101. СУЛИК Ірина, «Різдво Христове» // *Вісник* 1 (грудень 2013 - лютий 2014) 5.
102. СУЛИК Ірина, «Школа відповідальності» // *Вісник* 3 (червень-серпень 2014) 4.
103. СУХИЙ Олег, «Лідери з Яремчі, або Дещо про Першу Львівську Школу Лідерів» // *Вірую* 15-16 (144-145) (жовтень 1999) 2
104. ТРАКАЛО Марія, «Родина, родина: від батька – до сина...» // *Вірую* 4-5 (218-219) (липень-серпень 2016) 2.
105. ЧАВАГА Кость, «Християнське покликання Молоді» // *За Вільну Україну* 174 (24 вересня 1991) 2.
106. ЯСТРЕБОВ Федір, «Уніатське духовенство на службі у польського панства» // *Комуніст* 232 (9 жовтня 1939) 2.

**Література:**

1. БЕНЕН Oleh, *Akcja katolicka i ukraińskie organizacje katolickie w Małopolsce Wschodniej w okresie międzywojennym*, Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II 2009.
2. LESZCZYŃSKI ks. Mariusz, *Akcja Katolicka w Archidiecezji Lwowskiej obrządku łacińskiego*, Lublin-Pelplin 1996.
3. АНДРУХІВ Ігор – КАМ'ЯНСЬКИЙ Петро, *Історія релігійного життя в Галичині та на Прикарпатті: історико-правовий аналіз*. Івано-Франківськ: Нова Зоря 2006.
4. АНДРУХІВ Ігор, *Українські молодіжні товариства Галичини: 1861-1939 рр. (Короткий історичний нарис)*, Івано-Франківськ: обласна асоціація молодих істориків 1995.
5. БЕГЕН Олег, «Діяльність генерального інституту Католицької Акції в Галицькій Митрополії (1931-1939)» // *Історія релігій в Україні (Науковий щорічник)*, книга 1, Львів: Логос 2008, с. 187-195.
6. БЕГЕН Олег, «Католицька акція як мирянський рух в Українській Греко-Католицькій Церкві (1930-1939)» // *Збірник статей з церковної історії*, число V, серія «Ковчег», Львів: Видавництво Місіонер 2007, с. 248-255.
7. БЕГЕН Олег, «Українська Греко-Католицька Церква і молодіжний католицький рух у Галичині в міжвоєнний період» // *Україна і Ватикан. Українські-Ватиканські відносини в контексті суспільних і міжконфесійних проблем* / за заг. ред. Анатолій Колодний, випуск 1:, Івано-Франківськ, Київ: інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України 2008, с. 515-520.
8. БЕНЬ Оксана, «Соціологічний аналіз структури та діяльності молодіжної громадської організації “Українська молодь – Христові”: сучасний стан і перспективи розвитку» / ред. Валентин Смитина // *Вісник Одеського національного університету*, Т. 12, випуск 6, Одеса: Астропринт 2007, с. 160-173.

9. БЛНДЕР Наталія, «Андрей Шептицький і Український Католицький Союз» [PDF], [б. м.] 2000, с. 108-112.
10. БОЙКО Ігор, «Духовна формація та моральне виховання молоді» // *Молодь у Церкві третього тисячоліття*. Матеріали IV сесії Патріаршого (всецерковного) Собору Української Греко-Католицької Церкви, Львів: Свічадо 2009.
11. БОЦЮРКІВ Богдан, *Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939-1950)* / перекл. Наталія Кочан, за ред. Олега Турія, Львів: Український Католицький Університет 2005.
12. БУБРЯК Руслан, «Міжнародні зв'язки України з Апостольською столицею» // *Історія Релігії в Україні (Науковий щорічник)*. книга 1, Львів: Логос 2004, с. 107-112.
13. ГЕНТОШ Ліліана, *Ватикан і виклики модерності. Східноєвропейська політика папи Бенедикта XV та українсько-польський конфлікт у Галичині (1914-1923)* / ред. Ігор Гирич, Львів: ВНТЛ-Класика 2006.
14. ГЕНТОШ Ліліана, *Митрополит Шептицький, 1923-1939: випробування ідеалів* / ред. Ірина Пачковська, Львів: ВНТЛ-Класика 2015.
15. ГРУШКЕВИЧ Микола (ред.), *Українська молодь Христові (пам'ятна книга), Документальний збірник 1933-1988*, / мовний ред. проф. Д-р Василь Лев, Видання Української Католицької Єпархії св. свщм. Йосафата в Пармі ЗСА 1991.
16. ГУРКІНА Світлана, «Поєднання релігійного і національного питання в легалізацію УГКЦ» // *Правда визволить*, матеріали Міжнародної наукової конференції з нагоди 25-ліття легалізації УГКЦ 6 листопада 2014р. / ред. о. Полікарп Марцелюк, Світлана Гуркіна, Вікторія Суботіна, Жовква: Місіонер 2015, с. 105-108.
17. ДЕРЕЩУК Тетяна, «Консервативно-клерикальні моделі державотворення українських християнських суспільників Галичини» [PDF], [б. м.] 1994, с.164-171.

18. ЕТЕРОВИЧ Микола, *Святий Престол і Україна* / ред. о. Амвросій Самусь, Київ: [б. в.] 2004, 92.
19. ЗАЙЦЕВ Олександр (ред.) – БЕГЕН Олександр – СТЕФАНІВ Василь, *Націоналізм і релігія: Греко – Католицька Церква та український націоналістичний рух у Галичині (1920 – 1930-ті роки)*, Львів: Український Католицьки Університет 2011.
20. ЗУБКО Наталія, «Видавництва Української Греко-Католицької Церкви в контексті розвитку релігійного книговидавання» [PDF] // [б. м.], [б. р.], 181-182.
21. КУГУТЯК Микола, *Галичина: Сторінки історії: нарис суспільно-політичного руху (XIX ст.-1939 р.)*, Івано-Франківськ: [б. в.] 1993.
22. КУТНІВ Христина, «Ювілейний з'їзд молоді УМХ під гаслом “Будь завжди вірний Христові!”», Львів: [б. в.] 2018.
23. ЛЕНЦИК Василь, *Визначні постаті української Церкви: Митрополит Андрей Шептицький і патріарх Йосиф Сліпий* / ред. Анна Ленцик, Львів: Свічадо 2001.
24. МАРЧУК Василь, *Українська Греко-Католицька Церква. Історичний нарис*, Івано-Франківськ: Плай 2001.
25. МІРЧУК Петро, *Нарис історії ОУН (1920-1939 роки)* / ред. Володимир Мороз, видання 3 (доповнене), Київ: Українська видавнича спілка 2007.
26. ПИЛИПІВ Ігор, *Греко-Католицька Церква в суспільно-політичному житті Східної Галичини (1918-1939 рр.)*, монографія, Тернопіль: Економічна думка КНЕУ 2011.
27. Проповідь Іоанна Павла II під час зустрічі з молоддю. *Візит добра і злагоди, Виступи та промови Президента Леоніда Кучми і Глави Держави Ватикан Папи Римського Іоанна Павла II під час візиту Святішого Отця в Україну 23-27 червня 2001 року*, Львів: Світло й Тінь 2001, 61-62.
28. СКАКУН Роман, *«Паціфікація»: польські репресії 1930 року в Галичині*, Львів: Український Католицький Університет 2012.



29. СТЕМПЕНЬ Станіслав, «Поляки з походження та виховання, український архиєрей і патріот з вибору. митрополит Андрей Шептицький і Польща та поляки» // *Збірник статей з церковної історії*, число VII, серія «Ковчег», Львів: Українського Католицького Університету 2015, с. 251-268.
30. ТРОФИМОВИЧ Олег та ін., *Історія суспільних рухів і політичних партій України (XIX-XX ст.)* / ред. Яків Малик, Львів: Видавничий центр Львів 1998.

### Інтернет-джерела:

1. «Friedensgrund 1990, Schritte der Versöhnung in Bergen-Belsen» // сайт: *Fachbereich Jugendpastoral im Bistum Hildesheim*, <<https://www.jugendbistum-hildesheim.de/Friedensgrund1990>> (дата звернення: 13 листопада 2018).
2. «Friedensgrund» // сайт: *Fachbereich Jugendpastoral im Bistum Hildesheim*, <<https://www.jugend-bistum-hildesheim.de/WasistFriedensgrund>> (дата звернення: 13 листопада 2018).
3. «Благодійна акція “Подаруй дитині книжку”. Збираємо книжки для дітей-сиріт!» // сайт: *Основна видавнича група*, <[http://osnova.com.ua/news/35-Благодійна\\_акція\\_\"Подаруй\\_дитині\\_книжку\"](http://osnova.com.ua/news/35-Благодійна_акція_\)> (дата звернення: 21 жовтня 2018).
4. «Керівний склад ЛМГО “Українська молодь – Христові” за 1990-2017 рр.» // сайт: «*Українська молодь – Христові*», <<http://umh.org.ua/ua/events/306>>
5. «Патріарша комісія» // сайт: *Патріарша Катехитична комісія*, <[http://рсс.ugcc.org.ua/?page\\_id=3476](http://рсс.ugcc.org.ua/?page_id=3476)> (дата звернення: 16 жовтня 2018).
6. «Про нас» // сайт: *НВК школа-гімназія Шептицьких*, <<http://sdb-school.org.ua/about-us/>> (дата звернення: 06 жовтня 2018).
7. «УМХівська бібліотека» // сайт: *Українська молодь – Христові*, <[https://umh.librarika.com/search?publisher\\_id=562765](https://umh.librarika.com/search?publisher_id=562765)> (дата звернення: 27 листопада 2018).

8. LOGES Merle – SMIT Martha, «Friedensgrund 2008 (Pidkamin, Ukraine)» // сайт: *Fachbereich Jugendpastoral im Bistum Hildesheim*, <<https://www.jugendbistum-hildesheim.de/Friedensgrund2008>> (дата звернення: 13 листопада 2018).
9. БЕГЕН Олег, «Ще раз про свято “Українська Молодь Христові” (1933 р.): Що залишається за лаштунками?» // сайт: Український Католицький Університет, 23 вересня, 2009, <<https://ucu.edu.ua/news/oleh-behen-sche-raz-pro-svyato-ukrajinska-molod-hrystovi-1933-r-scho-zalyshajetsya-zalashhtunkamy>> (дата звернення: 11 листопада 2017).
10. БІЛАН Богдан, «“Спекотна” осінь 1989: вихід УГКЦ з підпілля» // сайт: *Католицький оглядач*, 26 жовтня 2014, <<http://catholicnews.org.ua/spekotna-osin-1989-vihid-ugkc-z-pidpillya>> (дата звернення: 29 серпня 2018).
11. БОДНАР Іван, «У Підкамені проходило 18-й міжнародний молодіжний табір праці та молитви “Злагода ”» // сайт: *Вголос*, 29 липня 2008, <[http://vgolos.com.ua/news/u-pidkameni-prohodytyme-18-j-mizhnarodnyj-molodizhnyj-tabir-pratsi-ta-molytvy-zlagoda-friedensgrund\\_98469.html?print](http://vgolos.com.ua/news/u-pidkameni-prohodytyme-18-j-mizhnarodnyj-molodizhnyj-tabir-pratsi-ta-molytvy-zlagoda-friedensgrund_98469.html?print)> (дата звернення: 13 листопада 2018).
12. БУБЛИК о. Тарас, «Вихід Церкви з підпілля: відродження УГКЦ на руїнах СРСР інтерв'ю від 08.08.2018» / інтерв'юєр Ніна Поліщук // сайт: *РІСУ*, 8 серпня 2018, <[https://risu.org.ua/ua/index/expert\\_thought/interview/72124](https://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/interview/72124)> (дата звернення: 05 жовтня 2018).
13. БУРКА Любомира (ред.), «Ісповідник віри о. Артемій Цегельський: до 100-річчя з дня народження» // сайт: *Радіо Воскресіння*, 2 червня 2014, <<http://www.rr.lviv.ua/podcasts/ispovidnyk-viry-o-artemij-tsehelskyj-do-100-richchya-z-dnya-narodzhennya>> (дата звернення: 08 грудня 2018).
14. ГУДЗИК Клара, «Ступит ли туфля Папы на землю Малороссии?» // сайт: *День*, 13 березня 2001, <<https://day.kyiv.ua/ru/article/obshchestvo/stupit-li-tuflja-papu-na-zemlyu-malorossii>> (дата звернення: 03 листопада 2018).
15. ЛОШТИН Назарій, «7 фактів про Домініканський монастир і костел (храм Пресвятої Євхаристії)», // сайт: *Духовна велич Львова*,

<<http://velychlviv.com/7-faktiv-pro-dominikanskyj-monastyr-i-kostel-hram-presvyatoyi-yevharystiyi/>> (дата звернення: 09 жовтня 2018).

16. МЕЛЬНИК Ігор, «Папа Іван Павло II у Львові» // сайт: *Збруч*, 25 червня 2016, <<https://zbruc.eu/node/53149>> (дата звернення: 03 листопада 2018).

### **Відеоматеріали:**

1. ДОНЧЕНКО Наталія, «Церковний хор “Soli Deo”», *Програма Рожеві Окуляри*, 28 квітня 2014, <<http://old.dyvensvit.org/video/103394.html>> (дата звернення: 09 жовтня 2018).
2. РОГУЦЬКИЙ Микола, *Сила Віри* [DVD], Львів: Студія Мас-медіа 2003.

# ДОДАТКИ

## Додаток 1

### Витяг із доповіді

#### Владика Бориса Гудзяка

#### на конференції «“Українська молодь – Христові” – заповіт митрополита Андрея Шептицького для сучасної молоді» (20-21.10.2017)

[...] Я ніколи не сподівався, що те, що відбувалося в Польщі, Чехословаччині, Румунії, Німеччині у вісімдесят дев'ятому році, так швидко, протягом двох років, доведе до розпаду Радянського Союзу. Вже в травні вісімдесят дев'ятого року під церквою Михаїла Михаїла (церква Архистратига Михаїла у Львові. – *Прим. авт.*) почали відбуватися публічні маївки. Вся ця гора була переповнена людьми. Я мав якраз щастя, приїхавши з Америки, бути тут, бо працював в архівах, як дослідник. Ніби працював в архівах, а насправді, брав участь у здвизі. Про нього я інформував Папу Івана Павла II і блаженнішого Мирослава-Івана Любачівського, а також ще тоді архімандрита Любомира Гузара, отців Івана Дацька, Івана Музичку та Івана Хому. Через Польщу в той час активно передавалися молитовнички, Святе Письмо, Служебники, вервиці. Це все почало вже йти потоком. У вісімдесят дев'ятому році, в жовтні, парафія Преображення переходить до Греко-Католицької Церкви.

Рух виходу з підпілля стає надією сотень галицьких парохій, які сорок три роки були в підпорядкуванні Російської Православної Церкви. В цей стихійний рух вертаються не лише храми, які були в Російській Православній Церкві, але й відкриваються закриті церкви, що використовувались, як склади, музеї атеїзму. Після нового року архієпископ Володимир Стернюк починає старатися разом з Филімоном Курчабою й з іншими єпископами відповідати на запит від народу: «Давайте нам священиків!». В той час сотнями висвячувалися на священиків молоді чоловіки. Вони мали декілька місяців підготовки та лекцій. Навчання відбувалося в Преображенській церкві (храм Преображення Господа Нашого Ісуса Христа. – *Прим. авт.*). Ціла Преображенка була заповнена молодими

чоловіками, які готовилися до священства, або які були вже висвячені. Між іншим, до них приїхав, щоб мати і лекції, і перші Великопосні реколекції, о. Андрій Чировський. Мій від серця приятель, який ще в сімдесятому році був моїм виховником у Пласті. Я мав десять років, а він – чотирнадцять.

У вісімдесят дев'ятому році я був півроку в Польщі, а потім п'ять тижнів в Україні. Я все ділився зі своїми друзями в тій мережі, яка, між іншим, була мережею УМХ за кордоном. Я виїхав з комуністичної Польщі в серпні вісімдесят дев'ятого року. І тут почалася потужна хвиля. Я тоді був у Вашингтоні на стипендії і просто, ви знаєте, на крайчику крісла сидів і дивився по телевізорі, як у кожній країні Радянського Союзу, щотижня революція відбувається. Наша Церква виходила з підпілля, почалися легалізація, структуризація. КГБ за всім слідкує, ще старається все це контролювати. Воно вже все виходить з-під того контролю.

[...] Коли відбувався з'їзд УМХ ( йдеться про з'їзд 1990 року- Прим. авт.), то на нього перший раз до України поїхали отець Рафаїл Турконяк, отець Олександр Кенез, отець Іван Терлецький, які згодом стали членами ректорату семінарії. Ще приїхав отець Михайло Кляковський [...].

[...] Оргкомітет отримав від керівництва Палацу Потоцьких дозвіл мати штаб-квартиру на Коперника. Там кілька тижнів йшла, підготовка до з'їзду [...]

Ми домовилися в Кракові надрукувати 40 тисяч молитовників. Для цього я привіз більше ніж 15 тис. доларів до Кракова. Літаком з Америки до Варшави і поїздом з Варшави до Кракова. Тим самим поїздом, яким рік перед тим мого батька пограбували. Це були такі швидкісні поїзди, і я вбрався трошки, як бомж, щоб до мене ніхто не приставав, бо 15 тис. доларів - це величезна сума на той час [...].

**Додаток 2****Витяг із інтерв'ю****п. Лесі Крип'якевич та п. Ігоря Матушевського****Інтерв'юер – Мар'ян Цибрівський (21.09.2018)****[...] Мар'ян: Як виглядала підготовка до з'їзду у 1990 році?**

**п. Леся:** У 80-х роках юнак Борис Гудзяк приїхав до Львова. Його привів до нашої хати Роман Фіголь. Роман каже: «Той чоловік буде вам цікавий». Гарний з голубими очима з діаспори. А колись було дуже небезпечно, як хтось з Америки приїхав до когось в Україну. Наша хата і так була все під наглядом [...].

**Мар'ян: Священнича родина?**

**п. Леся:** Так! Тато священник [...]. Після виходу з підпілля і створення організації УМХ ми почали шукати адреси священників з підпілля. Ми до них приходили й давали лист вдячності за їх терпіння від УМХ [...]. І ми їм давали пакети, розмовляли з ними й брали в них спогади.

Перший проект Бориса Гудзяка, то був проект відродити рух УМХ. Йому допомагав у цьому комітет (Оргкомітет з підготовки до з'їзду 1990 року – *Прим. авт.* ), то була діаспорна: отець Чировський, Дусановський, Галадза, Лоза та інші. Також допомагали оо. Василіани. То була та команда, яка готувала з'їзд 1990 року. Ми з Борисом пішли по благословення до Митрополита Володимира Стернюка.

Під час зустрічі Борис сказав: «треба вже починати вихід з підпілля. Україна народжується і церква теж мусить рухатись». А владика йому каже: «Я думаю що то ще не час. Потрібно ще почекати. То так скоро не може бути». Він був підставлений і зломаний багатьма візитами, які не раз з Риму приїжджали представники Конгрегації Східних Церков. І питалися «Назвіть священників, монахів, семінарій. Чи ваша церква ще жива?» З Риму були власне ті, які хотіли знати чи церква є, яка її структура, скільки лишилося живих, скільки василіан, скільки редемптористів, тих, тих. Владика Стернюк дав списки і після того пішла хвиля арештів. Після того Владика став дуже обережний.

**п. Ігор:** Організація «Українська молодь – Христові» це перший з потужніших таких проектів Бориса Гудзяка тоді ще мирянина. Наступний його потужний проектом став Інститут Історії Церкви в структурі Католицького Університету [...]. Перше приміщення нам надала Марія Бабій, то був палац урочистих подій, де давали цивільні шлюби. Ми на другому поверсі дістали приміщення. Але також ми використовували, то приміщення під час того, як готувався з'їзд «Українська молодь – Христові». Там провадилася робота, готували пакунки, з молитовничками.

**Мар'ян: Як вдалося зібрати сорок тисяч людей?**

**п. Леся:** Тоді дуже нам сприяла влада. Ми зробили зустріч представників діаспори та організацій в Палаці Потоцьких і вибрали оргкомітет й кожен виступав, як бачить той з'їзд, як ми його уявляємо? [...]

Орест Шейка запланував багато цікавих мистецьких речей. Вкінці з'їзду тисячі надутих бальоників і з низу запалена свічечка, і то все одночасно мало піднятися в небо ввечері.

І ллє дощ. А я бачу він стоїть під місточком і плаче, бо багато речей змушені були відмінити, втому числі і Літургію. Був замість того Молебень [...].

**Мар'ян: Які обов'язки саме на Вас були покладені, коли організовувався з'їзд в 90-му році?**

**п. Леся:** Коли ми готували той з'їзд, то багато людей підходило й казало: «Ми дотримали вірності Христові, бо ми в 33 році були на тому з'їзді ось клятва 33 року». Цей папірчик мені принесла та старенька бабця і сказала: «я то берегла все життя». Крім присяги кожному давали «Виказку», то є така книжечка, яку діставав кожен учасники з'їзду в 1933 році. Там була карта Львова і вони мали знати де іти [...].

**Мар'ян: Після з'їзду виникає ідея створення організації?**

**п. Леся:** [...] після тижня культури у нас був піднесений дух і Борис каже: «Хіба можна таку цінну енергію просто так змарнувати і не пустити в якесь русло?»

До сьогодні я переконана, що це був зароджений Митрополитом Андреем рух у відповідній даті народження Христа 1933 рік. Який варто було продовжувати як рух з періодичними з'їздами[...].

Блаженіший Йосиф коли був у Римі після 18 років таборів і тої тяжкої каторги, яку він переніс, знав, що Митрополит Андрей заповідав, що церква вийде і буде во славі. І тому він збудував католицький університет Климентія Шептицького і церкву Святої Софії [...] І почав друкувати книжки наповнюючи б-ти метровою висотою стилажі в підвалах католицького університету, а то коштувало шалені гроші.

Як церква вийшла з підпілля і почали організовувати семінарію в Рудно, то владика Стернюк побачив, що є потреба в книжках. І тут сестри почали пакувати у Римі книжки на Україну. Ми згодом створили велику Бібліотеку, де привозили з Канади книжки від Василіан, з Риму, з Мюнхену від владика Платона Корнеляка. Це була перша бібліотека УМХ, яка служила релігійною тематикою багатьом спрагненим.

**Мар'ян:** Тобто література приходила в бібліотеку, а потім розповсюджувалася в інші осередки, семінарії?

**п. Леся:** З Мюнхена нам літературу передавав Платон Корниляк [...] До нас підійшов німець отець Якоб Ферг і запитався нас: «Що вам потрібно? Яку книжку вам потрібно надрукувати?». Ми сказали, що нам: «Наперед потрібно молитвеники, Святе Письмо». Для нас було надруковано 20 тисяч молитвеників маленьких, чорних. Ми завантажили ними пивниці Святоюрських палат.

**Мар'ян:** Де знаходилася спочатку бібліотека?

**п. Ігор:** після з'їзду коли вже утворилася організація УМХ через нас, як людей довір'я ішло багато літератури.

І тоді отець Мирон Мольчко каже до нас: «Слухайте машини стоять в Соборі Юра там ще не є організована структура» - бо Церква тільки починала структуруватися. «Щось зробіть!». І ми тоді допомагаємо з документами, а також з розвантаженням літератури та розміщенням її у пивницях Митрополичих палат.



**п. Леся:** І в Палаці Потоцькому.

**п. Ігор:** і в Преображенці (храм Преображення Господа Нашого Ісуса Христа. – *Прим. авт.*).

**Мар'ян:** Крім розповсюдження літератури чим ще займалася організація УМХ?

**п. Леся:** Ми займалися ще духовними бесідами. До нас приходило багато людей з діаспори: отець Мирон Мольчко українець, який в Німеччині творив громаду, з Польщі о. Степан Батрух, о. Ігор Гарасим, о. Якоб Ферг з Австрії, Василь Никифрук, Микола Галів, редактор журналу «*Патріархат*» та багато інших. Кожної п'ятниці була якась особистість. То були духовні бесіди [...]

**п. Ігор:** Від самих початків можна виділити три основних напрямки діяльності УМХ. Це були духовні практики (сарепти, духовні бесіди), просвітницько-громадська діяльність і харитативна діяльність (конкретна допомога конкретній людині).[...].

**Додаток 3****Витяг із інтерв'ю****п. Теодора Гудзяка****Інтерв'юер – Мар'ян Цибрівський (18.09.2018)****Тема: «Тиждень християнської культури у Львові»**

[...]Мар'ян: Пане Теодоре, як зародилася ідея з'їзду у 90-х роках (йдеться про з'їзд 1990 року. – Прим. автора)?

**п. Теодор:** Наскільки я знаю, ідея зародилася в голові мого кузена, теперішнього владика Бориса Гудзяка, єпископа Паризького (тоді ще молодого активіста-мирянина). Він у 80-ті роки приїхав до України, оскільки отримав стипендію на вивчення української мови в Київському державному університеті. Але, поза тим, це був Радянський Союз і в'їзд був обмежений. Поза вивченням мови, яку він і так знав, він зайнявся справами підпілля, а саме: допомозі підпілля, а також координації діяльності з-за кордону [...]

**Мар'ян: Як виглядала підготовка до з'їзду у 1990-му році?**

**п. Теодор:** Насамперед Борис зібрав ініціативну групу. Це були колишні семінаристи, його колеги з Ватикану, друзі, священники. Ця ініціативна група почала підготовку до з'їзду. Після того він приїхав в Україну й зустрівся з родиною Крип'якевичів. Там він познайомився з Лесею Крип'якевич. І, власне, пані Леся стала тоді співголовою оргкомітету з'їзду УМХ. Тобто був один співголова з діаспори – це Борис, а другий співголова – це була Леся Крип'якевич.

Я ще хочу такий цікавий момент згадати, що коли владика Борис звернувся до владика Стернюка, то єпископ не прийняв цю ідею. Він боявся провокацій. Владика Стернюк вирішив не ризикувати. Він не бачив аж такої великої потреби робити з'їзд порівняно з тим що може бути спровоковано і які можуть бути наслідки [...] Борис Гудзяк тоді звернувся до глави Церкви у Ватикані до Любачівського, який дав декрет про те, що благословляє проведення з'їзду в Україні.

**Мар'ян:** Як ми знаємо, перший з'їзд після підпілля в 90-х роках отримав назву «Тиждень християнської культури у Львові». Чому саме така назва?

**п. Теодор:** Власне, з'їзд мав таку свою вищу точку – це спільна Літургія і спільна молитва на стадіоні, на якому були присутні сорок тисяч людей. Попередньо перед цим, протягом цілого тижня, тривали зустрічі з молоддю та учнями в школах. Священики, активні миряни, з діаспори проводили для молоді катехизації. Зустрічі з дітьми були дуже плідними та дуже цікавими. Цей період отримав назву «Тиждень християнської культури», хоча культури тут було й не так багато, а більше християнства.

**Мар'ян:** У яких стосунках Ви були з владою? Якщо церковний дозвіл Ви отримали, то зі світською владою, міською? Бо ми розуміємо, що на той час це ще була радянська Україна?

**п. Теодор:** Ніхто навіть не сумнівався в тому, щоб щось не дозволити чи щось не допомогти і не сприяти. Було величезне сприяння від тодішнього голови обласної ради В'ячеслава Чорновола та міського голови Шпіцера.

**Мар'ян:** Що не вдалося реалізувати під час з'їзду?

**п. Теодор:** Власне, всі заходи Церковні мали тривати 4 години, включно зі Архиерейською Службою Божою, але хлинув дощ і через 2 години було все припинено і так всі молитовні заходи не було закінчено.

**Мар'ян:** Які були наступні кроки оргкомітету після з'їзду?

**п. Теодор:** Після того як з'їзд закінчився і частина діаспори від'їхала. Але члени оргкомітету не могли так просто попрощатися і розійтися, тобто всі мали потребу щось робити далі тому одноголосно було прийнято рішення працювати далі й не розпускати цього оргкомітету, а створити організацію «Українська молодь – Христові». [...]

## Додаток 4

Статут організації «Українська молодь Христові» 1990 рік<sup>1</sup>

+ Миколай І. Кардинал  
Любачівський



ЗАТВЕРДЖЕНО  
рішенням Львівського міськвиконкому  
від 13.12. 1990 р. № 571  
ГОЛОВА ВИКОНКОМУ  
*М. Шевчук* Б.Д.КОТІК

С Т А Т У Т  
організації  
«УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ХРИСТОВІ»,  
прийнятий установчими зборами  
17 вересня 1990 р.

вч 91/175  
15.05.91

Львів 1990

<sup>1</sup> Статут організації «Українська молодь – Христові», затверджений рішенням Львівського міськвиконкому від 13.12.1990, №571.

**Додаток 5****Витяг з доповіді****єромонаха Рафаїла Стронціцького****Конференції Ювілейного З'їзду УМХ (25-26 вересня) 2010 року****Тема: Роль духівника у формуванні молодіжно-християнської спільноти**

[...] Знаємо, що з'їзд 90-го року став моментом відновлення діяльності УМХ та в загальному молодіжного руху спільнот. За цих 20 років Україна змінилася, пережила багато політичних перепетій, які й надалі продовжує переживати. Церква яка вийшла з підпілля рівно ж змінилася. Пережила час віднови і зараз бере курс на становлення, нормального, спокійного існування. На сьогоднішній день маємо багато вже зробленої роботи, але ще більше нас чекає в майбутньому. Отож, прийшов час підвести підсумки пройденого етапу, визначити тенденції та шляхи розвитку молодіжного руху, зокрема УМХ у нових реаліях.

Молодіжна християнська організація “Українська Молодь-Христові”, як і інші подібного роду спільноти, відрізняється від багатьох організацій представлених у сучасній Україні та світі. Адже, в таких спільнотах молодь гуртується не довкола якоїсь нової та прогресивної ідеї чи ба, навіть, національної, але довкола особи Христа. Тим самим, основна ідея організації нічим не відрізняється від місії християнина – провадження християнського життя та несення Христа світові [...]

**Додаток 6****Витяг із інтерв'ю****п. Теодора Гудзяка****Інтерв'юер – Мар'ян Цибрівський (18.09.2018)**

**[...] Мар'ян: Як виглядала праця організації «Українська молодь – Христові» у перші роки після заснування?**

**п. Теодор:** Після закінчення з'їзду ми почали організовувати духовні бесіди. Справа в тому, що після масштабного заходу деякі священники ще лишилися. Дехто почав приїжджати (з тих, хто не був на з'їзді). І ми вирішили раз на тиждень зустрічатися з ними й проводити духовні бесіди [...].

**Мар'ян: Члени УМХ займалися збором інформації про людей, які пережили підпілля?**

**п. Теодор:** По-перше, свідчення з підпілля збиралися зразу, навіть ще на початку 90-х років, але це все було таке принагідне. Після створення Інститут Історії Церкви члени УМХ одну з своїх кімнат віддали для цього інституту. Коли Борис почав займатися цим професійно, то, очевидно, УМХ від того відмовилося [...].

**Мар'ян: Чому було вирішено проводити з'їзди УМХ щотри роки: 1990, 1993, 1996? Чому саме 3 роки, а не 5, не 10?**

**п. Теодор:** Я думаю, що на це вплинув той факт, що Ватикан проводив, щотри роки з'їзди, зустрічі з папою. І це була основна причина. Ми вирішили не відставати [...].

**Мар'ян: З якими труднощами зіткнулася організатори 1993 року?**

**п. Теодор:** Ми в Управі зробили помилку. Після нічних чувань в парку «Знесіння» під сам ранок був запланований похід до церкви Юра. Похід не вдався, бо почався о 4-5-й годині ранку. Коли ми рушили від сцени, то на початку було з 10 тисяч. Кількість осіб швидко міліла і вже в середині самого походу залишилося десь 2-3 тисячі. Поки ми дійшли до церкви Юра, то нас залишилось близько тисячі людей. То була ганьба, бо нас зустрічало 5 єпископів [...].

## Додаток 7

## Витяг із інтерв'ю

п. Олега Дація

інтерв'юер - Мар'ян Цибрівський (17.09.2018)

**[...] Мар'ян: Як зародилася ідея створення газети «Вірую»?**

**п. Олег:** Така ідея виникла ще в 1993 році. Тоді було бажання створювати молодіжну християнську газету, яка б могла висвітлювати діяльність активної молоді.

Було створено комітет, мотором якого була Леся Крип'якевич. Вона була творчою людиною. В газеті «Вірую» працювали Теодор Гудзяк, Громик, Дідула, Косів. Всі вони творили цю газету.

Газета, яка висвітлювала мирянський рух і проблеми, які є в мирянському русі, з контекстом в молодіжному напрямку бачення [...]

**Мар'ян: А які газети-конкуренти були?**

**п. Олег:** На той час були спроби відновити газету «Мета», але тематичної газети не було ні одної. У «Вірую» дійсно піднімалися цікаві теми для молоді. В той час ми висвітлювали величезний шмат історії Церкви та проблем, які були перед молоддю [...]. У Церкві видавалися газети «Жива вода», потім виникли молодіжні газети «Арка», «Мета». «Арку» тримав Владика Юліан Бур. «Мета» – була Львівська архієпархія. «Жива вода» – це була Самбірсько-Дрогобицька єпархія. Тобто існувала невелика кількість газет, що піднімали проблеми церковні, християнські та молодіжні загалом [...].

**Мар'ян: Якою була географія розповсюдження газети «Вірую»?**

**п. Олег:** Газета «Вірую» мала всеукраїнську реєстрацію. Розповсюджували її у всі точки України. Існувала навіть дешевша адресна підписка. Ми відсиляли газету, навіть, за кордон у бібліотеки діаспори.

Тиражі були подекуди десять-п'ятнадцять тисяч примірників. Коли була беатифікація наших блаженних, то тиражі були особливо великими [...].

**Мар'ян: Які рубрики були в газетах?**

**п. Олег:** Там були катехизації, історія Церкви, новини з УМХ. Були рубрики й з інших організацій. В один період газета була цільовою і мала три рубрики: Церква, Влада, Культура. Були також кросворди.

**Мар'ян:** В яких стосунках працівники газети «*Вірюю*» були з Церквою? Чи були якісь казуси, конфлікти, чи все було, навпаки, гладко?

**п. Олег:** Благословення на газету дав Любачівський. А які були стосунки? Залежало від статей. Інколи журналісти піднімали складні питання і відповідно після цього священики мали негативні враження про газету. До прикладу, був випадок коли в газеті написали інтерв'ю з Любомиром Гузаром, де він сказав, що «священики мало працюють над собою». То після того в нас почалися проблеми. Я якраз тоді був в розповсюдженні, заносив пачку газет до Преображенки (храм Преображення Господа Нашого Ісуса Христа. – *Прим. авт.*), а там був отець Чухній, який мене почав ганьбити: «Та ми працюємо, та що ви таке пишете?» Тобто вони сприйняли то інтерв'ю, яке ми передрукували, ледь як не пряме їхнє звинувачення, що вони нічого не роблять. Тим не менше стосунки з Церквою в цілому були позитивними. В загальному єпископат підтримував, і священики підтримували нас. Отець Зеновій Харкавий, дуже активний, долучався до розповсюдження. Були священики статті яких ми друкували у газеті.

**Мар'ян:** Газета жила за рахунок надходжень від своїх читачів?

**п. Олег:** То були більше меценатські гроші, з діаспори та гранти. Щоб вийти на окупність, потрібно було продавати щоразу більше 10 тисяч газет. Якщо менше 10 тисяч, то вона працює собі в збиток [...].

**Мар'ян:** Газета мала якусь свою друкарню?

**п. Олег:** Ні! Вона друкувалася у «*Вільній Україні*» та «*Фармі Україна*».

**Мар'ян:** В якому році газета припинила свою діяльність?

**п. Олег:** 2003 року.



## Додаток 8

### Витяг з проекту «*Вірую*»<sup>2</sup>

[...] Набір та верстка здійснюється завдяки фінансовій допомозі католицької фундації «*Renovabis*» (Німеччина). Тираж видруковується у львівській друкарні державного видавництва «*Вільна Україна*». [...]

З травня 1996 року «*Вірую*» прийнято в міжнародне об'єднання католицьких медіа — UCIP (Union catholique international de la presse). [...]

Актуальність проекту часопису «*Вірую*» ґрунтується на працях сучасних американських дослідників у сфер демократизації та громадянського суспільства. Зокрема, *Samuel Huntington* у досліджень «*Third Wave*» доводить, що позиція релігійних конфесій є однією з п'яти найважливіших передумов успішних посттоталітарних трансформацій та побудови громадянського суспільства.


Саме тому стимулювання громадської активності релігійних середовищ, через видання періодичної друкованої продукції, може мати суттєвий вплив на демократизацію суспільства в Україні. Церква на сьогоднішній день має найвищий рівень довіри, а її вплив на суспільні процеси, поза сумнівом, є значно більшим, аніж у політичних чи громадських організацій. Тому підтримка релігійними інституціями громадської активності, співпраця її з недержавними організаціями, насамперед молодіжними, матиме значний ефект. Є важливим те, що розповсюдження «*Вірую*», як правило, відбувається через адміністративну структуру церкви, отже, «*Вірую*» потрапляє у найвіддаленіші села. Адже в кожному селі Західної України існують релігійні громади. Ще одним важливим аспектом проекту є виховання релігійної толерантності, поваги до усіх, чинних в Україні, конфесій серед молоді. [...]

---

<sup>2</sup> «Проект «*Вірую*»», приватний архів ЛМГО «УМХ».

## Додаток 9

Лист-звернення<sup>3</sup>



**ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ  
400-ЛІТТЯ БЕРЕСТЕЙСЬКОЇ ТА 350-ЛІТТЯ УЖГОРОДСЬКОЇ УНІЙ**

УКРАЇНА  
290000 м. Львів пл. св. Юра, 5  
тел./факс. (0322) 79-86-87

UKRAINE  
290000 Lviv pl. s. Yura, 5  
tel./fax. (0322) 79-86-87

**ДОРОГА УКРАЇНЬСЬКА МОЛОДЕ!**

Звертаюся до Тебе і молю Господа, щоб мове слово було почуте всюди: в усій Україні, на Сході і на Заході, в благополучних християнських землях і країнах і там, де Пряда Божа тільки пробиває собі дорогу.

Наша Церква стоїть перед відзначенням значених дат в своїй історії 400-ліття Берестейської та 350-ліття Ужгородської Уній. Протягом чотирьох століть в умовах чужої поневолення, під впливом чужих володарів, Унія сприймалася неоднозначно і не завжди сприяла єдності українського народу. Проте, з позиції сьогоднішнього дня, бачимо, що єдність з Вселенською Церквою при збереженні східної, з часів Володимирівського Хрещення обрядовості, захистила, зберегла і розвинула духовну, культурну і національну спадщину України.

Сьогодні Українська Греко-Католицька Церква не тільки відновлює свою діяльність після 50-ти років найжорстокішого радянського поневолення, але й допомагає у відродженні молоді Української державності, сприяє духовній єдності відриваного українського народу.

Молодь — майбутнє кожного народу і важливіє те, щоб вона сприйняла українські культурні і духовні цінності, щоб якнайшвидше загоїлися рани атеїстичного насильства, яке майже перервало тглість традицій, спричинилося до ворожості і непорозуміння між молодшими і старшими поколіннями.

Добрим прикладом є проведення з'їзду «УКРАЇНЬСЬКА МОЛОДЬ — ХРИСТОВІ». Перший з'їзд під проводом Слуги Божого Митрополита Андрія Шептицького, відбувся у 1933 році, в дуже складних політичних умовах. Наступні з'їзди проводилися за межами України, а в 1990 році Львів знову відав християнську молодь, яка своїм багаточисельним зібранням показала, що Греко-Католицька Церква не тільки існує, але й має добрий фундамент для розбудови. Підтвердження цьому був черговий з'їзд УМХ 1993 року, який відбувся в складних умовах економічного спаду, масових розчарувань і міжконфесійних конфліктів. Багатотисячна участь і підтримка молоді доводить, що Христове вчення за будь-яких обставин може спричинитися до єдності і злагоди, більше, ніж адміністративні чи політичні заходи.

Сьогодні проблема єдності українського народу, його молоді не втрачає своєї актуальності. Далі знижується життєвий рівень, росте незадоволення станом справ в Україні матеріально-незахищених і національно невідомих людей. Економічні обставини та духовна убогість штовхають, насамперед, молодь шукати щастя за межами України або, ще гірше, на злочинний шлях. Ситуацію драматизують псевдорелігійні секти та прихильники «світлого» комуністичного майбутнього. Після кількох років патріотичного піанесення і безкорисливої допомоги Українській Державі, росте розчарування в середовищі української діаспори. Молоді українці, що народилися в інших країнах, не мають можливості гордитися Батьківщиною своєї

предів і відповідно стають менш захищеними перед асиміляційними процесами, в офіційна політика України не сприяє росту особистих контактів та міждержавної співпраці молоді.

Історія повторюється і про потребу гуртувати християнську молодь найкраще говорить звернення до української молоді, яке було виголошене в січні 1933 року з нагоди Першого З'їзду УМХ.

*«Переживаємо важкі часи страшної кризи не тільки матеріальної, але й духовної. Саме життя кидас у вир боротьби за або проти Христа. Побіжить у цих безприкладних в історії людства змаганнях цей, що зробує душу молоді.»*

**УКРАЇНЬСЬКА МОЛОДЬ — ХРИСТОВІ!**

— *Оце наша в нинішній час відповідь нашим релігійним та національним ворогам, які розкладають усіх зусилля, щоб завладити душою нашої молоді. - оце ключ, який випишемо в сьогоднішньому дні на прапорі, що під ним згуртувати хочемо молоді.»*

**УКРАЇНЬСЬКА МОЛОДЬ — ХРИСТОВІ!**

*Нехай же за оцим високим ключем слідуєть гізай! Зуміймо оживити цю прапорок!*

*Разом з тим зуміймо влити в папки серця нашої молоді стільки святого ентузіазму, щоб вона з радістю підняла високо цей прапорок, а коли прийде рішення момент, щоб не завгалялася сміливо ставити чоло усім ворожим наступає та піти у бік в ім'я високих ідеалів Христа і добра Батьківщини.»*

Прекрасні слова і вражаюча актуальність!

Хай сприймається це звернення як благословення через десятиліття Ваших бабусь і діусів, які після участі в З'їзді УМХ-33 пройшли Хресною дорогою війни, окупації, морального та фізичного терору.

В пам'ять про незчисленні жертви і для перемоги Царства Божого на землі зберіться в ім'я Христа і, наслідуючи Христа, який теж страждав, але своїм стражданням приніс нам любов і надію.


Закликаю українську молодь, незалежно від місця проживання і конфесійних та політичних переконань, знову зібратися в древньому Львові для слави Христа, для добра і процвітання християнської України.

З'їзд «УКРАЇНЬСЬКА МОЛОДЬ — ХРИСТОВІ» відбується у Львові з 10 до 14 липня 1996 року, в рік відзначення 400-ліття Берестейської та 350-ліття Ужгородської Уній. Унія — означає єдність, і мета З'їзду — зробити ще один крок до єдності українського народу.

**Благословення Господнє на Вас!**

Митрополит Іван Кардинал Любачівський  
Голова Української Греко-Католицької Церкви

Львів, 20 жовтня 1995



<sup>3</sup> «Дорога Українська молоде!», Лист-звернення, приватний архів ЛМГО УМХ.

**Додаток 10****Звернення учасників****з “Українська молодь Христові-96” до Собору УГКЦ<sup>4</sup>**

З'їзд „Українська молодь Христові - 96“

**Звернення****учасників з'їзду „Українська молодь Христові - 96“  
до Собору УГКЦ**

Молодь доброї волі християнського світосприйняття звертається до учасників Собору Української Греко-Католицької Церкви з проханням приділити якнайбільше уваги молодіжним питанням церковного життя.

Історичні Церкви в Україні перебувають в стані відродження та повернення до легального життя.

Декілька поколінь нашого народу виростили в режимі агресивного державного атеїзму, людиноненависницької ідеології, що суттєво zdeформувало основи людської особистості, в умовах заборон на вільне пізнання вищої Істини.

Активна діяльність нетрадиційних релігійних організацій, насамперед, новітніх тоталітарних сект, кардинально утруднює відновлення духовних вартостей нашого народу.

Тому вирішально важливим є визначення місця молоді в церковному житті, активне залучення її до щоденного церковного життя, до нової евангелізації з метою виховання духовної еліти нації.

Однак ми не можемо повністю перейняти досвід християнського Заходу, незважаючи на відкриту можливість широкого спілкування, з огляду на нашу східну ментальність, матеріальний стан, а також аналізуючи сучасні проблеми секуляризованого суспільства.

Ще одна особливість нашої дійсності полягає в тому, що українські Церкви візантійського обряду вперше за десятки чи навіть сотні років отримали унікальну можливість увійти в третє тисячоліття в Єдності. Це теж завдання молодішої генерації, яку вже тепер потрібно інтенсивно до цього готувати.

Нова евангелізація - це справа молодих.

Молодіжний апостолят - це майбутнє Християнської України.

Учасники з'їзду, що присягнули на вірність Христові, сердечно вітають духовний провід, організаторів та учасників Собору і бажають їм Божого благословення, натхнення та плідної праці.

**Прийнято з'їздом „Українська молодь Христові - 96“  
м. Львів, 14 липня 1996 року**

<sup>4</sup> ЛМГО «УМХ», Ф. 6, оп. 1, спр. 1, арк. 10.

## Додаток 11

Інформаційний бюлетень з'їзду 1996 року<sup>5</sup>

З'їзд „УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ХРИСТОВІ - 96“

ПРЕС-СЛУЖБА

## ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ВИПУСК 2 \* червень 1996 року

З 10 до 14 липня 1996 року у древньому княжому місті Львові проходитиме Всесвітній з'їзд християнської молоді „Українська молодь Христові - 96“. Це вже третій з'їзд УМХ, що відбуватиметься в Україні після багатолітньої перерви від 1933 року, коли вперше з ініціативи Митрополита Андрея Шептицького 100 000 української молоді зібралось аби потвердити свою відданість Христові. Тоді, не маючи своєї держави, українці продемонстрували надзвичайну єдність, якої бракує нам сьогодні, коли українська держава реально існує.

Прагнемо і віримо, що з'їзд УМХ - 96 стане кроком до єдності. Адже власне молодь є тією частиною суспільства, яка найменше вражена вірусом міжконфесійних непорозумінь. З'єднати українську молодь під знаменом Христа означає закласти міцний фундамент для побудови України як християнської держави.

Організатори запевняють, що з'їзд УМХ - 96 стане справжнім святом духовності, де не буде сторонніх глядачів. Для цього створено всі умови: заплановано широкую програму заходів, яка передбачає залучення до свята якнайбільшої кількості молоді, адже з'їзд УМХ - 96 - всесвітній. Кульмінацією урочистості стане нічна євангелізаційно-концертна програма на багатотисячному стадіоні СКА за участю провідних артистів сучасної української естради, які водночас є символом її духовності - Тарас Петриненко, Ніна Матвієнко, Павло Дворський.

На світанку дійство плавно перейде у Службу Божу, що стане логічним завершенням з'їзду УМХ - 96. Українська молодь зустрічатиме світанок з молитвою на устах та Христом у серці. Настане не лише новий земний день, але і новий день у духовному розвитку нашого народу.

Економічна скрута, що зараз панує в Україні диктує свої закони, але не зважаючи на важкі часи знаходяться люди, що допомагають з'їздові, хто як може і хто чим може. Сподіваємось, що такі люди знайдуться і серед Вас. Для всіх, хто хоче долучитися до великої справи проведення з'їзду УМХ - 96 подаємо розрахунковий рахунок з'їзду:

№ 000701124 АК „Укрсоцбанк“ МФО 325019

код. ЗКПО 13797827

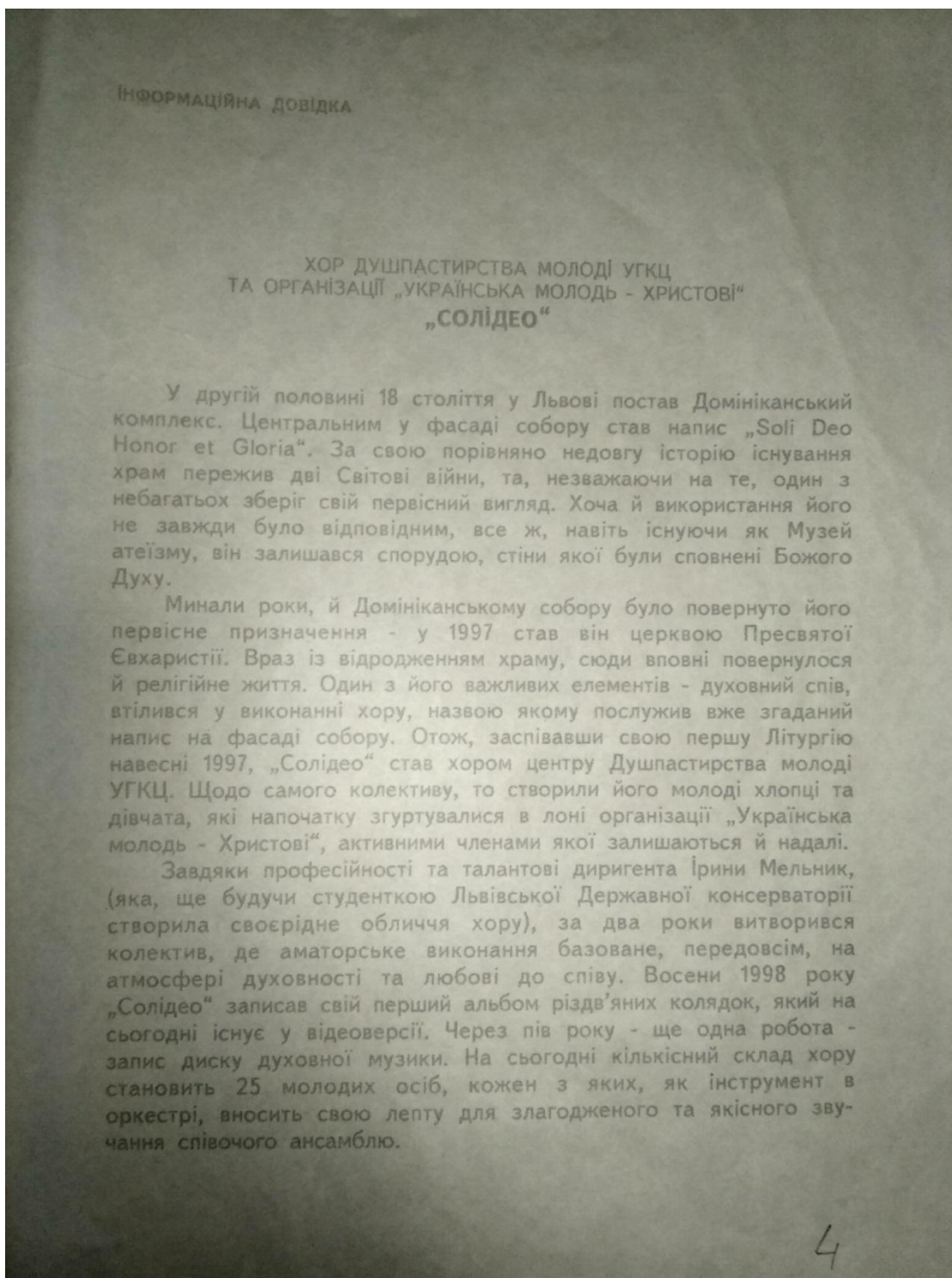
Львів Україна

*Пожертви можна також передавати особисто або за посередництвом настоятелів найближчих греко-католицьких парафій*

ПРЕС-СЛУЖБА З'їзду УМХ-96 \* ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ \* ВИПУСК 2, ЧЕРВЕНЬ, 1996

<sup>5</sup> ЛМГО «УМХ», Ф. 6, оп. 1, спр. 1, арк. 12.

## Додаток 12

Інформаційна довідка про хор «*Soli Deo*»<sup>6</sup>

<sup>6</sup> ЛМГО «УМХ», Ф. 7, оп. 1, спр. 1, арк. 4.

**Додаток 13****Витяг із інтерв'ю****п. Олени Гадзало****Інтерв'юер Мар'ян Цибрівський (05.10.2018)****Тема: Історія одного хору****[...] Мар'ян: Як виникла ідея створення хору «Аксіос»?**

**п. Олена:** Сама ідея хору виникла в 2000-му році, коли ми організували вертеп. Так склалося, що участь у вертепі брали всі умхівці, які були співочими. Ми надзвичайно гарно співали. Були серед учасників вертепу й семінаристи родом зі Львова.

Одним із місць, де ми людям несли добру вістку, був монастир отців студитів. Коли ми там колядували, то отець Антоній (студит) каже: «Ви так гарно співаєте, то зробіть хор. Що таким талантам пропадати!». Після цих слів ми вирішили: щось треба з тим робити. Ми це все обговорили. Ті самі умхівці виявили бажання взяти участь у хорі, тобто бути хористами, брати участь в репетиціях, співати. З цією ідеєю ми пішли до отців студитів, бо хотіли, власне, при їхньому храмі займатися і саме в них співати Літургію. Тоді ми не отримали благословення. Настоятель о. Орест Козак сказав, що в них у проекті хор хлопчиків. Ось і все. Ми дещо засумували з цього приводу, але віри не втрачали й чекали нового настоятеля. Через два роки. По їхніх, власне, правилах призначили нового настоятеля. Це був отець Петро. Прізвища не пам'ятаю, але він теж казав, що може, але ні. І так тягнулося три роки. І коли настоятелем став отець, а тепер владика, Теодор Мартинюк, то ситуація змінилася. Це перший з отців, який дуже привітно ставився до УМХ, без жодного упередження. Він, власне, цінував працю з молоддю. Він дав благословення на створення хору. При монастирі і дозволили нам займатися регулярно. Фактично новостворений хор став припарафіальним. Диригентом була пані Наталя Івашків.

**Мар'ян: Коли саме створили хор?**

**п. Олена:** У 2003 році був створений хор. 2 вересня було перше прослуховування, а першу Літургію заспівали 8-го листопада, на Димитрія. Потім співали богослужіння на храмовий празник, на Михаїла. Після Наталі диригентом стала Марта Карапінка. Хор не занепав й існує до сьогодні.

**Мар'ян: Яка була назва хору?**

**п. Олена:** Назву ми довго придумували. Одного разу після репетиції стояли ми біля сходів церкви Михаїла я, Галя Бойко, Оля Малашняк, Іра Пиріг (Городиська). Ми собі так стояли й думали над назвою і в один момент нас осінило. Люди, давайте назвемо «*Аксіос*»! Але я не могла довго згадати це слово. Кажу: «А як називається, коли співають в церкві, коли свячення? Достойний, ну, як же ж він?» І вони мені сказали: «*Аксіос*»! І ми його так і назвали, тому що в перекладі «*Аксіос*» означає «*Достойний*». Всі ці люди достойні бути в цьому хорі і достойні співати й прославляти Христа.

**Мар'ян: В яких богослужіннях «Аксіос» брав участь після заснування?**

**п. Олена:** Перший рік, я пам'ятаю, ми працювали над репертуаром і вдосконалювали спів на Літургії. Це було навчання. Потім, звичайно, були й прощі до Унева, і реколекції. Самі фестивалі були вже дещо згодом [...].

**Додаток 14****Витяг із інтерв'ю****п. Олени Гадзало****Інтерв'юер - Мар'ян Цибрівський (05.10.2018)****[...] Мар'ян: Чим займався місійний відділ?**

**п. Олена:** Місійний відділ в нас почав займатися місіями, де тільки можна було. Де ми тільки, якісь контакти налагоджували, туди і їхали відразу. Таким найбільшим проектом в нас була місійна поїздка в Одесько-Кримський екзархат. Це була така наша дальша перша поїздка з вертепом. Після цього ми вже почали організовувати табори. Це також таке нове було для УМХ. [...]

Ми також працювали над тим, щоб наші члени організації були обізнаними в катехизмі, щоб знали базові основи. Ми навіть мали такі міні-іспити, бо вже наші члени Управи вчилися в Літній школі лідерства. [...] І ми потім на базі їхніх знань створювали наші такі міні-школи.

**Мар'ян: А які заходи відбувалися у Вас?**

**п. Олена:** Багато. Регулярно були, якісь заходи. Починалося це десь з жовтня. Ми на Покрови святкування завжди організовували. Потім 1 листопада - це в нас завжди був вечір пам'яті Митрополита Андрея. Потім всі готувалися активно до Миколая, бо це такий довготривалий процес був, бо завжди були інтернати, які закріплені, діти, які чекали Миколая. Потім ми готувалися всі до святкування Нового року і зразу до Різдва, зокрема, вертеп готували. Та й так потім до весни, до Пасхи. Писанки малювали. З весни ми готувалися до літа, тому що далі в нас постійно табори були [...]



**Додаток 15****Витяг з інтерв'ю****о. Олега Кіндія****Інтерв'юер – Мар'ян Цибрівський (26.10.2018)****[...] Мар'ян: Як Ви познайомилися з організацією УМХ?**

**о. Олег:** Перше неформальне знайомство з УМХ було, коли я бачив різні заходи, які проводило товариство. Часом я бачив умхівців на хресних дорогах в центрі міста, я бачив оголошення про духовні зустрічі, потім, коли я навчався у Львівській Духовній Семінарії, мене запрошували, щоб я проводив духовні зустрічі з УМХ. Це було моє таке неформальне знайомство з товариством. Але потім в якийсь момент отець Любомир Гладюк попросив, щоб я взяв участь у звітно-виборчих зборах просто як представник Церкви, щоб подивитися, чим живе ця організація. Тоді це для мене була така можливість глянути на цілий спектр діяльності [...].

**Мар'ян: А які були труднощі і що приємно здивувало Вас, будучи на посаді духівника УМХ?**

**о. Олег:** [...] Це були конфлікти з інформаційним відділом УМХ. Були також проблеми з деякими членами УМХ, які час від часу себе неадекватно вели на різних зустрічах. Треба було робити якісь серйозні і відважні рішення, які були би добрі для цілої організації. І я часто виходив як кризовий менеджер і радив, щоби залагодити якісь такі міжособистісні відносини. Я бачив, що молоді люди – віруючі, мають довіру до Бога, до духівника і дуже часто до мене прислухалися. Хоча, очевидно, коли, наприклад, виключався якийсь член з товариства, то тягнуло за собою певні образи. Але були не тільки конфліктні, але й приємні спомини. Де були-от щирі, добрі розмови, дискусії на важливі життєві теми. Також були гарні ініціативи, які зараз тривають. Віддані, благородні, християнські відвідини сиріт в інтернатах.

**Мар'ян: Чи Ви брали участь у засіданнях Управи? Як виглядала Ваша участь саме у цих засіданнях?**

**о. Олег:** Я мушу визнати, що не брав активної і регулярної участі у засіданнях Управи. Мене досить часто запрошували і часом я приїжджав, тобто переважно я їхав на ті засідання, де мені казали, що є складні рішення щодо якихось осіб чи, скажімо, організовувалися якісь великі, масштабні події. [...] Я намагався не втручатися в хід праці, а лише бути таким духовним опікуном, благословити молодь, молитися разом з нею. Їм нагадувати, щоб там не було: вони це роблять для Божої справи, для Церкви, для молоді. От така моя стратегія.

**Мар'ян:** В УМХ є така річ як щомісячна Літургія. Де вона відбувалася останніми роками? Коли і в який час це було, скільки людей зазвичай приходило на богослужіння?

**о. Олег:** Отже, УМХ має добру традицію. Коли я став духівником, то вже увійшов у цю традицію: мати спільну Літургію кожної першої середи місяця. Ця Літургія відбувається в каплиці святого Іллі при церкві Михаїла отців студитів. Переважно туди приходять 10-15, часом до 20-ти осіб.

**Мар'ян:** Які були вимоги до кандидатів у члени УМХ? Хто з ними проходив співбесіду перед тим, як вони вступали в організацію?

**о. Олег:** Отже, в УМХ є «Правильник», є порада, тобто пояснення вимог, що означає бути членом УМХ. Щороку, окрім цього останнього року, десь за 2 чи за 3 тижні до святкування дня народження УМХ 14 жовтня, я мав співбесіди з новими кандидатами і моїми основними питаннями були не так, що стосувалося тих правильників, де, власне, пояснювалося про діяльність УМХ, а чи людина віруюча? Що для неї є УМХ? [...]

**Мар'ян:** Знаю, що у Вас були і є дуже завантажені тижні. Як Вам вдавалося поєднувати сімейні обов'язки зі своїм служінням в організації?

**о. Олег:** Я маю чотирьох діточок, я є парафіяльним священиком, також є викладачем, працівником Католицького університету. Я навіть перед початком свого духівництва собі задавав питання: чи мені вдасться це поєднати? І я дав відповідь на це питання таким чином, що якщо це є Божа справа, то Він мені підкаже. Я повністю довіряв свій тайм-менеджмент Божим рукам. Якщо я розумів, що я на щось не встигаю чи я на щось не можу, ну тоді якимось молився і

просив Бога, щоб Він заопікувався цим. Коли я міг, то радо їхав. Часом навіть брав своїх діточок, свою сім'ю. Ми їздили сім'єю на деякі такі виїзні заходи.

**Мар'ян: Пригадайте, будь ласка, найприємніший випадок, пов'язаний з УМХ?**

**о. Олег:** Їх є багато. До прикладу, ми з УМХ пішли в гори в Славську. Зі мною були мої маленькі діти, зокрема Даруся, якій було два роки. Ми йшли на якусь гору. Ціле УМХ, особливо хлопці, але також і дівчата отак чергувалися, бо це був крутий підйом. Майже дві чи три години ми йшли догори. Кожен член УМХ трошки брав на себе вагу моєї дитини. Дитятко ніби невеличке, але коли ідеш під гору, – це було нелегко. Було відчуття насправді такої великої солідарності, коли ми ідемо разом і один одного носимо. Каже апостол Павло: «Носіть тягарі один одного» (Гл 6,2). Це було для мене надзвичайно будуюче. Я розумів, що я в дуже гарному товаристві. [...]

**Додаток 16****Витяг із інтерв'ю****о. Юрія Хамуляка****Інтерв'юер – Мар'ян Цибрівський (22.10.2018)**

**[...]Мар'ян: Як Ви познайомилися з організацією УМХ?**

**о. Юрій:** Коли почав відновлюватися богослужіння в Домініканському соборі, тоді ми запросили до себе хор з УМХ. І це була така перша моя зустріч із хором.

**Мар'ян: Який саме хор?**

**о. Юрій:** Хор «*Soli Deo*».

**Мар'ян: Якими були Ваші обов'язки на посаді духівника організації?**

**о. Юрій:** Я мав два дні присвячувати організації. Щоп'ятниці відбувалася загальні зустрічі зі всією спільнотою. Я мав організовувати та запрошувати різних людей на ці зустрічі [...].

**Мар'ян: Чи товариство брало участь у волонтерстві і святкуваннях з нагоди візиту папи Івана Павла II в Україну?**

**о. Юрій:** Так! Ми тоді ще проводили спільно з римо-католиками (тими, що в Україні) акцію. Чи розповсюдження Святого Письма, чи ще щось мені зараз важко згадати.

**Мар'ян: Що для Вас було найважчим у служінні організації?**

**о. Юрій:** Найважче було знайти час. Тому що я тоді працював і в молодіжній комісії, і був в Домініканському соборі сотрудником, і був духівником УМХ. Я дуже мало часу тоді приділяв для родини своєї родини [...].

**Мар'ян: Як відбувалося призначення духівника? Владика видавав декрет?**

**о. Юрій:** Це було все з ініціативи самого УМХ. Тобто Управа УМХ, молодь зверталися до владика з проханням, і тоді владика давав благословення. Чи це було через декрет, чи просто лист-благословення. Мені здається, що в моєму конкретному випадку самого декрету від владика не було. Це був лист-благословення [...]

**Додаток 17****Витяг із інтерв'ю****єромонаха Рафаїла Стронціцького****Інтерв'юер – Мар'ян Цибрівський (15.09.2018)****Тема: Діяльність духівника у християнській організації УМХ**

**[...] Мар'ян: Як Ви познайомилися з організацією «Українська молодь - Христові»?**

**єрм. Рафаїл:** Моє знайомство з УМХ відбулося ще на самих його початках, а саме під час з'їзду в 1990 році у Львові. Тоді був ще школярем і приїхав разом зі своїм братом для того, щоб взяти участь у цьому заході [...]

Ближче моє знайомство з УМХ (Львівським осередком УМХ. – *Прим. авт.*) відбулося, коли прийшов до монастиря в 1995 році. Тоді я переїхав до Львова і навчався в с. Рудно в семінарії. Будучи на старших курсах, почав більше спілкуватися з умхівцями, а коли вже закінчив семінарію і був дияконом, то мене почали запрошувати на різні бесіди в УМХ. Під час таких духовних зустрічей познайомився з Романом Біланом, який у той час, здається, став головою організації.

Найактивніша моя участь при УМХ почалася, коли головою була Олена Гадзало, тоді вона ще мала прізвище Курило. На той час я вже був директором Катехитичної школи святих Кирила і Методія при нашому храмі Св. Архистратига Михаїла і мав обов'язок шукати катехитів, а Олена Курило навчалася в Катехитичному інституті на вечірніх курсах, тому я залучав її та інших членів УМХ до різної катехитичної діяльності. Напевно, тут варто згадати Христину Грушевську, тоді ще Галецьку, яка також навчалася в Катехитичному інституті та активно провадила катехизацію з тоді ще з семінаристом Богданом Грушевським, а теперішнім її чоловіком і священиком. Також у нас катехизували Наталя Онищук (тепер Швагуляк), Ірина Пиріг (тепер Городиська) з тодішнім семінаристом Михайлом Городиським, що також став її чоловіком та священиком, Оксана Давида (тепер Головчак), Галина Бойко (тепер Павлишин)

із семінаристом Петром Павлишиним, її майбутнім чоловіком і священником, та інші.

На той час я ще не був духівником УМХ, але приходив на різні бесіди. [...].

**Мар'ян: Що найважчим було у Вашому служінні у статусі духівника?**

**єрм. Рафаїл:** Найважчим для мене було поєднання різних обов'язків у монастирі та УМХ. З умхівцями ми відновили щомісячну Божественну Літургію. Вона мала регулярно відбуватися кожної першої середи місяця для членів спільноти. Ми запровадили цю практику в нас у каплиці святого пророка Іллі при храмі Михаїла. Ця традиція триває й до сьогоднішнього дня.

Я старався брати участь в засіданнях Управи (Управа – це щотижневі засідання голови товариства з керівниками відділів УМХ – *Прим. авт.*). На цих зустрічах, щоправда, мені не завжди вдавалося бути присутнім. На таких засіданнях я не мав права голосу, але міг сказати своє слово, як духівник. Наприклад, був випадок щодо приготування до певних святкувань, а це був піст, і Управісти радилися зі мною, як правильно вчинити в такій ситуації. [...]

**Додаток 18****Витяг із інтерв'ю****Ігоря Корчука (25.09.2018)****інтерв'юер - Мар'ян Цибрівський**

**[...] Мар'ян: Які заходи проводилися за Вашого головування в УМХ?**

**п. Ігор:** Я пригадую, що за мого головування ми починали дуже цікавий такий захід називався *«Християнська площа»*. Цю ідею подала дівчина, яка прийшла в нашу організацію, Галина Калинська. Суть полягала в тому, що це були такі поетичні вечори на християнську тематику. Ми провели декілька таких вечорів.

За мого головування наша організація також вперше взяла участь спільно у такому заході, як *«Святкуймо Воскресіння разом»*. Я пригадую, що фактично отець Тарас Милян, який започатковував це святкування, запропонував нам бути співорганізатором і ми допомагали в організаційних питаннях. Зокрема, там деякі поставки обладнання, організація ярмарку, в якому ми також брали участь. Якісь цікаві творчі доробки виставляли. І також за мого головування наша організація взяла участь, як спів організатор у такому заході, який називається *«Подаруй дитині книжку»*. Цей захід організувала пані Олександра Коваль - засновниця Львівського форуму видавців. І власне, Форум, ми знаємо, відбувається у вересні, а цей захід був запланований на травень (йдеться про захід *«Подаруй дитині книгу»*. – Прим. авт.). І нас запросили взяти участь. І ми допомагали, зокрема, хлопці та дівчата були волонтерами. Ми допомагали в збірці книжок для дітей. Суть полягала в тому, щоби зібрати, як пожертви, книжки. І ці книжки - дитячі, художні, дорослі розподілити між інтернатами, сиротинцями Львова та області. Пригадую, власне, той рік коли був головою організації. Такий досвід для нас був вперше [...].

**Додаток 19****Витяг з інтерв'ю****п. Андрія Сивака****Інтерв'юер – Мар'ян Цибрівський (20.11.2018)**

**[...] Мар'ян:** Одним із важливих проектів УМХ на певному етапі її діяльності стало створення сайту. Розкажіть, будь ласка, про цей задум і чи була команда на той час, яка б розв'язувала це питання?

**п. Андрій:** Коли я приєднався до УМХ, то сайту не було. Оскільки я був з ІТ-галузі, то для мене було простіше створити сайт. І я разом з Олегом Дацієм взялися за це. Одразу після того, як я склав присягу і став дійсним членом організації я потрапив в Управу. Там я взяв на себе відповідальність за створення веб-сайту.

Олег Дацій допомагав мені у наповненні сайту. Він надав статті та інформаційні речі про УМХ, а також ідею, як структурувати сам сайт. Це мені насправді було помічне, а другий бік - Олег допоміг мені більше зрозуміти про організацію, якою вона була колись.

**Мар'ян:** Чи має організація на сьогодні свої сторінки у соцмережах? Якщо так, то де і які?

**п. Андрій:** Організація досить активна в соцмережах. Найбільший акцент є на «*Facebook*». Ми там маємо свою сторінку. Також ми є в «*Instagram*» та «*Twitter*».

**Мар'ян:** Яка ситуація щодо представлення інших осередків УМХ? Чи мають вони свої сайти? Чи поставлено для них такі плани?

**п. Андрій:** В УМХ є досить багато осередків. Ми стараємося, щоб обласне УМХ і міське УМХ співпрацювали. Ми запрошуємо членів інших організацій до нашого осередку на вул. Пекарській, 13. І так само в нас був з'їзд осередків УМХ цього року. Міське УМХ є фактично центром координації всіх осередків. Ми зараз через соцмережі комунікуємо з іншими осередками. У нас є група представників керівних органів осередків.



**Мар'ян:** Чи Ви часто долучаєтеся до різних заходів, які є найбільш цікаві особисто Вам, і чому?

**п. Андрій:** Я долучаюся досить активно до заходів, які пов'язані з виїздами. Останні роки я підтримував такий проект, як поїздка до сиротинців в області, бо виходить так, що у місті є сиротинець, яким ми займаємося, але тут є багато волонтерів, які і без нас відвідують дітей-сиріт. Ми їздимо в осередки в Карпати, біля Золочева є також дитячий сиротинець. Ми туди приїжджаємо на день, бавимося з дітьми і привозимо їм подарунки, спілкуємося з ними.

**Мар'ян:** Які ідеї хочете реалізувати і які перспективи розвитку бачите для УМХ? Що потрібно змінювати на цьому етапі?

**п. Андрій:** Напевно, два таких аспекти, які для мене є пріоритетами. Перше – це приміщення на Пекарській, щоб ми їх дійсно використовували на повну. Тому що вони є, ми за них платимо оренду і наша молодь має дійсно використати ці приміщення. Наприклад, студенти, щоб могли прийти після навчання, попити чаю, поспілкуватися на духовні теми, щось для себе відкрити. Так само ми почали залучати маленьких дітей, школярів молодших класів. Ми називаємо їх умхівчиками. Цей напрямок потрібно розвивати, тобто, щоб вони приходили в наші приміщення, бавилися і знали, що це є ще один їхній дім, де можна прийти в будь-який момент, і щоб приміщення були відкриті. Для цього в нас є план і ми в цьому напрямку рухаємося. Другий такий аспект, який є важливим, – це розширення співпраці з іншими осередками УМХ. Така ціль на більш віддалений період часу, це формування всеукраїнського УМХ як всеукраїнської організації. Для цього нам потрібно відкрити ще декілька осередків УМХ в інших обласних центрах згідно з вимогами держави. Нам потрібно ще два чи три осередки відкрити і ми зможемо вже подаватися як всеукраїнське УМХ [...].

**Додаток 20****Витяг із інтерв'ю****п. Христини Кутнів****Інтерв'юер – Мар'ян Цибрівський (15. 10. 2018)**

**[...] Мар'ян: Які виклики постали перед Вами, як головою?**

**п. Христина:** Ой, викликів було багато, які звісно, не знаю, як сказати. Першим викликом було - треба формувати спільноту. Потім дуже важливо було для нас подати стратегічне планування, щоби розуміти, які в нас є цінності, які в нас є пріоритети, а ще ми бачили, що наближається Ювілейний рік - святкування 85 років від першого з'їзду у Львові. І десь у тому всьому потрібно було чітко розставити пріоритети, і чітко, що ми робимо, і чого ми хочемо від тої спільноти на найближчі роки. І так, дивлячись вперед і бачачи цей Ювілейний рік, ми зрозуміли, що нам треба трошки озирнутись назад і переосмислити, чим саме було УМХ при його витоках для Андрея Шептицького, згодом - для Патріарха Йосифа. І так в нас зародилася ідея. Наукової конференції, яку ми провели в жовтні минулого року (20-21 жовтня 2017 року – *Прим. авт.*), де впродовж двох днів обговорювали, властиво, саму ідею УМХ: її історію, її розвиток від 33-го року і до нашого часу [...].

**Мар'ян: Які способи інформування молоді під час діяльності Ви використовували?**

**п. Христина:** Ми використовуємо інтернет-ресурси, такі, як *«Духовна велич Львова»*, *«ДивенСвіт»*, де ми час від часу ставимо свої анонси. Таким чином, це розширює нашу аудиторію [...].

**Мар'ян: А які заходи здійснюються, щоб залучати молодшу молодь?**

**п. Христина:** В нас тепер є *«умхвічки»*. Це є діти від 8-ми років до 13-ти, навіть від 7-ми є. І ми мали цього року табір для них. Прийшло дуже багато дітей впродовж тижня. Ось і тепер вони збираються в суботу. І напевно, так і буде далі, бо будемо робити якісь екскурсії виїзні для них.

**Мар'ян: А хто зараз тими «умхівчиками» займається?**

**п. Христина:** Наталя Мік [...]

**Додаток 21****Витяг з інтерв'ю****п. Олега Василенка****Інтерв'юер – Мар'ян Цибрівський (10.11.2018)**

**[...] Мар'ян: Чи Ви особисто часто брали участь у таборі «Злагода» і за яким принципом відбувався відбір кандидатів?**

**п. Олег:** Перший раз я брав участь у 2003 році саме як учасник. Щоб потрапити на такий табір, потрібно було пройти відбір. Одним із критеріїв також було знання англійської мови, яка була основною мовою на таборі. Оскільки я навчався в університеті Франка і вивчав англійську мову, то це також було одним із факторів, які вплинули на мій відбір. В 2003 році табір відбувався у Румунії [...].

**Мар'ян: Розкажіть детальніше про «Злагоду» в Україні у 2008 році?**

**п. Олег:** В першу чергу до нас приїхала «Мальтійська служба допомоги» з Німеччини і вони організовували всю технічну сторону цього табору. Тобто постачання електрики, гарячої та холодної води. Окрім цього вони сконструювали на швидкоруч душі, кухню з усією відповідною технікою (посудомийними машинами), щоби учасникам не потрібно було це все вручну робити. Також мальтійці звели намети для спільних зустрічей, окремий великий намет для проведення молитов і для Літургій та невеличкі намети для самих учасників.

Основне, що нам потрібно було вирішити, – це місце проведення. Для цього ми обрали монастир Походження Дерево Хреста Господнього Студійського уставу УГКЦ у м. Підкамінь. Він на той час був у досить занедбаному стані. Там проводилися певні реконструкції і всі учасники табору мали можливість відновлювати його. Ось тому ми обрали саме це місце. Крім цього, потрібно було подумати за різну розважальну частину, таку, щоби познайомити міжнародну групу з нашим Львовом і його околицями. Ми готували екскурсії. Також мали організувати наш національний вечір, щоби показати, чим ми багаті, а саме наші традиції, танці, пісні та інше.

**Мар'ян: З яких країн були учасники табору?**

**п. Олег:** Крім організаторів з Німеччини та українців, брали участь поляки, білоруси, угорці, румуни, серби, ховати, а також литовці. Оскільки це є табір екуменічний, відповідно він націлений на зближення також різних конфесій. Окрім римо-католиків та греко-католиків, були православні з Хорватії, Румунії та Білорусії. Навіть було кілька протестантів з німецької групи.

**Мар'ян: Пригадайте, можливо, якісь казуси були на таборі, щось таке особливе, що запам'яталося найбільше?**

**п. Олег:** Напевно ще скажу про організацію самого побуту на таборі «Злагода». Сам табір «Злагода» виник ще 1990-го року, ідея з'явилася в дієцезії *Hildesheim*. Тоді єпископом був *Josef Homeyer*, а ідеєю було примирення між країнами, що постраждали від Німеччини в часи Другої світової війни. Основною ідеєю був якраз мир. Якщо ми візьмемо німецьку назву цього табору, то це є «*Friedensgrund*», де «*Friedens*» – це є мир, «*Grund*» – це земля, тобто це є земля для миру. Основою табору була молитва, а також спільна праця. Тому що ніщо так не єднає різні народи між собою, як спільна праця. На кожному такому таборі завжди був робочий проект. В Україні ми допомагали з відновленням монастиря. Там окрім прибирання, потрібно було демонтувати підсобні приміщення колишньої тракторної бригади, оскільки за часів Радянського Союзу намагалися з Церкви чи з монастирів зробити якісь складські приміщення, тобто зовсім не призначення для того, для чого вони були збудовані. Ми мали впорядкувати всю територію колишньої лікарні для душевно хворих жінок.

Щодо молитов. До речі, кожна міжнародна група повинна була підготувати якусь свою молитву, наприклад вечірню молитву, а крім цього, ми відвідували як Служби Божі за римським обрядом, так само й за грецьким [...].

# ТАБЛИЦІ

## Таблиця 1

Голови організації ЛГМО

«Українська молодь - Христові» з 1990-2017 рр.<sup>1</sup>

№	Прізвище, ім'я	Роки головування
1	Ігор Матушківський	1990-1995
2	Теодор Гудзяк	1995-2000
3	Андрій Янів	2000-2002
4	Роман Білан	2002-2003
5	Олена Курило (Гадзало)	2003-2006
6	Василь Урбанович	2006-2007
7	Юлія Стапанович (Цв'юк)	2007-2008
8	Олег Дацій	2008-2009
9	Ігор Корчук	2009-2010
10	Роман Ковалів	2010-2016
11	Христина Кутнів	2016-2018

## Таблиця 2

Духівники організації ЛГМО «Українська молодь- Христові»<sup>2</sup>.

№	Прізвище, ім'я	Роки служіння на посаді духівника
1	о. Йосиф Мілян	1993-1999
2	о. Юрій Хамуляк	2000-2002
3	о. Віктор Мандро	2002-2003
4	о. Юрій Чудяк	2003-2006
5	ерм. Рафаїл Стронціцький	2009-2010
6	о. Ігор Кунець	2010-2011
7	о. Олександр Чумаков	2011-2013
8	о. Олег Кіндій	2013-2018

<sup>1</sup> «Керівний склад ЛГМО «Українська молодь - Христові» за 1990-2017 рр.» // Сайт: «Українська молодь – Христові», 2 березня 2010, <<http://umh.org.ua/ua/events/306>> (дата звернення: 24 жовтня 2018).

<sup>2</sup> «Керівний склад ЛГМО «Українська молодь - Христові» за 1990-2017 рр.».

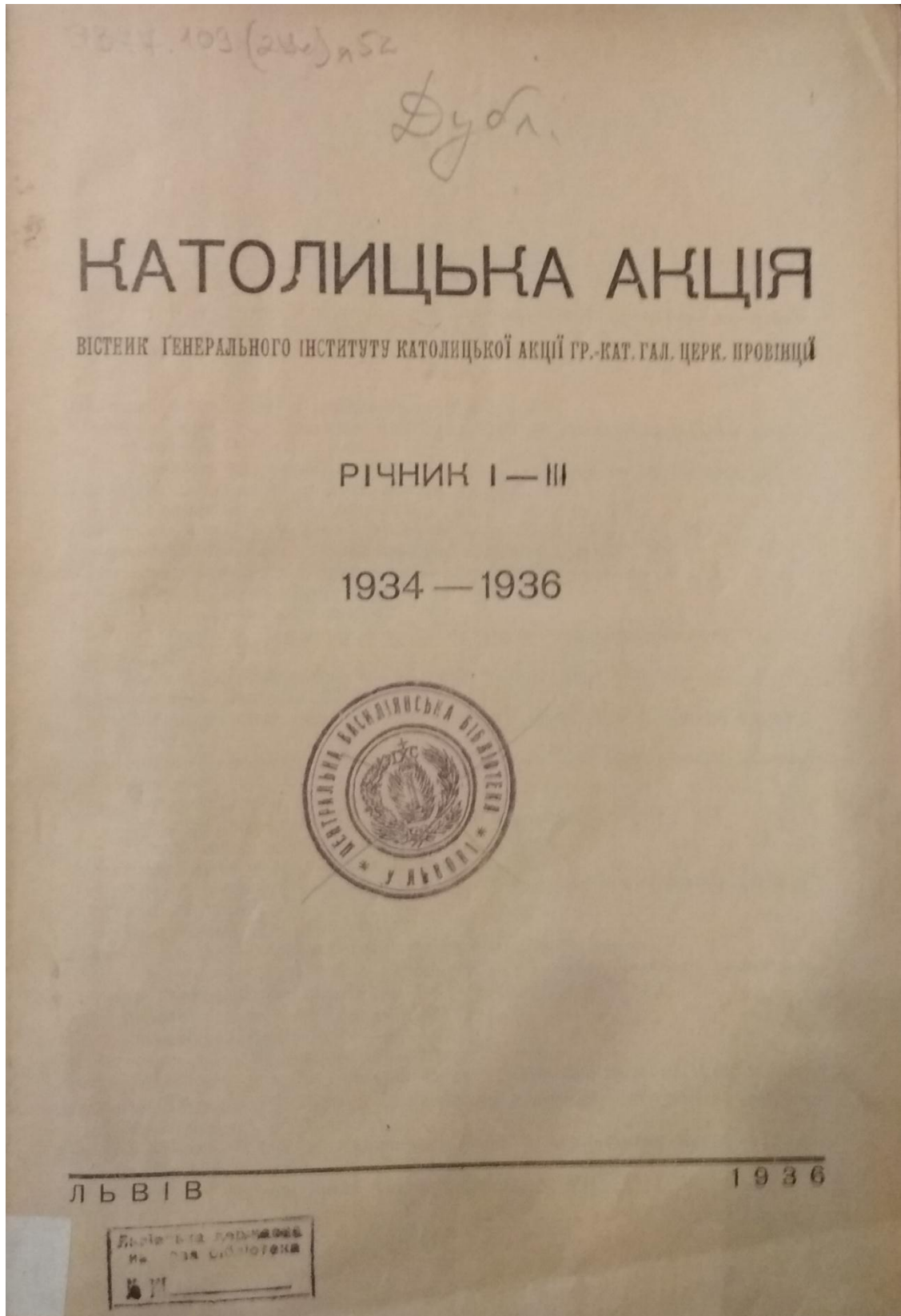
**Таблиця 3**Міжнародний табір «*Friedensgrund*»<sup>3</sup>

<b>№</b>	<b>Країни в яких проводився табір</b>	<b>Роки</b>
1	Німеччина	1990
2	Польща	1991
3	Росія	1992
4	-	1993
5	Чеська Республіка	1994
6	Україна	1995
7	Румунія	1996
8	Франція	1997
9	Хорватія	1998
10	Литва	1999
11	Німеччина	2000
12	Сербія	2001
13	Білорусь	2002
14	Румунія	2003
15	Польща	2004
16	Німеччина	2005
17	Боснія і Герцоговина	2006
18	Угорщина	2007
19	Україна	2008
20	Словенія	2009
21	Республіка Молдова	2010
22	Німеччина	2011
23	Хорватія	2012
24	Литва	2013

<sup>3</sup> «Friedensgrund» // сайт: *Fachbereich Jugendpastoral im Bistum Hildesheim*, <<https://www.jugend-bistum-hildesheim.de/WasistFriedensgrund>> (дата звернення: 13 листопада 2018).

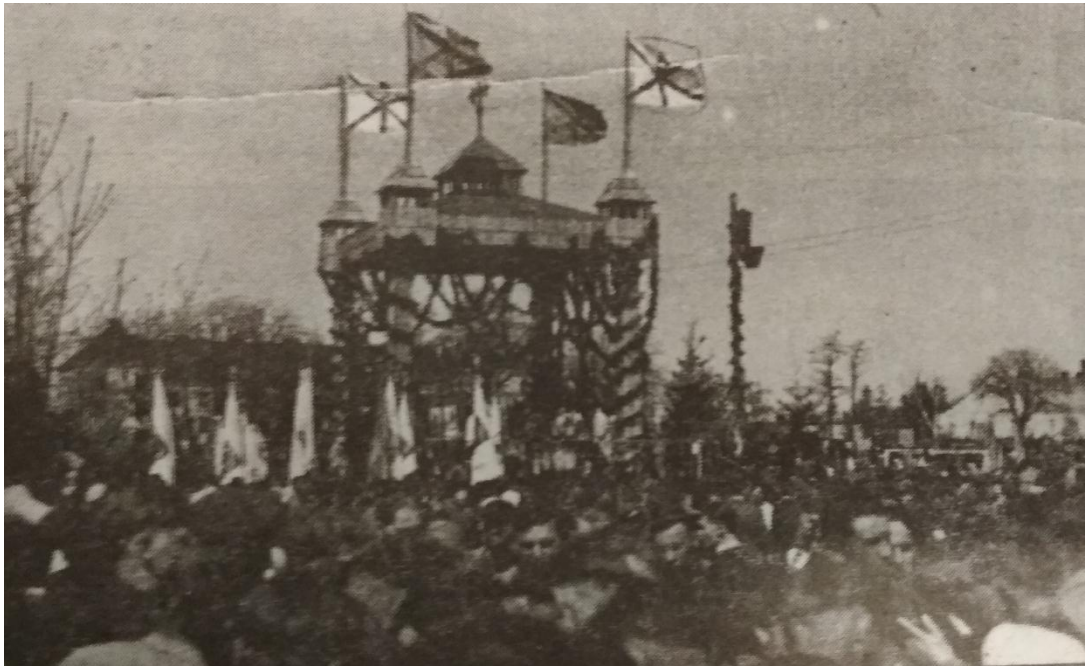
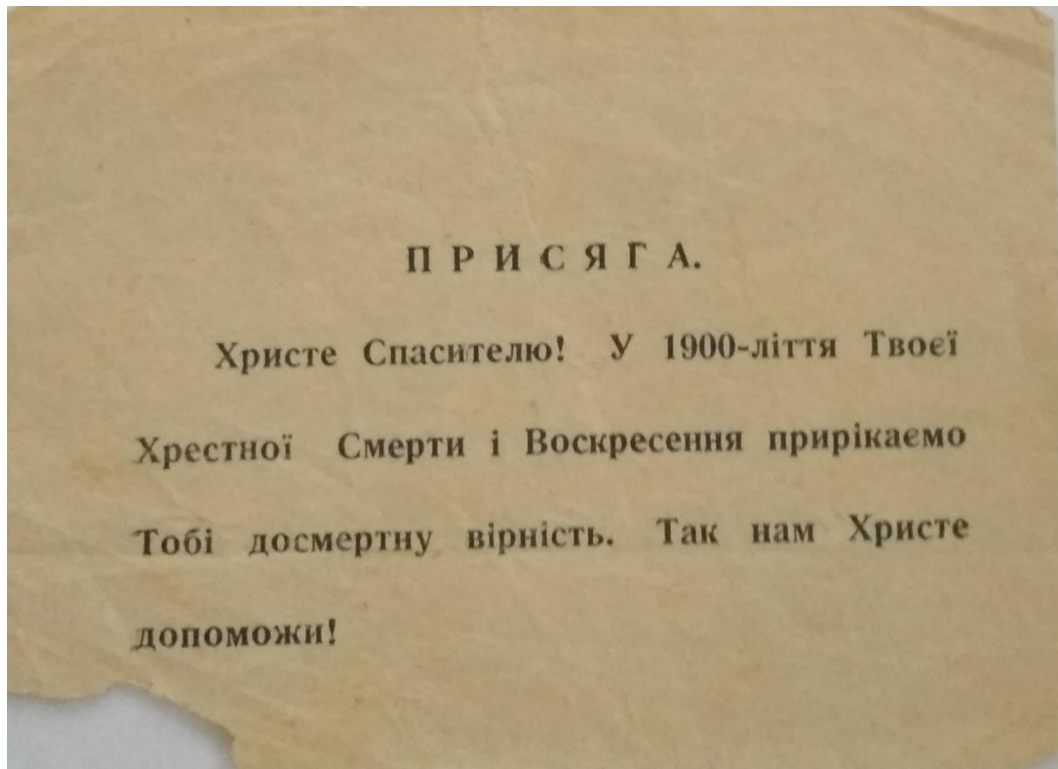


## Ілюстрація 2



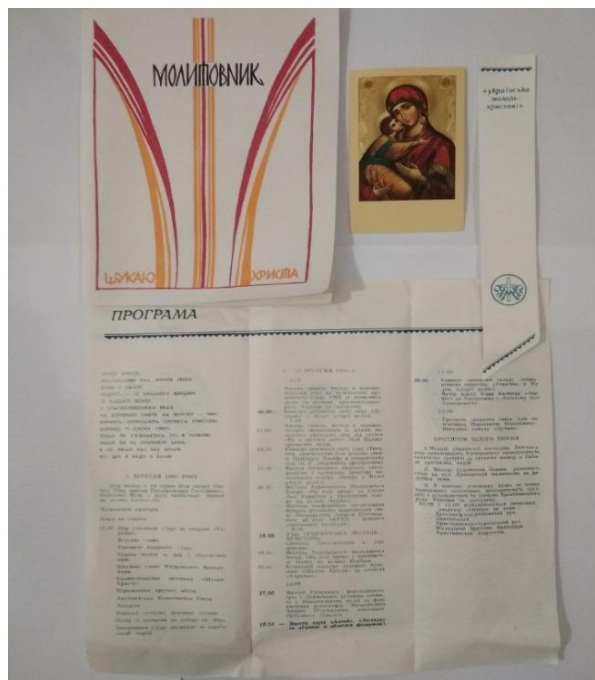
Мал.2. Журнал «Католицька Акція»



**Ілюстрація 3****Мал.3. Молитовниця на площі Сокола- Батька<sup>1</sup>****Ілюстрація 4****Мал.4. Текст присяги 1933 року<sup>2</sup>**

<sup>1</sup> Молитовниця на площі Сокола- Батька, приватний архів ЛМГО «УМХ».

<sup>2</sup> Присяга, приватний архів ЛМГО «УМХ».

**Ілюстрація 5****Мал.5. Борис Гудзяк<sup>3</sup>****Ілюстрація 6****Мал.6. Пакунок учасника з'їзду 1990 року<sup>4</sup>**

<sup>3</sup> Борис Гудзяк, приватний архів ЛМГО «УМХ».

<sup>4</sup> Пакуночок учасника з'їзду 1990 року, приватний архів ЛМГО «УМХ».

**Ілюстрація 7**

**Мал.7. В'ячеслав Чорновіл під час з'їзду УМХ 1990 року<sup>5</sup>**

**Ілюстрація 8**

**Мал.8. Владика Володимир Стернюк на стадіоні «Україна»  
під час з'їзду 1990 року<sup>6</sup>**

<sup>5</sup> В'ячеслав Чорновіл під час з'їзду 1990-го року, приватний архів ЛМГО «УМХ».

<sup>6</sup> Владика Володими Стернюк, приватний архів ЛМГО «УМХ».

**Ілюстрація 9**

**Мал.9. Злива на стадіоні «Україна» під час урочистої програми 1990 року<sup>7</sup>**

**Ілюстрація 10**

**Мал. 10. Вистава «Вірую»<sup>8</sup>**

<sup>7</sup> Злива на стадіоні «Україна» під час урочистої програми 1990 року, приватний архів ЛМГО «УМХ».

<sup>8</sup> Вистава «Вірую», приватний архів ЛМГО «УМХ».

**Ілюстрація 11**

**Мал.11. Екуменічний круглий стіл під час з'їзду 1993 року<sup>9</sup>**

**Ілюстрація 12**

**Мал.12. Нічні чування на Кайзервальді 1993 рік<sup>10</sup>**

<sup>9</sup> Круглий стіл під час з'їзду 1993 року, приватний архів ЛМГО «УМХ».

<sup>10</sup> Нічні чування на Кайзервальді 1993 рік, приватний архів ЛМГО «УМХ».

Ілюстрація 13

1994 р. 1 січня



# ВІРЮЮ

Число 1,  
січень '94  
ціна  
договірна

6600

Всеукраїнський християнський молодіжний часопис



Слава Ісусу Христу!

**БЛАГОСЛОВЕННЯ З ПАГОДИ ВИПУСКУ  
ПЕРШОГО НОМЕРА ЧАСОПІСУ «ВІРЮЮ»**

Нехай Господь благословить працю  
першого християнського часопису  
для молоді «ВІРЮЮ».

*Будьте світлом для світу.*

Благословення Всеногогого Бога Отця і Сина і Святого Духа  
весьма зійде на Вас усіх і перебуває з Вами на завжди!



+ Митрополит Іван Кардинал Любичівський  
Голова Української Греко-Католицької Церкви

+ Івану Явору  
при Архиепископальном Училищі святого Юрія  
16 грудня 1993 року, Львів

## ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!



С  
Л  
А  
В  
І  
Т  
Е  
Й  
  
Г  
О  
!

Графіка Богдана СОРОКИ.

СЛОВО ДО СПРАГЛИХ  
У ДОРОГУ!

Слава Ісусу Христу! Дорога християнська родино, у БРАТІЙСЬКИХ руках перше число молодіжного видання «Вірюю». Виснажені довголітнім безбожництвом, юнаки і дівчата жадні дукованого Божого слова, друкованої літератури та преси.

З Божим благословенням і при вашій допомозі, любі читачі, наш часопис, заснованим і видавцем якого є УМХ, йде у світ з мислю сівача здорового духу українського екуменізму, так як цього нас вчили Митрополит Андрей Шентницький та Кардинал Йосиф Сліпий - мудрості, людяності й толерантності. Своїми публікаціями «Вірюю» шукаємо дорогу добра і правди, справедливості та єднання, але ніколи не зраджуємо християнським ідеалам, випробуваним ідеям самостійності Української держави.

Михолиб, аби наша газета не обминала тем, які найбільше хвилюють сучасну молодь. Насамперед ідеться про занепад загальнолюдських та християнських моралі, втрату людських цінностей, безвір'я, відсутність почуття відповідальності за власні вчинки перед Богом і своїми ближніми. Журналісти «Вірюю» не цуратимуться залізнути на «браті» і сестри, публікуючи доради про те, як вивратися з алкоголю, наркоманії чи шкідливого дотобництва у вигляді «сборів», як повернути неповнолітнім батькам. Одне слово, порушуючи ту чи іншу тему, наш часопис нагадуватиме кожному читачеві про християнські цінності і Христову жертву людству, відвертатиме слабодушних від гріха і насталитиме молодь на добрі, погані вчинки.

На цьому наш журналістський задуми не вичерпуються, намітили цілу низку різноманітних публікацій, рубрик, тематичних сторінок. «Життя великі, а робітників мало» (Лк. 10: 2). Ми не уявляємо християнської молодіжної газети України без вас, наші дорогі читачі та дописувачі. Редакція радить журналісти газети «Вірюю» сподіваються на ширі, відверті взаємини між нами. З великим задоволенням прислухаємося до думок і порад конкретних провізійців, радимо надати місце на шпальтах часопису тим, хто несе до наших спраглих сердець Боже слово. Звертаємося до державних владик і священників, монахів та семінаристів, вярних урядових Церков в Україні і проханням підтримати мовчаннями та популяризацією першу в Україні молодіжну християнську газету.

Дорога українська молодь! Коли ти почнеш у своїй душі Христовий поклик «Іди за мною!», не затишуй його. Піди і прилучис до творення «Вірюю». Лише з твоєю допомогою Господь нагородить нас щедрими сходами засяного.

Отже, у дорогу! З Богом, у добрий час!

Володимир ГРОМІК,  
головний редактор.

НАС ВІТАЮТЬ З УРОДИНАМИ

Євгенія ЧУЛИК, голова Союзу українок Австралії:

Я більше рада, що в нашій милій Україні відродилася УМХ і з'явилась молодіжна християнська газета. Щоб досягти певного рівня у галузі культури та гуманності, люди, особливо молодь, повинні обов'язково пізнати Христа, вірити в Христа, брати приклад з Христа. Бог був відсутній в Україні протягом десятиліть. Християнський часопис «Вірюю» повинен воскресити в душах українців віру в Небесного Отця, віру в незалежність нашої Батьківщини. Нехай всі ваші добрі наміри збудуться!

Леонід ГРОМОВИЙ, директор Донецької першої української спеціалізованої школи № 65:

Сподіваюся, що таке видання стане живильним джерелом духовності і для молодіжної генерації нашого краю. Будьте правдивими, але не солодкими. Пішіть так, як цього вимагає наша полинова реальність. Правдиві публікації привернуть увагу молоді, скерують її на шлях віри і пізнання. Творчіть знахідок вам на розораній християнській ниві!

ЧИТАЙТЕ  
ЦЬ НОМЕР!

УМХ: НІЧНІ  
ЧУВАННЯ НА  
«ЗНЕСІННІ»

4

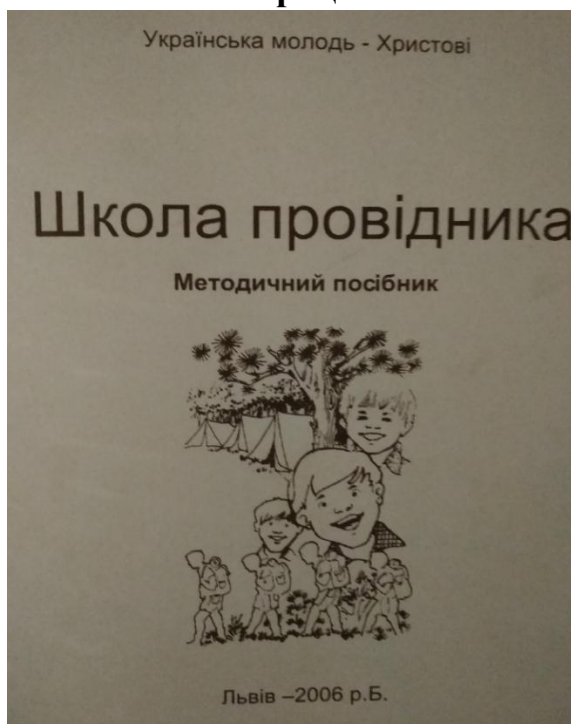
СИНІ ВБИЛИ  
БАТЬКА...

6

ІВАН БОСОНІЖ  
ПІДЕ...  
ДО ЄРУСАЛИМУ

7

Мал. 13. Перший номер газети «Вірюю»

**Ілюстрація 14****Мал. 14. Емблема УМХ<sup>11</sup>****Ілюстрація 15****Мал.15. Школа провідника<sup>12</sup>**

<sup>11</sup> Л. КАЛИНЕЦЬ, «Українська молодь – Христові» запрошує на свій з'їзд // *Мета* №12 (91) (14 червня 1996 ) 8.

<sup>12</sup> Методичний посібник, *Школа провідника*, Львів: УМХ 2006.